

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ชุดที่ ๒ ครั้งที่ ๖๒

วันศุกร์ที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๑๗

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๕ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกมาประชุมทั้งหมด ๒๕๘ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีสมาชิกผู้มีเกียรติมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวาระที่ ๒ ต่อไป

ก่อนอื่นผมได้รับญัตติจำนวนมากจากท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คือคุณโกมล เพ็งศรีทอง เป็นผู้เสนอ ขอให้กำหนดเวลาของผู้อภิปรายคนละเพียง ๑๐ นาที แต่ถ้าหากประธานเห็นว่าสมควรจะต่อเวลาให้อีกไม่เกิน ๕ นาที มีผู้รับรองครบถ้วนแล้ว ผมขอเชิญคุณโกมลกรุณาชี้แจงต่อสภาครับ

นายโกมล เพ็งศรีทอง : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายโกมล เพ็งศรีทอง ใคร่ขอกราบเรียนต่อท่านประธานสภาและท่านสมาชิกทั้งหลายว่า การดำเนินการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่เราพิจารณากันอยู่ปัจจุบันนี้ เราได้ดำเนินการพิจารณาเป็นเวลานานหลายสัปดาห์แล้ว แต่ว่าเพิ่งจะไปได้ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของร่างทั้งหมด และกระผมเข้าใจว่าเป็นความต้องการของประชาชนรวมทั้งท่านสมาชิกสภาในที่นี้ด้วยที่จะดำเนินการพิจารณารัฐธรรมนูญนี้ให้เสร็จสิ้นไปโดยรีบด่วน กระผมได้สังเกตว่าสมาชิกส่วนมากได้อภิปรายในหลักการเป็นไปอย่างถูกต้อง แต่ว่ามีบางท่านซึ่งเป็นส่วนน้อยมากได้อภิปรายในรายละเอียดค่อนข้างมากเกินไปทำให้เสียเวลาในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ดังนั้นเพื่อเป็นการประหยัดเวลาของสภา กระผมใคร่ขอให้ถือเป็นข้อกำหนดว่า ท่านสมาชิกที่จะอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญใน

โอกาสต่อไปนี้ ขอให้พยายามอภิปรายเพียงภายในระยะเวลา ๑๐ นาที แต่ถ้ามีบางท่านที่ยัง อภิปรายติดพันอยู่ จะขอต่อเวลาก็ขอให้ เป็นเอกลักษณ์ของท่านประธานสภาที่จะพิจารณา อนุมัติได้เป็นรายๆ ไป กระผมเข้าใจว่าโดยวิธีนี้จะทำให้สภาสามารถพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ นี้ได้รวดเร็วยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ขอขอบพระคุณ

นายบุญชอบ สาครินทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม บุญชอบ สาครินทร์ กระผมรู้สึกว่าการร่างรัฐธรรมนูญนั้นยังล่าช้าอยู่ครับ กระผมใคร่ขอขยาย เวลาคือว่าให้ประชุมกลางคืนด้วยครับ เอาตั้งแต่หนึ่งทุ่มถึงสี่ทุ่มครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว ๆ ครับ มันคนละเรื่อง เขากำลังพิจารณา ญัตติว่าจะให้พูดกันคนละกี่นาที เรื่องนั้นให้กลับไปนั่งตรีกตรองไว้ก่อน จะว่ากันอย่างไรก็ว่า กันทีหลัง

นายบุญชอบ สาครินทร์ : ครับ กระผมคิดว่าให้เพียงคนละ ๘ นาทีก็พอแล้ว ครับไม่ต้องให้ ๑๐ นาที เพื่อจะให้รวดเร็วยิ่งขึ้นครับ สวัสดีครับ

นายประหยัด ศ. นาคะนาท : ท่านประธานที่เคารพ กระผมได้ฟังท่านเจ้าของ ญัตติท่านชี้แจงแล้ว รู้สึกว่าไม่ได้มีอะไรผิดแปลกไปกว่าระเบียบที่ปฏิบัติอยู่แล้ว คือธรรมดา การอภิปรายนั้นแต่ละคนย่อมมีเหตุผลของแต่ละเรื่อง บางท่านอาจจะต้องการใช้เวลา ประมาณ ๑๐ นาที กระผมเองก็คิดว่าไม่เคยใช้เวลามากกว่านั้น อาจจะใช้น้อยกว่านั้นครับ แต่บางท่านมีความจำเป็นที่จะชี้แจงในบางประเด็น อาจจะมากกว่านั้น นั่นก็เป็นอำนาจของ ท่านประธานสภาอยู่แล้วที่จะวินิจฉัยว่าควรจะพูดมากหรือน้อยอย่างไรแค่นั้น ท่านเจ้าของ ญัตติก็บอกว่าความจริงก็มีอยู่น้อยรายที่มีรายละเอียดมาก เพราะฉะนั้นกระผมว่าก็ไม่จำเป็นที่ จะต้องมีอะไรเปลี่ยนแปลงก็ควรจะเป็นไปตามที่มีข้อบังคับอย่างไรก็เป็นไปอย่างนั้น ขอขอบคุณ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นด้วยกับท่านผู้เสนอคือท่าน ปลัดกระทรวงสาธารณสุขที่เสนออย่างนี้ แล้วก็ในความตั้งใจของกระผมเองแล้ว ตัวกระผม เองจะไม่อภิปรายใด ๆ คอยฟังแต่สิ่งที่ท่านผู้ขอสงวนไว้ ตอบได้กับการมาธิการเท่านั้น แล้วก็ถือว่าได้ใช้ดุลพินิจในการอ่านในการดูมาโดยตลอดแล้ว รอที่จะใช้ดุลพินิจ เพราะฉะนั้น

การเสนอของท่านปลัดกระทรวงสาธารณสุขนั้น กระผมจึงเห็นดีเห็นชอบด้วยครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ ผมว่าเห็นจะไม่ต้องอภิปรายกันอีก ยิ่งเสียเวลาไปใหญ่ ผมขอประธานมติที่ประชุม ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับญัตติของท่านสมาชิก ก็จะให้จำกัดเวลาอภิปรายสำหรับสมาชิกแต่ละท่านให้เหลือเพียง ๑๐ นาที โดยให้ประธานสภามีสิทธิที่จะใช้ดุลพินิจให้พูดต่อได้อีกไม่เกิน ๕ นาที ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้กำหนดเวลาอภิปรายของสมาชิกให้เหลือคนละ ๑๐ นาที แล้วก็ให้ประธานสภาให้ดุลพินิจอนุญาตให้พูดต่อได้อีกไม่เกินครึ่งละ ๕ นาที

เมื่อวานนี้ได้ผ่านมาตรา ๑๐๕ ไปแล้วครับ ต่อไปก็เป็นมาตรา ๑๐๖ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๐๖ คณะกรรมาธิการตัดออก มีผู้สงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สำหรับมาตรา ๑๐๖ ที่ได้มีท่านที่สงวนคำแปรญัตติไว้ คือ พันเอก สมคิด ศรีสังคม ซึ่งผมคิดว่าเมื่อสภาได้ลงมติในหลักการเด็ดขาดไปแล้วว่า ให้วุฒิสภาเป็นสภาแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ คุณสมคิด ก็คงจะไม่ตั้งใจใช่ไหมครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ไม่ตั้งใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอขอบคุณครับ ต่อไปมาตรา ๑๐๗

นายวิชา เศรษฐบุตร : ท่านประธานที่เคารพ ผมสังเกตว่าในเอกสารที่ให้มานั้น มีคำผิดอยู่หนึ่งจุด ผมอยากจะเตือนให้แก้ไข ที่ว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : หน้าไหน

นายวิชา เศรษฐบุตร : มาตรา ๑๐๖ นี้ละครับ ในหน้า ๕๗

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายวิชา เศรษฐบุตร : คือว่าผมได้แปรญัตติแล้ว และคณะกรรมการธิการได้เห็นด้วย และได้นำไปบัญญัติไว้เป็นบทเฉพาะกาล เป็นมาตรา ๒๒๐ จัตวา ในนั้นเขียน ทวินะครับ ข้อเท็จจริง เป็นจัตวา ผมขอชี้แจง ในมาตรานี้ยกเอาไปอยู่เป็นมาตรา ๒๒๐ จัตวา แล้วเป็นข้อความเพิ่มเติมขึ้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ กรรมการว่าอย่างไรครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมการ) : ถูกต้องตามที่คุณวิชาบอกแล้วครับ คือขอกรุณาแก้คำว่า "ทวี" เป็น "จัตวา" ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่าน มาตรา ๑๐๗

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๐๗ คณะกรรมการธิการตัดออก มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : สำหรับผู้ขอสงวนคำแปรญัตติ ก็คือคุณสมคิด ศรีสังคม ก็อยู่ในประเด็นที่ว่าวุฒิสภาเป็นสภาเลือกตั้ง เมื่อเป็นสภาแต่งตั้งแล้วอย่างนี้ก็ไม่จำเป็นจะต้องอภิปราย

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณมากครับ คุณสมคิดครับ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไป

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๐๗ ทวี มีสมาชิกขอแปรญัตติเพิ่มขึ้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ไม่ติดใจอีกเช่นเดียวกันนะครับ คุณสมคิดครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ไม่ติดใจครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับขอบคุณครับ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภา
อ่านต่อ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๐๗ ตรี เช่นเดียวกัน
มาตรา ๑๐๘ มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๐๘ ก็เช่นเดียวกันใช่ไหมครับ
คุณสมคิด คือเกี่ยวกับการเลือกตั้งวุฒิสภาทั้งสิ้นใช่ไหม หรือจะอภิปรายในข้อไหน ผมเข้าใจ
ว่ามันก็อยู่ในเรื่องของ.....

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : มาตรา ๑๐๘ ทวิ ใช่ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เอมมาตรา ๑๐๘ ทวิ คุณแปรญัตติไว้
ทั้งหมดครับ ขอเพิ่มมาตรา ๑๐๘ ทวิ มาตรา ๑๐๘ ตรี มาตรา ๑๐๘ จัตวา มาตรา ๑๐๘
เบญจ นี้.....

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : เกี่ยวกับการเลือกตั้งนะครับ เมื่อทางสภานี้ได้มีมติ
ให้แต่งตั้งแล้วก็เป็นอันตกไปครับ ขอบพระคุณครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ต่อไปเป็นมาตรา ๑๐๙

(นายสมศักดิ์ ชูโต ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญครับ คุณสมศักดิ์ครับ ไม่เห็น ขอโทษ

นายสมศักดิ์ ชูโต : ท่านประธานที่เคารพ ผมไม่ทราบว่า ผมจะขอถามกรรมการ
เกี่ยวกับมาตรา ๑๑๖ ได้ไหมครับ ที่ตัดออก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ยังไม่ถึงนี้ครับ

นายสมศักดิ์ ชูโต : มาตรา ๑๑๖ ครับ ขอโทษ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๑๖

นายสมศักดิ์ ชูโต : เมื่อกี้ผมยกมือแล้วก็ผ่านไปแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาครับ อนุญาตให้ถามได้

นายสมศักดิ์ ชูโต : คืออยากจะถามเพียงแต่ว่า เมื่อตัดออกไปแล้วนี่ครับ การที่พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๕ นี้ หมายความว่าท่านจะทรงแต่งตั้งเมื่อไรก็ได้ใช่ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๒๒๐ จัตวา

นายสมศักดิ์ ชูโต : กำหนดไว้แล้วใช่ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายสมศักดิ์ ชูโต : ขอขอบคุณครับ ที่นี้กระผมอยากจะถามท่านกรรมาธิการอีกก็เหมือนกัน คือมาตรา ๑๐๘ ที่กำหนดเอาไว้ในวรรคสอง ที่ว่า "พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะเลือกและแต่งตั้งผู้ที่จะออกตามวาระเป็นสมาชิกอีกได้" คืออันนี้กระผมอยากจะเรียนถามว่า ถ้าไม่ใส่จะได้ไหม คือกระผมเข้าใจว่า ถ้าไม่ใส่ก็หมายความว่าทำได้อยู่แล้ว แต่ถ้าใส่กระผมคิดว่ามันเกิดผลทางจิตใจอะไรบางอย่างในความรู้สึกที่ว่ายังมีโอกาสจะเป็นได้อีกในท่านองนั้น นี้กระผมอยากจะถามเป็นประเด็นแรก คือถ้าไม่ใส่แล้วมีผลเท่ากับใส่ ก็ไม่น่าจะใส่ อยากจะเติมอีกหน่อยได้ไหมครับว่า ถ้าจะเป็นในท่านองนี้ จะเป็นเกินกว่า ๒ วาระไม่ได้ ถ้า ๑๒ ปีนี้กระผมก็ว่าควรจะเลิกกันเสียทีแล้วนะครับ คือถ้าจะใส่จริงๆ นี้ก็ขอสัก ๒ วาระเถอะ หลังจากนั้นละก็ไม่ควรที่จะเป็นอีก แต่ถ้าไม่ใส่ แล้วได้ผลเหมือนกับใส่ กระผมก็ขอเสนอว่าให้ตัดออก

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กรรมาธิการว่าอย่างไรครับ เชิญคุณใหญ่ครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมาธิการ) : ไม่ขัดข้องในการที่จะตัดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าตัดออกนะครับ ในมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ที่กรรมาธิการเพิ่มขึ้น มาตรา ๑๐๘ นี้ก็มีของคุณสมคิด ในลักษณะเช่นเดียวกัน ซึ่งเจ้าตัวก็ไม่ตั้งใจแล้วทั้งนั้นครับ

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ขอบคุณท่านประธานครับ ในมาตรา ๑๐๘ นี้ กระทบคิดว่ายังมีประเด็นที่ควรพิจารณาคือ ที่กรรมการได้เขียนไว้ใหม่ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดเวลาคราวละ ๖ ปี อันนี้กระผมเองเห็นว่า เวลายาวนานเกินไปแล้วก็ที่คุณสมคิดได้แปรญัตติไว้เป็นมาตรา ๑๐๘ จัตุวานั้น น่าที่จะได้หยิบยกขึ้นพิจารณา แปรญัตติไว้ว่า อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๔ ปี กระผมอยากจะเสนอขอให้พิจารณาว่าควรที่จะเป็น ๔ ปีมากกว่า ๖ ปี เพราะ ๖ ปีนั้นยาวนานมากครับ ขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมเห็นว่าในมาตรา ๑๐๘ จัตุวา ที่คุณสมคิดสงวนไว้ คุณสมคิดมีสิทธิอภิปรายได้ครับ เพราะไม่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่กระผมได้แปรญัตติไว้ในมาตรา ๑๐๘ จัตุวา กำหนดไว้ว่าอายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง อันนี้ถ้าหากว่าเมื่อถึงตอนลงมติ ถ้าหากว่าที่ประชุมส่วนมากเห็นด้วยก็คงจะต้องเปลี่ยนเป็น นับแต่วันประกาศผลการแต่งตั้ง นับตั้งแต่วันแต่งตั้ง หรือท่านองนั้นแหละครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือประเด็นอยู่ที่ว่า ๔ ปี หรือ ๖ ปี ผมถือว่าอย่างนั้น

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ครับ อันนี้ที่กระผมได้แปรญัตติไว้คราวละ ๔ ปีนี้ ก็มีความมุ่งหมายว่าจะให้มีอายุเท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งราษฎรเลือกมาคราวละ ๔ ปี เมื่อถึง ๔ ปี แล้วก็ให้มีการเลือกตั้งเข้ามาใหม่อีกครั้งหนึ่ง ตอนที่กระผมได้แปรญัตตินั้นดูเหมือนว่าทางคณะกรรมการได้กำหนดไว้เป็นเวลา ๖ ปี แต่กระผมเสนอให้เป็นเรื่องของการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้น จึงมีข้อแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่เมื่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คือคุณไพจิตร ที่แสดงความคิดเห็นเมื่อกี้ กระผมก็มีความคิดเห็นคล้ายตามเหมือนกันว่า ระยะเวลา ๖ ปีนั้นรู้สึกว่าจะนานเกินไป และก็อาจจะมีวุฒิสมาชิกบางท่านที่ได้รับการแต่งตั้ง ๒ สมัยติด ๆ กันอาจจะเป็นเวลาถึง ๑๒ ปี ถึงแม้ว่าจะมีการจับสลากออกตามวาระคราวละ ๓ ปีก็ตาม แต่ว่าท่านสมาชิกที่อยู่เป็นสมาชิคนั้นถึง ๑๒ ปีก็ยังมี แล้วอันนี้ก็ไม่มีข้อห้ามว่าสมาชิกแต่ละท่านนั้นจะอยู่ได้ ๓ วาระ ๕ วาระ ฉะนั้น กระผมจึงมีความเห็นคล้ายตาม

ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่าควรจะได้มีกำหนดอายุของสมาชิกวุฒิสภาไว้ ๔ ปี และขอเสนอให้สภานี้พิจารณาต่อไป ขอขอบคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ): ท่านผู้เป็นประธาน ที่คณะกรรมการมีการกำหนดอายุของสมาชิกวุฒิสภาไว้ ๖ ปีนั้น เพื่อให้มีการสับเปลี่ยนกันครั้งหนึ่งในระหว่าง ๖ ปีนั้น หมายความว่าสมาชิกวุฒิสภาเก้าก็มีอยู่ครั้งหนึ่งในโอกาสต่อไปนะครับ และก็สมาชิกใหม่มีครั้งหนึ่งคือจะได้ดำเนินงานสัมพันธ์กันโดยมีความรู้เรื่องครั้งหนึ่งและก็ใหม่อีกครั้งหนึ่ง และก็เป็นที่ประเพณีของสมาชิกวุฒิสภาในประเทศอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน อย่างในสหรัฐอเมริกา ข้อสำคัญอีกอันหนึ่งก็คือว่าในระหว่างที่หมดสมัยของสภาผู้แทนราษฎรมีการเลือกตั้งภายใน ๙๐ วันนั้น ในรัฐธรรมนูญนี้ก็มิมีบทบัญญัติให้สภาสูงหรือวุฒิสภานั้นประชุมกันได้โอกาสพิเศษ เช่นว่าจะต้องประกาศกฎอัยการศึกก็ต้องมาขอความเห็นชอบของวุฒิสภา หรือในเวลาที่จะประกาศสงคราม จำเป็นจะต้องประกาศสงคราม ซึ่งรัฐบาลจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภานั้น ก็ให้วุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่เฉพาะ ๙๐ วันนั้นได้อนุมัติให้ความยินยอมในการประกาศสงครามหรือประกาศกฎอัยการศึก ถ้าหากว่าให้อายุของสมาชิกวุฒิสภาลดลง ๔ ปี เท่ากับสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ช่องว่างจะมี ๙๐ วันระหว่างเลือกตั้งไม่มีสภารัฐบาลจะไปขอความเห็นชอบใครก็ไม่ได้ ในการที่ประกาศกฎอัยการศึกหรือประกาศสงคราม ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องทำเช่นนั้น ฉะนั้นคณะกรรมการจึงเห็นว่า ๖ ปีนี้เหมาะแล้ว ถ้า ๔ ปี อาจจะทำให้ขัดข้องในการบริหารราชการแผ่นดินได้

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์: ท่านประธานที่เคารพ ปัญหานี้ผมก็ตัดสินใจครับเรื่อง ๔ ปี ๖ ปี แต่ถ้าดูตามร่างเดิมของรัฐบาลมีอยู่ในมาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๗ เขียนไว้ว่า "อายุของวุฒิสภาเริ่มแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสิ้นสุดลงพร้อมกับอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร" มาตรา ๑๐๗ นี้กรรมาธิการตัดออกและไปบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา ๑๐๘ ให้มีอายุ ๖ ปี เฉพาะในวาระเริ่มแรก เมื่อครบกำหนด ๓ ปีก็ให้สมาชิกออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนกึ่งหนึ่งโดยวิธีจับสลาก ซึ่งอันนี้กรรมาธิการไปเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมที่สภานี้รับไปครั้งแรก ก็ย่อมเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณา สำหรับผมเองผมมีความเห็นว่าควรจะเป็น ๔ ปี เพราะว่าเมื่อวานนี้เราอภิปราย

กันมากเป็นห่วงเป็นใยถึงองค์พระมหากษัตริย์ว่า การแต่งตั้งโดยพระองค์เองโดยพระราช
 อภัยยศนี้ มันมีทั้งทางดีทางเสียในส่วนพระองค์ด้วย ดังนั้นผมเห็นว่าถ้าแต่งตั้งไว้ยาวถึง
 ๖ ปีนี้ คนเรามันไม่แน่ประวัติศาสตร์การเมืองมันสอนเรา มาตลอดเวลาว่า ถ้ามีอำนาจนาน
 และก็อำนาจนี้มันทำให้หลงไปหลายอย่างหลายเรื่อง กระผมเห็นว่าผู้ได้รับแต่งตั้งนี้ควรจะ
 อายุสั้น กรรมวิธีการก็คงจะได้พิจารณาถึงปัญหานี้อายุอยู่ในตำแหน่งนะครับไม่ใช่อายุคน
 ควรจะแต่งตั้งให้อยู่ในระยะอันสั้น ๓ ปี ขณะนั้นก็น่าจะพอ แต่ว่าที่กรรมวิธีการคิดจะให้
 จับสลากออกครั้งหนึ่งนี้ กระผมก็เห็นว่าจะเป็นการร่นวายุอีกเหมือนกัน เพราะจับสลาก
 ออกครั้งหนึ่ง ดีไม่ดีกระผมว่าแต่งตั้งไป ๆ เมืองไทยนี้ระบบการวิ่งเต้นมันมีเสมอ แม้แต่จะ
 ในรั้วในวังก็รู้สึกจะวิ่งเต้นก้าวกายไปถึง.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุรินทร์ครับ ผมขอเตือน เราอภิปรายกัน
 เรื่ององค์พระมหากษัตริย์มาตั้งแต่เมื่อวานนี้แล้ว ก็ทุกคนในที่นี้ผมมั่นใจว่ามีความจงรักภักดี
 ต่อองค์พระมหากษัตริย์ไม่น้อยกว่าผู้ใดในประเทศไทย แต่เราอาจจะใช้เหตุผล บางครั้งฟัง
 ไปถ้าคนอื่นเขาฟังมันจะเป็นไปในทำนองที่ว่าสภานี้สงสัยว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น
 เข้าไปเกาะได้วิ่งได้เดินได้ซึ่งไม่เป็นความจริงทั้งสิ้น ที่ท่านสมาชิกท่านหนึ่งหรือสองท่านเมื่อ
 วานนี้กล่าวว่านักการเมืองบางกลุ่ม หันเข้าเกาะพระมหากษัตริย์บางกลุ่มเกาะประชาชน ผม
 ขอเรียนด้วยความสุจริตใจว่าพระมหากษัตริย์ของเมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัวพระองค์นี้ทรงพระมหากรุณาต่อชนทั้งปวงเท่ากันเสมอกันหมดไม่ว่าจะเป็น
 อาณาประชาราษฎร์เพศใด วัยใด ศาสนาใด นักการเมือง พรรคการเมืองใด และไม่มีทางที่จะ
 เข้าเกาะพระองค์ได้เพื่อผลประโยชน์ของส่วนตนเป็นอันขาด แล้วแม้แต่การเดินเห็นในรั้วใน
 วังอย่างที่คุณสุรินทร์ว่า อันนั้นผมว่าอาจจะไม่ปฏิเสธ ไปเดินกับชาวที่หรืออะไร ภารโรงกวาด
 พระที่นั่ง ก็อาจจะเดินกันได้ แต่เฉพาะองค์พระมหากษัตริย์แล้ว ไม่มีทางเดินได้ การอภิปราย
 ขอให้เป็นไปตามทำนองนี้ครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ขอบคุณครับ ท่านประธาน ที่กระผมว่าไม่ได้กล่าวถึง
 พระราชอภัยยศหรืออะไร คือกล่าวถึงนักการเมืองคนภายนอกที่จะวิ่งเต้นนะครับ ท่านประธาน
 จะไปห้ามไม่ให้คนอื่นวิ่งเต้นนี้ไม่ได้ กระผมว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไปเดินกับชาวที่กวาดพระที่นั่งครับ

สุรินทร์ มาศดิตถ์ : กระทบเป็นห่วงคนที่จะไปวิ่งเต้นให้เป็นการยุ่งยากกระทบ จึงเห็นว่าการจับสลากออกเป็นเทอมนั้นยังไม่สมควร อันนี้กระทบอภิปรายเหตุผลประกอบ เพื่อให้เห็นว่าการที่ให้จับสลากออกครึ่งหนึ่งเมื่อครบ ๓ ปี ถ้าทำนานไปแล้วก็จะมีวิ่งเต้นกัน กระทบหมายถึงอย่างนั้น จะวิ่งเต้นโดยวิธีใดก็ตาม วิ่งเต้นต่อผู้ใกล้ชิดหรือใครต่อใครก็ตาม กระทบเป็นห่วงอย่างนั้น กระทบจึงอภิปรายประกอบเหตุผลว่าไม่เห็นด้วยที่จะให้มี ๖ ปี แล้วจับสลากออก ๓ ปี กระทบเห็นด้วยในปัญหา ๔ ปี ด้วยเหตุผลดังที่ได้กราบเรียน ท่านประธานแล้วว่าคนเราเมื่อมีอำนาจมากมีกิเลสมาก ก็โลภหลง โมหะ โทสะ ได้ทุกประการ ที่นี้กระทบต้องการป้องกันนักการเมืองเมืองไทยให้มีเทอมควบคุมนักการเมืองสั้นที่สุดเพื่อจะได้เป็นคนดีอยู่ให้นานที่สุด กระทบต้องการอย่างนั้น กระทบจึงสนับสนุนว่าให้เอาตามร่างเดิมอีก ๔ ปีครับ ท่านประธาน

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมก็เป็นคนนับถือคุณสุรินทร์คนหนึ่ง ซึ่งก็เป็นผู้มีความรักและก็เป็นผู้ที่ตั้งใจดีต่อประเทศชาติ ผมเข้าใจว่าที่ท่านประธานได้กล่าวเมื่อกี้ ผมว่าเมื่อคุณสุรินทร์ได้พูดพลาดพลั้งไปก็ควรจะรับหรือถอนเสียเพื่อความเคารพนับถือที่เรามีต่อคุณสุรินทร์จะได้ยังคงอยู่อย่างเดิมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุรินทร์ไม่ต้องถอนครับ เพราะผมเข้าใจคุณสุรินทร์ คุณสุรินทร์ไม่ได้มีเจตนาที่จะกล่าวล่วงเกินองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนี้ผมรับรองแทนคุณสุรินทร์ได้ เพราะฉะนั้นการเดินเห็นอย่างคุณสุรินทร์ว่า ผมเชื่อมั่นว่าจะทำกันได้ด้วยความเข้าใจผิด ไม่ได้ว่าอะไร

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระทบขอกราบเรียนชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องอายุของสมาชิกวุฒิสภา กระทบใครขอให้ท่านสมาชิกได้ดูทั้งระบบนะครับ คือเมื่อกรรมาธิการร่างให้สมาชิกวุฒิสภาโดยการแต่งตั้งแล้ว เราก็มาพิจารณาถึงอำนาจต่าง ๆ เราได้มีการตัดทอนอำนาจของวุฒิสภาลงไปหลายอย่าง ตัวอย่างเช่นไม่มีอำนาจในการที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ไม่มีอำนาจที่จะร่วมพิจารณากฎหมายงบประมาณรายจ่ายประจำปี อย่างนี้เป็นต้น เราก็จะเห็นว่าอำนาจของวุฒิสภามีน้อยลงไป

กว่าร่างของรัฐบาล นั้นประการที่หนึ่ง อีกประการหนึ่งซึ่งกระผมอยากจะทราบเรียนเป็นเรื่องสำคัญคือ เกี่ยวกับมาตรา ๑๘๓ คือมาตราเกี่ยวกับกฎอัยการศึก ตอนนั้นจริงอยู่ทางร่างของรัฐบาลก็ไม่ได้คำนึงถึงว่ามีเวลาว่าง กล่าวคือมีเวลาที่จะไม่มีการประชุมสภาได้ เพราะว่ามันไม่มีเหตุการณ์รีบด่วนอันใดที่จะต้องเรียกประชุมสภา นอกจากเรื่องการประกาศสงคราม แต่กรรมการเห็นว่าเกี่ยวกับการประกาศกฎอัยการศึกนั้นเป็นเรื่องการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งเรารับรองไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างน้อยก็ชั่วระยะเวลาอันหนึ่งจริงอยู่อำนาจในการประกาศกฎอัยการศึกนั้น ในหลักการเป็นเรื่องอำนาจของทางฝ่ายบริหาร แต่กรรมการก็เห็นความจำเป็นว่า การให้อำนาจเช่นนั้นก็ควรจะมีข้อจำกัด จึงกำหนดไว้ว่าการประกาศกฎอัยการศึกนั้นจะมีผลได้เพียงไม่เกิน ๑ เดือน ถ้าเกิน ๑ เดือนแล้วจะต้องขออนุมัติรัฐสภา เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าเราไม่ให้มีอายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับอายุของสมาชิกวุฒิสภาเหลื่อมกันแล้ว บทมาตรานี้มันก็จะเข้ม เป็นเข้มอย่างไร คือหมายความว่า ถ้าในระหว่างที่เป็นระยะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหมดวาระก็จะมีเวลา ๔๐ วัน เช่นนั้นก็เปิดโอกาสให้รัฐบาลสามารถประกาศกฎอัยการศึกได้ถึง ๔๐ วัน โดยอ้างว่าไม่มีรัฐสภาที่จะมาให้อนุมัติเกินกว่า ๑ เดือน ในกรณีเช่นนี้เราจึงเห็นมีความจำเป็นต้องสร้างกลไกให้สอดคล้องกับระบบทั้งหมดในร่างรัฐธรรมนูญครับผม

นายสุกิจ จุลละนันท์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมใคร่ขอประทานอนุญาตแปรญัตติที่คณะกรรมการได้แก้ไขวาระของสมาชิกสภาของสมาชิกวุฒิสภาเป็น ๖ ปีนั้น กระผมเห็นว่านานเกินไป อันที่จริงกระผมเคยแปรญัตติไว้ตั้งแต่วาระแรก แล้วก็ขอเสนอแปรญัตติในคณะกรรมการ ขอเสนอเพียง ๓ ปี เหตุผลก็มีอยู่ว่า ความประสงค์ที่แท้จริงต้องการจะให้เหลื่อมกันเท่านั้นเอง ไม่ให้เกิดช่องว่างของสภา ถ้า ๒ ปีเห็นจะไม่ได้ อาจจะตรงกัน เพราะว่าสภาล่าง ๔ ปี ทีนี้ถ้าหากว่าเรากำหนด ๔ ปีก็ยังไม่ได้ใหญ่ มันอาจจะช่องว่างแต่ถ้า ๓ ปีนี้ไม่ว่างแน่ แล้วก็ไมยาวเกินไป ไม่นานเกินไป เหตุผลที่ไม่อยากจะให้นานเกินไปก็เพราะว่าความประสงค์ในการที่จะให้มีวุฒิสภาก็อภิปรายกันมากแล้ว ต้องการให้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ อาจจะเป็นนักการศึกษา นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ นักอะไรต่ออะไรสารพัด นักสังคมวิทยา นักกฎหมาย นักปกครอง หรือว่านักอะไร

ก็ได้ที่เก่งที่สุดในประเทศไทยนะครับ กระผมเชื่อว่าคงจะไม่ผิดตัวแน่ และในช่วง ๓ ปีนี้จะได้มีโอกาสให้คนอื่น ๆ ได้มาแสดงความสามารถกันบ้าง ไม่ใช่จะมาผูกขาดอยู่ตั้ง ๖ ปี ๓ ปีนี้เห็นจะพอแล้ว ที่จริงควรจะเป็น ๒ ปีด้วยซ้ำ แต่ ๒ ปีนี้อาจจะมีช่องว่างได้ เพราะฉะนั้น กระผมใคร่ขอประทานเสนอเพื่อโปรดพิจารณาว่าวาระของวุฒิสภานั้นควรจะเป็น ๓ ปี แล้วก็ไม่จำเป็นต้องจับสลากในวาระแรก แล้วก็ควรจะเริ่มตั้งตั้งแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งครับผม

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอสนับสนุนท่านสมาชิกที่ได้เพิ่งอภิปรายไปแล้ว ถ้าหากว่าปัญหาเฉพาะเพื่อป้องกันช่องว่างในกรณีที่จะต้องประกาศกฎอัยการศึกนั้น กระผมคิดว่า ๓ ปีนั้นเหมาะสมกว่า ๖ ปีเป็นอันมาก เหตุผลก็อย่างที่มีท่านสมาชิกพูดแล้ว กระผมอยากจะเพียงแต่สนับสนุนเท่านั้นว่า การที่บุคคลใดก็ตามอยู่ในตำแหน่งใดก็ตามนานเกินไปนั้นมันเสื่อมครับ เหตุผลหนึ่งที่ประเทศไทยมีปัญหามากมายจนที่สุดท้ายเกิดกรณีของการเสียเลือดเนื้อในเดือนตุลาคมนั้น เหตุผลสำคัญประการหนึ่งก็เพราะว่าผู้มีอำนาจนั้นได้อยู่ในตำแหน่งหน้าที่เดิมของตัวนานเหลือเกิน มีรัฐมนตรีบางท่านอยู่กันตั้ง ๑๐ กว่าปี ซึ่งท่านก็ล้วนแต่เป็นคนดี ๆ ทั้งนั้น โดยเฉพาะเมื่อตอนเริ่มต้น แต่เมื่อท่านอยู่มีอำนาจนานไปนี้ ท่านเสื่อมได้ สมาชิกวุฒิสภาก็เช่นเดียวกัน และในเมื่อเราจะให้หน้าที่สำคัญก็คือมายับยั้งกฎหมายคอยทั่วถึงสภาล่างซึ่งราษฎรเขาเลือกมา เราต้องการคนที่ยังกระชุ่มกระชวย ที่ยังไม่ลุ่มหลงที่ยังไม่เคยชินกับการมีอำนาจกับการมียศศักดิ์ต่าง ๆ เพราะฉะนั้น กระผมคิดว่า ถ้าเพื่อแก้ปัญหาช่องว่างในกรณีของการประกาศกฎอัยการศึกนั้น กระผมคิดว่า ๓ ปีนั้นก็ทำได้เช่นเดียวกัน และไม่เกิดผลเสีย เช่นในกรณีใหม่ของ ๖ ปี ไม่อย่างนั้นแล้วเราอาจจะพบว่า อาจจะต่อไปในเมืองไทยนะครับ ถ้าระบบนี้ยังยืน อาจจะมีสมาชิกอายุ ๘๔ ปี กลับเข้ามาในวุฒิสภาเป็นครั้งที่ ๔ ซึ่งท่านอาจจะเป็นคนดีมาก แต่กระผมว่ามันไม่ไหวหรอกครับ คนไทยเวลานี้ก็ ๔๐ ล้านคน ต่อไปก็จะเพิ่มเป็น ๘๐ ล้านคน คนดี ๆ ที่จะเข้ามายับยั้งสภามีมากมาย เพราะฉะนั้นไม่ควรไปเขียนเอาไว้ คนกลุ่มหนึ่งจะมีอำนาจอยู่ได้ถึง ๖ ปี ขอบขอบคุณครับ

นายบุญชอบ สาครินทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ผมบุญชอบ สาครินทร์ ครับ ได้ฟังคำอภิปรายแล้วตามที่คณะกรรมการได้บอกว่ายอายุของสมาชิกวุฒิสภานั้นให้ ๖ ปี แล้วก็ให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติขอเสนอ ๓ ปี แต่กระผมใคร่เสนอความคิดเห็นของกระผมครับ กระผมใคร่จะให้อายุของสมาชิกวุฒิสภา ๕ ปีครับ คือว่า ๓ ปีนี้สั้นเกินไป สั้นไปครับ แล้วที่นี้สำหรับที่ว่าช่องว่างนั้นในปีหนึ่งก็นานกว่าอายุของสมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรไปปีหนึ่งครับ นานกว่า กระผมคิดว่าคงจะปิดช่องว่างได้ครับ นี่เป็นความคิดเห็นของกระผมครับ สวัสดีครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เห็นจะไม่มีผลอะไรหรอกครับ ทำไม่ได้หรอก มันต้องตามร่างเดิมหรือร่างใหม่

นายนิธิพัฒน์ ซาลิจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ผมเห็นด้วยกับที่ท่านผู้แปรญัตติว่า อายุของวุฒิสมาชิกควรจะเป็น ๔ ปีครับ ก็ด้วยเหตุผลว่า ๔ ปีนี้ก็เป็นที่วุฒิสภานี้ก็เป็นสถาบันนิติบัญญัติเช่นกับสภาผู้แทนราษฎร เมื่อสภาผู้แทนราษฎร ๔ ปีก็ควรจะเป็น ๔ ปีพอ ๆ กันครับ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องช่องว่างนั้นกระผมเห็นว่ามันจะไม่มีครับ เพราะประการแรก วุฒิสมาชิกนี้ก็หมดอายุครั้งหนึ่งภายใน ๒ ปี ก็เหลืออีกครึ่งเดียวและโดยที่เป็นการแต่งตั้ง กระผมคิดว่าวันเดี๋ยวก็น่าจะแต่งตั้งเสร็จครับ เพราะฉะนั้นช่องว่างที่คณะกรรมการกลั่นนั้นจะไม่เกิดขึ้น และโดยที่รัฐสภาแล้วครั้นว่า วุฒิสมาชิกที่เหลืออีกครึ่งหนึ่งนี้จะต้องทำต่อไป และในขณะที่สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎรจะหมดอายุนี้ครับ กระผมคิดว่าพระมหากษัตริย์ท่านก็คงจะทรงคาดการณ์ล่วงหน้าแต่งตั้งได้ทันเวลา ช่องว่างที่คาดว่าจะเกิดขึ้นก็คงไม่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าเพื่อให้มันเป็นอายุเหมือนกัน แล้วก็ไม่มีปัญหาเหมือนอย่างที่จะคาดว่าจะมีเกิดขึ้น ก็ควรจะเป็น ๔ ปีครับ ขอขอบคุณ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ปรีดี เกษมทรัพย์ ขอชี้แจงในนามของคณะกรรมการว่าทำไมเราถึงกำหนด ๖ ปีระยะยาวอย่างนี้ ถ้าหากเราพิจารณาว่ามานั่งเป็นวุฒิสมาชิกนั้นเป็นการมานั่งเอาตำแหน่งเอาอำนาจ เราก็ควรจะกำหนดให้สั้นที่สุดและให้พ้นไปเร็ว ๆ แต่เราคิดในแง่ว่าจะมาทำงานให้แก่ประเทศชาติงานนั้นจำเป็นจะต้องใช้เวลากว่าจะเข้ามานั่งคอยรู้เรื่องคอยรู้ราวพอที่จะใช้สติแก่ชาตินั้น จะ

ต้องค่อยรู้เรื่องรูปร่างน้อย แต่ถ้าหากว่านั่งเป็น ๒ ปี ๓ ปีก็จะไปแล้ว สติก็จะไม่มี ปัญหา ก็คืออยู่ที่ตรงนั้นว่า ถ้านั่งนานหน่อยเขาก็ได้มีแก๊สก็ไปศึกษา งานการของเขาก็จะดีขึ้น กระผม ในฐานะที่เป็นกรรมาธิการจึงเห็นว่าควรจะยืนยันว่าให้มีระยะยาว กระผมเองเป็นผู้สนับสนุน ให้มีการเลือกตั้ง แต่สภานี้ได้ตัดสินใจว่าเราจะต้องมีการแต่งตั้ง เราก็ต้องคิดว่าระบบแต่งตั้ง นี้จะต้องให้มันเวิร์ค (work) คือให้ทำงานเป็นผล ไม่ใช่เข้ามาตัดเหลือ ๒ ปี ๓ ปี มาบ้างเฉยๆ ไม่ได้การได้งาน กระผมว่าน่าจะไม่ต้อง กระผมจึงขอที่จะเรียนให้ทราบว่าจะระยะยาวนั้นก็ มีผลต่อยุ้งบ้าง ไม่ใช่เสียไปเสียเลย สำหรับจะยืนยันว่าจะเอาสัก ๕ ปี ๖ ปี ในฐานะกรรมา ธิการก็ยืนยันว่า ๖ ปี ตามร่างเดิม แต่ถ้าจะ ๕ ปีในส่วนตัวกระผมไม่ว่าอะไรครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อไม่ว่าอะไรก็ดีแล้ว พอที่ครับ ผมขอประทาน มติที่ประชุม ผมเห็นว่าได้พิจารณากันเพียงพอทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว คุณสมคิด ศรีสังคม แปร ญัตติในมาตรานี้ไว้ ที่ผมยอมให้อภิปรายกันก็เพราะเหตุที่ผมถือว่าเรื่องอายุของวุฒิสภานั้น เป็นประเด็นที่สมาชิกแปรญัตติแล้วขอสงวนไว้ ยังมีสิทธิที่จะสงวนได้ ส่วนเรื่องการเลือกตั้ง ก็เป็นอันหมดปัญหาไปแล้ว เพราะฉะนั้นจะขอประธานมติที่ประชุมว่า จะให้วุฒิสภามีอายุ ๔ ปี อย่างที่สมาชิกแปรญัตติไว้ หรือว่าจะให้มี ๖ ปี อย่างที่กรรมาธิการได้ยกร่างมา ท่านผู้ ใดเห็นว่าควรจะให้วุฒิสภามีอายุ ๔ ปี ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๖๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรจะให้วุฒิสภามีอายุ ๖ ปี ตามร่างของกรรมาธิการ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๗๓ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้เห็นว่าวุฒิสภาควรจะมี อายุ ๖ ปี ตามร่างของกรรมาธิการ เชิญท่านเลขาธิการรัฐสภาอ่านต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๐๔ มีการแก้ไข มีผู้ขอ สงวนคำแปรญัตติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุรินทร์ เทพกาญจนา ขอสงวนให้แก้

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นศาลฎีกาในอนุมาตรา (๘) ของมาตรานี้ ซึ่งผมดูในร่างเห็นว่า อนุมาตรา (๘) นี้กรรมาธิการตัดออกแล้ว

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม สุรินทร์ เทพกาญจนาครับ กระผมเห็นว่าร่างตามอนุมาตรา ๘ นั้นะครับ เกี่ยวพันกับมาตรา ๓ ซึ่งเดิมทีเดียวกระผมก็ขอที่จะให้ศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย แต่เมื่อที่ประชุมเห็นว่าควรจะให้เป็นที่ตุลาการรัฐธรรมนูญนะครับ กระผมก็ต้องเห็นด้วย และก็คิดว่าข้อเสนอของกระผมนี้ก็ขอตัดออกไปครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เขาตัดแล้ว ตัดทั้งข้อเลย ต่อกันไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๑๐ มีการแก้ไข มีผู้ขอสงวนคำแปรญัตติไว้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณวิชา เศรษฐบุตร์ ขอสงวนไว้ ผมอยากเรียนถามว่าเมื่อลักษณะของการเลือกตั้ง แต่งตั้งอะไรนี้เปลี่ยนไปแล้ว จะไม่สงวนนะครับ คุณสมคิดก็เช่นเดียวกันนะครับ หรือว่ายังมีอะไรอีก

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : กระผมขอกราบเรียนอีกนิดหนึ่งครับ เพราะว่าคำแปรญัตติของกระผมกับร่างของกรรมาธิการนั้นมันมีขัดกันนิดหนึ่ง ซึ่งกระผมจะขอกราบเรียนต่อสภาตั้งนี้ครับ คือมาตรา ๑๑๐ นี้ ตามร่างของกรรมาธิการนะครับ ถ้าหากว่าตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาว่างลงแล้ว ถ้าหากว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงเลือกและแต่งตั้งเข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับเวลาผู้ซึ่งตนแทนนะครับ นั่นเป็นของกรรมาธิการ แต่ของกระผมบอกว่า ให้มาเข้าแทนตำแหน่งที่ว่าง แต่ว่าถ้าหากว่าอายุของวุฒิสภาจะเหลือไม่ถึง ๑๘๐ วัน สมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับแต่งตั้งย่อมอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน รู้สึกว่าจะมีข้อความทำนองเดียวกัน กระผมขอประธานโทษ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ก็เป็นอันว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ถอนไป คือว่าไม่ติดใจก็แล้วกันครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณมากครับ คุณ ประคอง เทวารุทนะ
ติดใจไม่ได้ละ หมดเรื่องไป

นายประคอง เทวารุท : ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ส่วนที่ ๓ สภาผู้แทนราษฎร....

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : ท่านประธานที่เคารพ ผมว่าท้ายบรรทัดที่ ๔
ของมาตรา ๑๑๐ นี้ น่าจะเติมคำว่า "สมาชิก" เข้ามาอีกด้วย จึงจะได้ความครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวเราพิจารณาไปถึงมาตรา ๑๐๘ แล้วนะครับ

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : อ้อ นี่ยังไม่ถึงหรือครับ ขอโทษ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มาตรา ๑๑๐ ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ประธานโทษ มาตรา ๑๑๐ นะครับ ยังไม่ถึง
ส่วนที่ ๓

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : ผมขอเติมคำว่า "สมาชิก" ในท้ายบรรทัดที่ ๔
ถึงจะได้ความครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวครับ ไม่ได้หรอกครับ ต้องแปรญัตติ
ครับ เติมกันโน้นเห็นจะไม่ได้

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : มันไม่ได้ความครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวลองอ่านดูครับ บรรทัดที่ ๔ หรือครับ
เติมคำว่าอย่างไรครับ ผมจะลองถามกรรมการดู ขอประธานอีกที

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : เติมคำว่า "สมาชิก" สมาชิกซึ่งเข้ามาแทน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : "สมาชิกซึ่งเข้ามาแทนนั้น"

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : มีอยู่แล้วครับ บรรทัดที่ ๕ มีคำว่า “สมาชิก” อยู่แล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีอยู่แล้วนี่ครับ ไม่ต้องเติมครับ คือดูนะครับ ที่ขีดออกมีครับ มันมีคำว่า “สมาชิก” ซึ่งไม่ได้ขีดออกอยู่กลางบรรทัดเลยครับ

พลเอก ทวีช เสนีวงศ์ ณ อยุธยา : ถูกต้องครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับ ต่อไปครับ

นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ (เลขาธิการรัฐสภา) : ส่วนที่ ๓ สภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๑๑๑ ไม่มีการแก้ไข มีผู้สงวนคำแปรญัตติไว้ มาตรา ๑๑๑

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มาตรา ๑๑๑ ครับ คุณสมคิด ศรีสังคม แปรญัตติแก้เป็นดังนี้ “สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง มีจำนวนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๒” ขอสงวนไว้ เชิญครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ การที่กระผมแปรญัตติสำหรับ มาตรา ๑๑๑ นี้ไว้ ก็ตัดข้อความของร่างเดิมซึ่งมีข้อความว่า “ไม่น้อยกว่าสองร้อยสี่สิบคน แต่ไม่เกินสามร้อยคน” ออก อันนี้ก็มีความมุ่งหมายว่า ไม่ต้องการที่จะให้รัฐธรรมนูญนี้กำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้ไว้ตายตัว เพราะว่าต่อไปนั้นพลเมืองของประเทศไทยก็ได้เพิ่มขึ้น ซึ่งในช่วงระยะเวลาอีก ๔ ปีข้างหน้าคิดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก แล้วก็สิทธิของประชาชนที่จะเลือกผู้แทนเข้ามาก็จะเพิ่มขึ้นอีกเป็นอันมาก ถ้าหากว่าเทียบในระยะเวลา ๒ ปีที่แล้วมา คือในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ นั้น มีสมาชิกสภาผู้แทน ๒๑๔ คน แต่มาพอถึงปีนี้ถ้าหากว่าคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันแล้ว แล้วก็ตามจำนวนประชากรในขณะนี้ ก็ปรากฏว่าจะมีสมาชิกสภาผู้แทนเพิ่มขึ้นกว่า ๕๐ คน ซึ่งอาจจะเป็น ๒๖๐ หรือ ๒๗๐ คนทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ากำหนดไว้แบบนี้ไม่เกิน ๓๐๐ คน พอไปมีการเลือกตั้งในคราวหน้าอีก ๔ ปีข้างหน้า กระผมคิดว่าตามอัตราการเพิ่มของพลเมืองในขณะนี้ สิทธิของประชาชนที่จะได้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนจะเพิ่มขึ้นมากกว่า ๕๐ คน ซึ่งเมื่อรวมกับจำนวนที่จะเลือกตั้งในคราวที่จะถึงนี้ก็จะเป็น ๓๐๐ คน เมื่อ

เกิน ๓๐๐ คนแล้วก็จะก่อให้เกิดความยุ่งยากขึ้น ถ้าหากว่าเราถือเกณฑ์ในปัจจุบันนี้ ถือว่า ประชากร ๑ แสน ๕ หมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทน ๑ คนแล้วก็จะเกินอย่างที่กระผม กราบเรียนมาแล้ว แล้วก็การที่พลเมืองเพิ่มขึ้นนั้น กระผมคิดว่าควรที่จะให้มีสมาชิกสภาผู้แทน โดยถือเกณฑ์ตามปัจจุบันนี้เพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนของประชาชนด้วย ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าเพื่อให้มารักษาผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมนั่นเอง เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าถือตามหลัก เกณฑ์ที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วก็จะเกิดปัญหาว่า ถ้าหากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน อีก หลังจากคราวหน้าก็จะเกิดเป็นปัญหาคือ จะแก้รัฐธรรมนูญหรือจะแก้หลักเกณฑ์ของ จำนวนพลเมืองที่จะเลือกผู้แทนได้ ๑ คนนี้ขึ้น ฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าไม่ควรที่จะมากำหนดไว้ ควรตัดออกเสีย ไม่ควรที่จะจำกัดว่าจะให้ประเทศไทยนี้ไม่ว่าจำนวนพลเมืองจะเพิ่มขึ้นเท่าไร ก็กำหนดให้เพียง ๓๐๐ คน อย่างนี้กระผมเห็นว่าไม่เป็นการที่เหมาะสม ควรที่จะตัดออก แล้วจะไปกำหนดอะไรไว้ให้เป็นการยืดหยุ่นก็กำหนดไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ถ้าหากว่ากำหนดไว้ใน กฎหมายรัฐธรรมนูญแล้ว กฎหมายรัฐธรรมนูญนี้แก้ไขได้ยาก แล้วก็จะก่อให้เกิดปัญหา ยุ่งยากขึ้น อันนี้กระผมมีเหตุผลดังที่ได้ขอเสนอตัดในข้อความที่ว่า สมาชิกสภาผู้แทนประกอบ ด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๔๐ คนแต่ไม่เกิน ๓๐๐ คน นี้กระผม ขอตัดจำนวนที่ตายตัวนี้ออก ด้วยเหตุผลดังที่กระผมได้กราบเรียนมาแล้วนี้ ขอขอบคุณ

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ที่กรรมาธิการเขียนไว้ อย่างนั้นมันไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนตามจำนวนราษฎร แต่ว่าจำนวนสมาชิกนั้นโยนไปมาตรา ๑๒๒ เมื่อมาตรา ๑๒๒ นั้น ถ้ากำหนดไว้ ๑ แสน ๕ หมื่นคน ถ้าคนมากขึ้นเราจะยื่นผู้แทน ไว้ ๓๐๐ คน ก็เพิ่มว่าแต่ละเขตให้เพิ่มขึ้น คือแทนที่จะเป็น ๑ แสน ๕ หมื่นคนก็เป็น ๒ แสนคน ถ้าจะเกิดจะมีคนสัก ๓๐๐ ล้าน ก็เป็นคนละล้าน ก็ยังอยู่ ๓๐๐ คน นี้ความมุ่งหมาย ของกรรมาธิการเป็นอย่างนั้น ถ้าหากว่าไปเขียนไว้ว่าไม่มีจำกัด ไม่จำกัดก็มีอันตรายอยู่ประการ หนึ่ง คือว่าการที่ผู้มีเสียงข้างมากจะกำหนดจำนวนสมาชิกขึ้นได้ตามเสียงข้างมากของสภา จึง เขียนไว้ว่าถึงจะมีมากเท่าไรก็ต้องไม่เกิน ๓๐๐ นี้เป็นความมุ่งหมาย ทั้งนี้ก็แล้วแต่สภาจะ วินิจฉัย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะขอมติที่ประชุมครับ

นายเฉลิมชัย วสินนท์ (กรรมาธิการ) : ผมขอเพิ่มอีกนิด คือเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกว่าควรจะมีเท่าใดนั้น กรรมาธิการเห็นว่าเป็นเรื่องการกำหนดในองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ถ้าจะ ไปไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ในทางเทคนิคของกฎหมายผมว่าไม่ถูกทีเดียว เพราะกฎหมายเลือกตั้งน่าจะเป็นเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้งต่าง ๆ ผมเข้าใจว่าอยู่ที่นี้ นอกจากเหตุผลอย่างที่คุณใหญ่ชี้แจงแล้วยังเป็นเหตุผลในความถูกต้องว่าจะอยู่ที่ไหนด้วย

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : อันนี้เพื่อความกระจ่างแจ้งสำหรับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่จะลงมติ กระทบก็จะขอเรียนชี้แจง กรรมาธิการนั้นต้องการให้ยื่นจำนวนสมาชิกไว้ ๓๐๐ คนตลอดไปไม่ว่าประชากรของเมืองไทยนี้จะเพิ่มเป็น ๗๐-๘๐ ล้านคนก็ตาม ถ้าไม่แก้ไขรัฐธรรมนูญแล้วสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรนี้จะต้องมี ๓๐๐ คนเท่านั้น เพราะฉะนั้นก็หมายความว่าถ้าหากว่าพลเมืองเพิ่มขึ้นไปอีก ๑๐ ปีข้างหน้า พลเมืองเพิ่มขึ้นเป็น ๗๐ ล้าน ก็มีสมาชิกสภาผู้แทน ๓๐๐ คนเท่านั้น ประชาชนไม่มีสิทธิที่จะเลือกผู้แทนของตนมารักษาผลประโยชน์ของตนเพิ่มขึ้นมาได้ อันนี้กระทบก็จะขอฝากไว้ด้วยว่าเราควรจะมีเพียง ๓๐๐ คนตลอดไปไม่ว่าจะมีพลเมืองขึ้นเป็น ๗๐-๘๐ ล้านหรือไม่ ขอขอบคุณครับ

นายทวี แรงขำ : ท่านประธานที่เคารพ กระทบขอประทานเสนอหลักการในเรื่องนี้เพื่อประกอบการพิจารณาของสภา คือในปัญหาเรื่องจำนวนผู้แทนราษฎรนั้นมีวิธีที่คิดกัน ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือคิดว่าเอาจำนวนแน่นอนเสียก่อน แล้วก็ไปหาเอาว่าจังหวัดต่าง ๆ หรือเขตต่าง ๆ เลือกมากี่คน หรือว่าอย่างที่คุณสมคิดเสนอ เป็นเรื่องว่าแล้วแต่จำนวนราษฎรจะเพิ่ม จะมากจะน้อยก็ขึ้นไปตามเรื่อง อัยนี้ก็เป็นหลักการที่ได้เห็นกันมา แต่โดยทั่วไปนั้นเขาถือว่าการที่สภาผู้แทนราษฎรนั้นนะเป็นเรื่องที่เราเลือกผู้แทนราษฎรเข้ามานั่งประชุมกัน เราไม่อาจที่จะเอาราษฎรทั้งหมดมานั่งประชุมกันออกกฎหมาย เพราะฉะนั้นจึงมีวิธีการเลือกผู้แทนเข้ามา และในข้อคำนึงอันหนึ่งก็คือว่าสถานที่ประชุมที่เราจะมาร่วมประชุมกันนั้นนั้นนะเหมาะสมที่จะมีผู้แทนประมาณสักกี่คน โดยทั่วไปนั้นก็ต่าง ๆ กัน บางประเทศก็มี ๒๐๐ เศษ บางประเทศก็ ๓๐๐ เศษ แม้แต่ประเทศใหญ่ ๆ เช่นอย่างสหรัฐอเมริกา ก็มี ๕๐๐ เศษ ดังนี้ ก็มีบางประเทศทรอก อย่างอินเดียมี ๖๐๐ กว่าคน อย่างนี้เป็นต้น โดย

หลักการพิจารณาทั่วไปเห็นว่าในที่ประชุมสมัชชาของสภาผู้แทนนี้ โดยเฉลี่ยได้มีการพิจารณา กันว่าควรเป็นประมาณสัก ๔๐๐ คน ไม่อาจที่จะเอามา อย่างว่าในประเทศเราซึ่งอย่างคุณสมคิด เป็นห่วงว่า ต่อไปพลเมืองเราเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐-๗๐ ล้านคน จะจำกัดอยู่แค่นั้นหรือ อัยนันก็เป็นข้อค่านึงที่เป็นห่วงในทางที่มีความเข้าใจว่าจะต้องเป็น ๑ แสน ๕ หมื่นคน หรือ ๒ แสนคนตลอดกาลไป แล้วผู้แทนเพิ่มขึ้น แต่เขาก็ขอให้ค่านึงว่า ประเทศใหญ่ ๆ ที่มีพลเมือง อย่างสหรัฐอเมริกาตั้ง ๑๖๐ ล้านคน ก็ยังมีผู้แทนราษฎรเพียง ๕๐๐ กว่าคน เพราะฉะนั้นใน หลักการที่รัฐธรรมนูญนี้ซึ่งคณะกรรมการหรือร่างเดิมของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนมาเสีย ในรัฐธรรมนูญนี้ กระผมเห็นว่าถูกต้องแล้ว มีนิดหนึ่ง แต่ว่าถ้าหากว่าท่านกรรมการจะ เห็นด้วย ในหลักการนี้กระผมว่าไม่ควรจะว่า ๒๕๐ คนถึง ๓๐๐ คน จะเอาจำนวนเท่าใด ก็ได้ ๓๐๐ คนนั้น หรือยังไม่พอใจท่านสมาชิกจะเอา ๕๐๐ คนก็แล้วแต่ กำหนดจำนวนเสีย แน่นนอนเป็นตัวเดียวไม่ให้เกิดปัญหายุ่งยากที่จะทะเลาะหรือโต้เถียงกันในระหว่างที่มีการเลือกตั้ง เข้ามาแล้วว่าประชากรเราเพิ่มขึ้นจะต้องเป็นเท่านี้เท่านี้ ถ้ากำหนดเสียได้เลยว่าแน่นอน ๓๐๐ คนเท่านั้น แล้วก็เฉลี่ยไปตามจังหวัดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ราษฎรซึ่งมีวิธีการที่จะเฉลี่ยได้ อย่างในสหรัฐอเมริกาซึ่งกำหนดจำนวน ๕๐๐ กว่าคนนั้น แล้วก็มีการหมายอีกฉบับหนึ่งที่ กำหนดวิธีคิดว่าสเตท (state) สเตทไหนจะมีการเลือกตั้งกี่คน ๆ ดังนี้ เป็นต้น แล้วก็แบ่งเขต เลือกตั้งลงไป กระผมว่าในการกำหนดนั้นถูกต้องแล้ว แต่ว่าถ้าจะกำหนดเป็นจำนวนเดียวจะ เหมาะสมจะถูกต้องกว่า

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : กระผมขอประทานโทษที่รบกวนเวลาสัก ๒-๓ นาที ครับ คือจำนวนสมาชิกนี้แหละครับ กระผมก็ยังตั้งใจอยู่ว่าเราจะกำหนดไว้เพียง ๓๐๐ คน มันจะน้อยไป แล้วก็บางประเทศถึงแม้ว่าจะมีพลเมืองไล่เลี่ยกับของเขา อย่างประเทศอังกฤษ นะครับ มีพลเมือง ๕๐ ล้านคนเศษ ก็มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง ๖๕๐ คน นี่ละครับถึง จำนวนนั้นครับ เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าถ้าหากว่าเราจะเทียบ เราก็เทียบหลาย ๆ ประเทศ นะครับ แล้วก็อยากจะเรียนถามท่านประธานสภาด้วยว่า สภาใหม่ของเราที่สร้างขึ้นบรรจุคน ได้ประมาณสักเท่าไร เพื่อที่จะพิจารณาต่อรองกับทางคณะกรรมการนี้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี่ก็ได้คิดกันมานานแล้วเรื่องนี้ผมเห็นว่ามีส่วนสำคัญอยู่ในการกำหนด แต่นั่นมันความเห็นส่วนตัว ข้อเท็จจริงขอเรียนให้ทราบว่าสภาใหม่นั้นนั่งได้ ๕๐๐ ท่าน แต่ว่าผมไม่เห็นว่าจะเอามาคำนึงหรือครับ คือไม่พอก็สร้างสภาใหม่อีกได้นี่ กลัวอะไรกัน ฆ่าควายแล้วจะไปเสียดายพริกหรือ เชิญคุณปรีดีครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ปรีดี เกษมทรัพย์ ชี้แจงในนามกรรมาธิการว่า เราทำไม่ถึงกำหนดไม่ให้เกิน ๓๐๐ คน และไม่ต่ำกว่า ๒๕๐ คน เรื่องนี้ก็เนื่องจากว่าธรรมชาติของสภานั้น เราเข้าใจว่าเป็นสภาที่จะปรึกษาหารือเรื่องของชาติ ถ้าหากมันมากเกินไป มันก็กลายเป็นสมัชชาใหญ่อะไรต่างๆ มันอาจจะไม่มีบรรยากาศดีพอที่จะเป็นสภาที่จะปรึกษาหารือ ถ้าน้อยเกินไปก็ไม่ดีอีกเหมือนกัน เพราะฉะนั้นจึงกำหนด คิดว่าประเทศไทยนี้ก็ไม่ใช่ว่าประเทศใหญ่ ก็ในราวสัก ๓๐๐ คนก็คงจะดี ที่นี้ทำไมจึงกำหนด ๒๕๐ คน ก็กลัวว่าบางรัฐบาลซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับสภาอาจจะมากำหนดสัก ๕๐ คน ๓๐ คน มันจะยุ่งกันอีก ก็เลยกำหนดว่าไม่เกิน ๓๐๐ คน กับไม่ต่ำกว่า ๒๕๐ คน ครับ ขอขอบคุณ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอต่อรองกับคณะกรรมาธิการนะครับ อ้ายจำนวนไม่เกิน ๓๐๐ คนนั้นนะ ขอความกรุณาเป็น ๕๐๐ คนจะเป็นอย่างไรครับ ขอต่อรองครับ ขอขอบคุณครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ คือว่า ๓๐๐ คนนี้ คณะผู้ร่างธรรมนูญของรัฐบาลเห็นว่าพอสมควรแล้ว เพราะว่าเมื่อประชุมร่วมกัน สมาชิกวุฒิสภาอีก ๑๐๐ คน ก็เป็น ๔๐๐ คน ๕๐๐ คนนั้นจะไม่ใช่น้อยแล้ว ประเทศอื่นๆ เขาก็ประมาณท่านองนี้ ๒๐๐-๓๐๐ คน เวลานี้ถ้าถือตามเกณฑ์ ๑ แสน ๕ หมื่นคน ต่อผู้แทน ๑ คนก็ได้ตั้ง ๒๖๙ คนเข้าไปแล้ว ครึ่งที่แล้วเรามีเพียง ๒๑๙ คน สภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้มี ๒๙๙ คน แต่ผมเห็นว่ากำลังเหมาะสม ๓๐๐ คนนี้ อย่าต่อรองเลยครับคุณสมคิด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอมติที่ประชุมก็แล้วกันครับ ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำแปรญัตติของท่านสมาชิก คือ คุณสมคิด ศรีสังคม ขอได้โปรดยกมือขึ้น.....

(พันเอก สมคิด ศรีสังคม ได้ยื่นและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญคุณสมคิด

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานครับ รู้สึกว่าท่านสมาชิกยังไม่เข้าใจประเด็น
ครับ ขอความกรุณาครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ คือว่าคุณแปรญัตติว่า สภาผู้แทน
ราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้ง มีจำนวนตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา
๑๑๒ นะครับ มาตรา ๑๑๒ ก็หมายความว่าถ้าพลเมืองไทยนี้เพิ่มไปแล้วก็ให้มีผู้แทนตาม
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๒ นี้ โดยไม่มีกำหนด สมมติว่าเพิ่มเป็นพันล้านคน สภานี้ก็
จะต้องมีประมาณกี่พันคนผมก็ไม่ทราบ คิดเลขในใจไม่ทัน แต่กรรมการเห็นว่าถ้าทำอย่าง
นั้นมันจะไม่มีที่สิ้นสุด จึงได้กำหนดไว้ว่าจะเป็นในสมัยใดก็ตาม ต่อไปจนกว่าจะมีใครมายก
เลิกรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างนี้อยู่ ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนได้ไม่เกิน ๓๐๐ คน นี่เป็น
ประเด็นของกรรมการ ให้มีได้ไม่เกิน ๓๐๐ คน ไม่ว่าสมัยใดทั้งสิ้น ส่วนคุณสมคิดนั้น
แปรญัตติขอให้เพิ่มจำนวนผู้แทนราษฎรขึ้นไปได้เรื่อย ๆ ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๑๑๒
คือว่าไม่มีกำหนดแน่นอน คือไม่กำหนดไว้ ๓๐๐ คน เข้าใจหรือยังครับ เพราะฉะนั้นขอมติ
อีก ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับคำแปรญัตติของพันเอก สมคิด ศรีสังคม ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นด้วยกับร่างของคณะกรรมการ
ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๒๔ คน)

ต่อไปถึงเรื่องใหญ่ครับ คือมาตรา ๑๑๒ เกี่ยวกับการรวมเขตหรือแบ่งเขต เท่า
ที่ผมดูในมาตรานี้ มีท่านสมาชิกได้แปรญัตติไว้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งคณะกรรมการด้วย
ซึ่งได้มีความเห็นเป็นเสียงข้างน้อยแล้วขอสงวนไว้ ที่ผมอยากจะเรียนให้ทราบก็คือว่า ประเด็น
ที่ท่านสมาชิกแปรญัตตินั้น ก็คือการรวมเขต หรือแบ่งเขต นี่ประเด็นหนึ่งที่สำคัญ จะ
รวมเขตหรือแบ่งเขต ประเด็นที่สองที่สำคัญคือความเห็นของท่านกรรมการส่วนน้อย

อันประกอบด้วย อาจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม คุณแรม พรหมโสมบล บุญประสพ คุณณัด คอมนันท์ และคุณนิสสัย เวชชาชีวะ ท่านเห็นว่าไม่ควรจะเขียนกำหนดเรื่องรวมเขต หรือแบ่งเขตนี้ไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ควรจะเอาไปเขียนไว้ในกฎหมายเลือกตั้งนี้เป็นประเด็นหนึ่ง ส่วนท่านกรรมการท่านอื่นที่สงวนความเห็นไว้ก็อยู่ในเรื่องของการที่จะแบ่งเขตหรือรวมเขตเท่านั้น เพราะฉะนั้นผมอยากจะขอให้พิจารณาเป็นประเด็น ๆ ไปตามลำดับอย่างนี้ ให้เป็นที่ละประเด็น ประเด็นแรกจะเอาเรื่องการรวมเขตกับแบ่งเขตนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือเอาไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ตามความเห็นของคณะกรรมการส่วนน้อย เมื่อตกลงกันได้ประเด็นนั้นแล้ว ถ้าหากว่ามีอีกอย่างหนึ่งสภาลงมติให้ไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ก็ผ่านไป แล้วถ้าเพื่อสภาลงมติให้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จะได้พิจารณาประเด็นต่อไปว่า ควรจะรวมเขตหรือแบ่งเขต เมื่อตกลงกันได้ว่ารวมเขตแล้วก็หมดปัญหา แต่ถ้าตกลงกันได้ว่าแบ่งเขต ก็จะได้พิจารณาต่อไปเป็นประเด็นสุดท้ายว่าเขตที่แบ่งนั้นจะเอาเขตละคนหรือเขตละกี่คน ผมจะขอให้สภาพิจารณตามลำดับอย่างนี้ เพราะฉะนั้นขอเชิญอาจารย์ไพโรจน์ขึ้นมาพูดในเรื่องนี้ ที่ว่าควร จะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายเลือกตั้งเสียก่อนครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม (ประธานคณะกรรมการ): ท่านประธานที่เคารพ ความจริงกระผมก็ไม่น่าจะสงวนความคิดเห็นอันนี้ไว้ แต่เมื่อได้พิจารณาดูอย่างถ่องแท้แล้ว ก็เห็นว่าเราควรจะทำในสิ่งที่ถูกต้องเอาไว้ คือว่าในเรื่องการจะแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็นแบ่งเขตหรือรวมเขต คือเลือกเขตละหลายคน หรือเขตละคนเดียวนั้น กระผมคิดว่าไม่น่าจะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะวิธีการเลือกตั้งต่าง ๆ นั้น มันมีมากมายเหลือเกิน ซึ่งประเทศจะเรียกว่าส่วนใหญ่ที่สุดเขาก็ไม่ได้ทำอย่างนี้ เขาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่า หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งนั้นให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ จะเป็นแบ่งเขตรวมเขต หรือจะเป็นวิธีอย่างอื่นอีกก็ได้ ถ้าใครอยากจะให้มันมีเพิ่มเติมลงไป ก็เอาไปเขียนไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง กระผมจึงคิดว่าถ้าเราจะทำให้มันถูกต้องหน่อยก็ควรจะเป็นอย่างนี้ สำหรับกระผมกราบเรียนสภานี้ได้ว่าแบ่งเขตหรือรวมเขตนั้น กระผมไม่ได้เป็นพวกข้างไหนหรอก ก็สุดแล้วแต่สภาจะพิจารณา ที่เสนอมานี้เป็นแต่เพียงเสนอว่าอยากจะให้มันถูกระเบียบสักหน่อยหนึ่ง แล้วก็ถ้าเราเอาไปใส่ไว้กฎหมายการเลือกตั้งแล้ว ต่อไปข้าง

หน้าอย่างที่กระผมกราบเรียนแล้ว ถึงแม้จะแบ่งเขตหรือรวมเขต หรือวิธีการอย่างอื่น ซึ่งเราเคยพูด ๆ ถึงกันนั้น ก็อาจจะไปใส่ไว้ในกฎหมายการเลือกตั้งได้ ถ้าหากว่าเราใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ถึงรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะแก้ไขได้ง่ายกว่าปกติ การแก้ไขมันก็ยังยากอยู่ดีละครับ ยิ่งยากกว่าการแก้ไขกฎหมายธรรมดาตามาก เพราะฉะนั้นกระผมจึงขอเสนอเพียงเท่านั้นว่า ควรจะนำไปไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนอย่างอื่นนั้นกระผมไม่ได้ตั้งใจ ที่มาพูดนี้ที่มายืนที่นี่ไม่ใช่บอกว่าการรวมเขตดีหรือแบ่งเขตดีนะครับ ไม่ใช่สุดแล้วแต่สภาจะเห็นสมควร กระผมก็พร้อมที่จะรับมติของสภา แต่นี่เป็นการทักท้วงเอาไว้หรือว่าถ้าสภายกบอกว่าไม่ยากให้อภิปรายกันมาก อยากให้กระผมถอนเรื่องนี้ออกเสีย ก็ขอได้บอกมา กระผมก็พร้อมที่จะทำ แต่ว่าในขณะนี้เมื่อยังไม่มีเสียงอะไรอย่างอื่น จึงอยากจะทำให้ปรากฏไว้ว่า มันเป็นเรื่องที่ถูกต้อง ต้องเป็นอย่างนี้ขอขอบพระคุณครับ

นางแรม พรทโมบล บุณยประสพ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันเป็นผู้หนึ่งสงวนที่ได้มีการสงวนคำแปรญัตติในเรื่องนี้ไว้ นอกจากที่ประธานคณะกรรมธิการได้เรียนชี้แจงต่อท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติแล้ว ดิฉันใคร่จะเสนอความคิดเห็นว่าวิธีการเลือกตั้ง เป็นแต่เพียงระบบหรือวิธีการเท่านั้น ถ้าหากว่าเราจะมาเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญนี้เป็นกฎหมายสูงสุด ซึ่งถ้าหากว่าจะเขียนอะไรไว้เพื่อให้แก้ไขกันได้ง่าย ๆ ดิฉันก็ถือว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้เป็นสิ่งศักดิ์ของเราเสียแล้ว เพราะฉะนั้นการจะเขียนไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ก็ถ้าหากว่าวิธีการเลือกตั้งนั้นมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการรวมเขตก็ดี หรือแบ่งเขตก็ดี ตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติและรวมทั้งตัวดิฉันด้วยกำลังสงวนแปรญัตติในข้อนี้ไว้เหมือนกัน จึงเป็นแต่เพียงวิธีการเลือกตั้งเท่านั้น ถ้าสมมติว่าสภานี้ได้พิจารณาอนุมัติตามร่างของกรรมธิการ ตามร่างของกรรมธิการที่ให้ยอมแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตละหนึ่งคน สมมติว่าผลของการเลือกตั้งจะได้เจ้าบุญทุ่ม จะได้นักเลงผู้มีอิทธิพลเข้ามาหรือว่าก่อนถึงวันลงคะแนนเลือกตั้งนั้น ผลจะพิสูจน์ได้แล้วว่า ใครที่จะเป็นผู้ชนะในเขตนั้น.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียว ผมถามว่าเจ้าบุญทุ่มก็สมควรได้หรือ อยู่
ที่ลาว

นางแรม พรทโมบล บุญประสพ (กรรมาธิการ): ขอประทานอภัย คำนี้รู้สึกว่าเป็นคำสแลงที่ใช้กันมากเจ้าค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: มันก็ไม่ดี ไปเกี่ยวข้องกับคนต่างประเทศ เขาอยู่ในฐานะสูง ใช้คำอื่นเถอะ

นางแรม พรทโมบล บุญประสพ (กรรมาธิการ): เจ้าค่ะ ดิฉันต้องขอประทานโทษ หมายความว่าผู้มีอิทธิพลในทางการเงินจะทุ่มเงินเข้าไปใช้ในการเลือกตั้ง ถ้าหากว่าในเขตเลือกตั้ง อันนี้ถ้าหากเราจะพิจารณาเห็นว่า ก่อนวันถึงการที่เลือกตั้งนั้นจะมีบุคคลที่มีคะแนนนำแล้ว ปรากฏแล้วว่าจะได้เข้ามา หรือจะได้รับการเลือกตั้งเป็นคนที่หนึ่ง ก็อาจจะต้องถูกฆ่าให้ล้มหายตายจากกันไปเสียข้างหนึ่ง เมื่อผลออกมาแล้วเช่นนั้น อาจจะเป็นประสบการณ์ที่ผู้บริหารประเทศก็ดี หรือฝ่ายนิติบัญญัติก็ดีในขณะเดียวกันนั้นมีความประสงค์จะเปลี่ยนระบบวิธีการเลือกตั้งเสียใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ ก็จะต้องมาแก้ไข ซึ่งจะทำให้รัฐธรรมนูญสวดคุณค่าลงไป มีบางคนอาจจะค้านว่า ถ้าไม่พิจารณาเสียในบัดนี้ ผลของการรอคอยในการเลือกตั้งหรือวิธีการเลือกตั้งนี้ ก็จะทำให้ช้าลงไป เพราะจะต้องนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ดิฉันคิดว่าในกรณีเช่นนี้ สมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายก็ย่อมจะมีการลงมติลงไปได้เลยว่า จะใช้วิธีการรวมเขตหรือแบ่งเขต แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นดิฉันได้เรียนเหตุผลประกอบกับท่านประธานกรรมาธิการที่ได้ชี้แจงไปแล้ว แต่ว่าเพื่อท่านประธานกรรมาธิการผู้แปรญัตติสงวนในเรื่องนี้ไว้ด้วยนั้น เกิดจะถอยทัพบอกว่าแล้วแต่สภานี้จะพิจารณา แล้วแต่จะเห็นสมควรประการใด ดิฉันก็ขอประทานเดินเจริญรอยตามท่านด้วย ขอประทานกราบเรียนเท่านั้นค่ะ

พันเอก ถนัด คอมันตร์ (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ผมขอกราบเรียนเสนอเหตุผลสั้นๆ ในการที่ได้เสนอ ขอแสดงความเห็นในเรื่องปัญหาการแบ่งเขตหรือรวมเขตเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ประการแรก สาเหตุที่ผมขอสงวนเอาไว้ก็เพราะมีความเห็นคล้ายๆ กับท่านผู้ที่ได้อภิปรายไปแล้ว คือเหตุผลทางหลักการหรือทางทฤษฎีว่า โดยปกติปัญหาเรื่องการแบ่งเขตหรือรวมเขตนี้น่าจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งมากกว่า เป็นปัญหาหลักการ เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นปัญหาวิธีการโปรซีดูร์ (procedure) ก็น่าจะไปอยู่ใน

กฎหมายที่จัดระเบียบในเรื่องการเลือกตั้ง ซึ่งอันนี้ก็เป็นที่ปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ เพราะฉะนั้นการที่จะมากำหนดตายตัวสิ่งซึ่งไม่ใช่เป็นหลักการแต่เป็นเรื่องวิธีการ กระผมก็น่าจะไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นจึงได้สงวนความเห็นไว้ที่จะเสนอข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า ปัญหาเรื่องว่าจะเลือกตั้งโดยการแบ่งเขตหรือรวมเขตน่าจะไม่ควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ควรอยู่ในกฎหมายพิเศษที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพราะเป็นวิธีการอันหนึ่ง ประการที่สอง ในด้านปฏิบัติที่เราพูดว่าแบ่งเขตหรือรวมเขตนี้ กระผมก็ไม่ทราบว่าจะแบ่งอย่างไรกันแน่ เพราะว่าแม้แต่ในร่างของรัฐบาลก็ไม่ชัดเจนว่าจะแบ่งอย่างไร นอกจากว่าจะแบ่งเป็นเขตละ ๓ คน ถ้าเป็น ๔ คนก็แบ่ง ๒ คน อะไรทำนองนี้ นี่ก็เป็นเรื่องวิธีการเหมือนกัน แต่กระผมเห็นว่า สิ่งสำคัญในเรื่องปัญหาว่าการเลือกตั้งที่จะมีต่อไปนั้นควรจะแบ่งเขตหรือรวมเขต อาจจะไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการแบ่งเขตหรือรวมเขตที่จะทำให้ได้มีการเลือกตั้งที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย และให้ได้ผลดีแก่ชาติบ้านเมือง เพราะว่าการแบ่งเขตหรือรวมเขตก็ตาม ความสำคัญอาจจะขึ้นอยู่กับวิธีการที่เจ้าหน้าที่จะกำหนดเขต อันนี้ก็เป็นเรื่องของการปฏิบัติซึ่งอาจจะอำนวยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้เปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง นี่ก็เป็นที่รู้จักกัน ทั้งๆ ที่กระผมก็ไม่ใช่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการเลือกตั้ง ไม่เคยเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร แต่ก็พอจะทราบในเรื่องนี้บ้าง และแม้แต่ในขณะนี้เองก็มีผู้วิตกว่าข้อสำคัญอาจจะไม่อยู่ที่การแบ่งเขตหรือรวมเขต แต่อยู่ที่วิธีการขีดเส้นเขตใดจะหันไปทางไหน จะรวมอำเภอไหน อำเภอไหนอยู่ในเขตไหน ตำบลไหนอยู่ในเขตไหน อันนี้อาจจะมีความสำคัญมากกว่าเรื่องการแบ่งเขตหรือรวมเขต เพราะฉะนั้นกระผมก็นึกว่าโดยสรุปแล้วปัญหานี้ไม่น่าควรอยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ควรอยู่ในกฎหมายพิเศษ คือพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง ขอบพระคุณ

นายนิสสัย เวชชาชีวะ (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมสงวนข้อนี้ไว้ก็เพราะเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นวิธีการซึ่งควรจะอยู่ในกฎหมายต่างหาก ดังเช่นในรัฐธรรมนูญของเราที่เคยมีมาในฉบับ พ.ศ. ๒๔๗๕ หรือ ฉบับ พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยที่กระผมตระหนักดีว่า ในขณะนี้เรามีท่านหลายท่านทั้งในสภานี้และนอกสภากำลังเฝ้าคอยฟังผลของการวินิจฉัยของเราในวันนี้ เพื่อที่จะตัดสินใจในการที่จะสมัครรับเลือกตั้ง และการที่จะเขียนกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งต่างหากอีกฉบับหนึ่งนั้น อาจจะทำให้เสียเวลาล่าช้าในการตัดสินใจของท่านเหล่านั้น กระผมจึงขออนุญาตสงวนข้อนี้ครับ

นายมานะ พิชยาภรณ์ : ท่านประธานที่เคารพ เพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย หลังจากที่กระผมได้ฟังท่านกรรมาธิการซึ่งได้ส่งความเห็นไว้ กระผมรู้สึกว่กระผมไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่ไม่เห็นด้วยเพราะเหตุผล ๒ ประการ ประการแรกท่านบอกว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องระเบียบการวิธีการ ไม่ควรที่จะมาอยู่ในรัฐธรรมนูญ แต่ขอให้ท่านพลิกไปดูมาตรา ๑๒๔ ซึ่งคณะกรรมการไม่ได้ตัดเลย เรื่องว่าก่อนเข้ารับหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณตน และก็มีข้อความรายละเอียดทุกประการ ข้อความอย่างนั้นก็ยังมีอยู่ในรัฐธรรมนูญ ถ้าหากว่าท่านจะใช้เหตุผลเช่นนั้นในการที่จะตัดมาตรา ๑๑๒ ออก ท่านก็จะต้องตัดมาตราอื่น ๆ ออกอีกหลายมาตรา เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าเหตุผลที่ท่านให้มันไม่มีเหตุผลแต่ประการใด ประการที่สอง ผมมีความเห็นว่ามาตรา ๑๑๒ นี้เป็นเรื่องซึ่งสำคัญ ผมเคยเรียนในสภานี้หลายครั้งหลายหนว่ารัฐธรรมนูญนี้ไม่ใช่ถังขยะ ซึ่งจะมาเก็บเอาบทความเล็ก ๆ น้อย ๆ เข้ามาไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ควรจะเหลือช่องว่างไว้สำหรับกฎหมายอื่น ๆ บ้าง แต่สำหรับในเรื่องมาตรา ๑๑๒ นี้ผมเห็นว่าเป็นที่เรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เช่นในเรื่องการรวมเขตหรือแบ่งเขต ผมขอเรียนถามท่านทั้งหลายว่า ถ้าถามท่านสักหน่อยว่าเรื่องรวมเขตหรือแบ่งเขตนี้สำคัญไหม ผมว่าทุกท่านคงจะต้องเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ท่านจะต้องได้เถียงกันเป็นชั่วโมงหลายชั่วโมงทีเดียว จนกว่าที่จะลงมติว่าจะแบ่งเขตหรือรวมเขต และเหตุไฉนจึงบอกว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องสำคัญ ควรที่จะไปไว้ที่กฎหมายเลือกตั้ง เหตุผลอีกอย่างหนึ่งก็คือว่า ถ้าหากเอาไปไว้ที่กฎหมายเลือกตั้ง จะทำให้รัฐบาลซึ่งมีอำนาจอยู่ในขณะนั้น มีช่องทางที่จะแสวงหาประโยชน์ให้พรรคการเมืองของตนเข้ามาอยู่ในสภาในการเลือกตั้งคราวต่อไปได้ง่ายเข้า เพราะว่าการแก้กฎหมายเลือกตั้งจะทำได้ง่าย อาจจะแก้จากแบ่งเขตละก็รวมเขตหรือจากรวมเขตไปเป็นแบ่งเขตได้โดยง่ายกว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ขอให้ท่านระลึกถึงการเลือกตั้งครั้งหลังสุด ได้มีข่าวเป็นที่หนาหูว่ารัฐบาลในขณะนั้นถึงกับให้เจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจหาสถิติว่า ถ้าแบ่งเขตแล้วรัฐบาลจะชนะ หรือรวมเขตแล้วรัฐบาลจะชนะ ข้อมูลดังกล่าวนี้จะจริงหรือไม่จริงก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งนั้น ถ้าหากว่าเราจะเอาเรื่องนี้ไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง กล่าวคือถ้าหากเป็นจริงก็เป็น การแสดงให้เห็นว่าในประวัติศาสตร์การเมืองของไทยเรานี้ รัฐบาลได้เคยใช้กฎหมายเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของตนเองมาแล้ว แล้วท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายจะยอมให้รัฐบาลซึ่งจะมีต่อไปในอนาคตหรือเอาประโยชน์อันนี้อีกอย่างนั้นหรือ

สมมติว่าถ้าท่านบอกว่าไม่เป็นความจริง ข้อมูลดังกล่าวที่กล่าวเป็นข่าวที่เลื่อนลอยก็ยังมีผลเสียอยู่ ก็คือก่อให้เกิดการติฉินนินทาแก่รัฐบาลว่าการที่รัฐบาลแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งนี้เพื่อจะเอาประโยชน์แก่รัฐบาล ด้วยเหตุผลทั้ง ๒ ประการนี้ ผมจึงเรียนว่าขอให้เพื่อนสมาชิกทั้งหลายได้กรุณาลงคะแนนเสียงรับมาตรา ๑๑๒ ไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญครับ ขอขอบคุณครับ

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ผมเป็นคนมีความเห็นตามร่างที่กรรมธิการเสนอต่อสภานี้ แต่ก่อนที่จะชี้แจงเหตุผลนั้น ผมขอยืนยันด้วยความที่ท่านสมาชิกอภิปรายไปเมื่อคืนว่าเรื่องนั้นเป็นความจริงผมรู้ว่าเป็นความจริงก็เพราะผมกับอีกท่านหนึ่งที่เป็นกรรมธิการ ขอประทานออกชื่อ คุณเสวตรไปเป็นกรรมธิการในชั้นยกร่างในกระทรวงมหาดไทยด้วยกัน และก็ตกลงในหลักการเช่นเดียวกับกรรมธิการว่า การเลือกตั้งนั้นควรจะต้องแบ่งเขต เมื่อควรจะต้องแบ่งเขต แม้ร่างกรรมการของกระทรวงเข้ามาถึงสภา มันก็เปลี่ยนแปลงมาเป็นรวมเขต ก็เป็นการสนับสนุนที่ท่านสมาชิกที่ว่าเมื่อคืน การรวมเขตเป็นเหตุให้ชนะการเลือกตั้งสำหรับรัฐบาลนั้น เราก็มามองเห็นว่า ถ้าหากว่าเราจะปล่อยให้มันล้มพืดล้มพ่อยู่ออย่างนี้ แล้วจะหวังเป็นประชาธิปไตยที่หนักแน่นก็เห็นจะเหลว ผมนี้เคยได้รับการเลือกตั้งมาตั้งแต่แบ่งเขตและก็มารวมเขต มันก็ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงอะไรหรอกนอกจากประโยชน์ของคนที่เป็นคู่แข่ง เมื่อสมัยผมเลือกตั้งครั้งแรกไม่มีพรรค แบ่งเขตที่ติดกันและก็อ้างกันบอกว่าจะฆ่ากันตาย ผมก็ไม่ตาย ย้ายยืนอยู่ที่นี่ แล้วอีกหลายเมืองในประเทศไทยก็ไม่เคยมีใครตาย อย่างภูเก็ตนี่ก็คนเดียว ก็ไม่ตายสักคนผู้แทนภูเก็ต อุทัย ระนอง ตราด หลายแห่งก็ไม่มีใครตายเลยครับ เพราะการเลือกตั้ง แต่ว่าเมื่อการรวมเขตมาตายกันที่เพชรบุรีครับ ไม่ใช่คนสมัครตาย คนสนับสนุนตาย มันไม่มีเหตุผลที่จะฆ่าอ้าง ทำไมจึงบอกว่าควรจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็ดังที่ผมได้เรียนมาแล้วว่ามันเป็นลมพืดล้มพืดเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย แล้วก็ไม่ได้เป็นการบาปอะไรเลยที่นักการเมืองจะต้องการเอาชนะ เพราะนักการเมืองนั้นต้องเต็มไปด้วยกิเลส และกิเลสของนักการเมืองที่สำคัญที่สุดก็คืออำนาจ คือภวอำนาจ อยากจะเป็นผู้ครองเมืองทั้งสิ้น และถ้านักการเมืองไม่มีกิเลสก็เป็นนักการเมืองชั้นเลวมาก เมื่อมีกิเลสแล้ว ความมีกิเลสนี้เองมันจึงเป็นไปในที่ผมว่า เราก็มาคิดกันในกรรมธิการว่าต้องป้องกันนักการเมืองมีกิเลสจะเอาชนะเราทุกวิถีทาง ถึงได้ตรากฎหมาย

ไว้เสียในรัฐธรรมนูญเสีย จะไปเขียนกฎหมายเลือกตั้งอะไรมันก็เขียนไปไม่รอด ถ้ามันตราไว้
ไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกจากปฏิวัติรัฐประหารล้มล้างรัฐธรรมนูญเสีย ปัญหาแบ่งเขตมันดี
อย่างไร คือผมเคยเป็นมาทั้ง ๒ อย่างผมดูออกมันดีที่สุดก็คือว่าเราได้พบปะกับราษฎรทั่วถึง
ราษฎรไม่ต้องหลบหูหลบตาเลือก ราษฎรไม่ต้องอาศัยใครที่มาเกาะชายผ้าเหลืองคนที่มีชื่อเสียง...

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณใหญ่ครับ ผมขอประทานโทษเถอะ คือว่า
พูดกันว่าจะเอาไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมาธิการ) : ไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะฉะนั้นผม
จึงคิดว่าเอาไว้ในรัฐธรรมนูญดีกว่าไม่เอาไว้ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณอดุล เอานาฬิกาหรือเปล่า เอามาช่วย
กันจับเวลาแล้วพูด

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ อันที่จริงกระผมไม่เคยใช้เวลา
เกินกว่า ๑๐ นาทีสักครั้งมั้ง นอกจากเพียงครั้งเดียว กระผมใคร่จะขออภิปรายเกี่ยวกับปัญหา
ที่ท่านประธานตั้ง ตามความเห็นของท่านกรรมาธิการที่ประสงค์จะให้เอาเรื่องของการแบ่งหรือ
รวมเขตไปไว้ในกฎหมายเลือกตั้งนั้น โดยหลักการเฉพาะในหลักการ กระผมก็เห็นด้วยว่า
น่าจะเป็นเช่นนั้น แต่ถ้าหากว่าเราจะพิจารณาดูให้ลึกซึ้งว่าการแบ่งหรือการรวมเขตจะมีผล
เป็นการเปลี่ยนแปลงกลไกแห่งอำนาจ หรือจะมีผลเป็นการช่วยค้ำจุนหลักประชาธิปไตยใน
ประเทศเราให้มั่นคงยั่งยืนแล้ว กระผมคิดว่าหลักการดังกล่าวนั้นก็ไม่น่าจะนำมาใช้ในกรณีนี้
และกระผมเห็นว่าการแบ่งหรือรวมเขตนั้นจะมีผลสำคัญในเรื่องของกลไกการเมืองอยู่ ๒
ประการ ในข้อแรก กระผมไม่มีความประสงค์ที่จะพิจารณาเรื่องแบ่งหรือรวมเขต แต่จะจำเป็น
ต้องพูดถึงเพื่อชี้ให้เห็นว่าน่าจะนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กระผมจึงขอประทานอนุญาต
เอ่ยถึงและขอความกรุณาท่านประธานอย่าได้หยุดว่ากระผมพูดนอกประเด็น เพราะว่ากำลัง
พูดในประเด็น กล่าวคือว่าปัญหาเรื่องการแบ่งหรือการรวมนั้นเป็นปัญหาสำคัญยิ่งที่จะเป็น
การกำหนดกลไกทางการเมือง ที่จะสนับสนุนให้ประชาธิปไตยอยู่ยงคงรอดได้ ประการหนึ่ง
กล่าวคือว่าถ้าสมมติว่าเราตกลงว่าจะแบ่งเขตกับการรวมเขต การรวมเขตนั้นจะเป็นการที่จะ
ช่วยสนับสนุนให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินงานได้ เพราะเหตุว่า ถ้าแบ่งเขต คนก็ไม่จำเป็น

ต้องอาศัยพรรคการเมือง อาจจะไปหาเสียงภายในเขตอันเล็กน้อย พรรคการเมืองจะมีบทบาทสำคัญน้อย แต่ถ้าเราประสงค์ที่จะสนับสนุนให้พรรคการเมืองมีกำลังเพราะเห็นว่าพรรคการเมืองจะต้องเป็นพื้นฐานแห่งประชาธิปไตย เราก็น่าที่จะต้องรวมเขต เพราะเหตุว่าเป็นการจะลำบากมากสำหรับบุคคลคนเดียวที่จะก้าวเข้าไปหาเสียงใช้ง่ายและมีองค์การจะไปดำเนินการได้ในอาณาเขตซึ่งใหญ่ที่เป็นการรวมนั้น ด้วยเหตุนี้การรวมหรือการแบ่งเขตจะมีผลเป็นการส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีกำลังมาก หรือทำให้คนที่จะเป็นอิสระ การทำให้คนสมัครโดยอิสระไม่จำเป็นต้องอาศัยพรรคการเมือง ด้วยเหตุนี้เองกระผมจึงเห็นว่าในข้อแรกการที่จะแบ่งหรือรวมนั้นเป็นปัญหาสำคัญยิ่งนอกเหนือไปจากที่จะมาพิจารณาว่า เป็นวิธีการทางการเลือกตั้ง แต่จะเป็นกลไกในทางการเมืองที่จะเสริมความแข็งแกร่งของพรรคหรือไม่ ในข้อที่สอง การแบ่งเขตหรือการรวมเขตนั้นเองจะมีผลทำให้บุคคลหรือคณะบุคคลได้รับเลือกหรือไม่ได้รับเลือกอย่างที่ได้มีหลายท่านอภิปรายมา เมื่อเป็นดังนี้ก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งว่าการแบ่งหรือรวมเขตทำไ้แต่เฉพาะวิธีการเลือกตั้งที่จะพึงนำไปไว้ในกฎหมายเลือกตั้งไม่ถ้าทำดังนั้นจะก่อให้เกิดการแก้ไขกฎหมายหรือดำเนินการที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ ถ้าเรามากำหนดไว้เสียในรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยาก กระผมจึงเห็นว่า การที่จะนำเรื่องการรวมหรือการแบ่งเขตนั้นมาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องกระทำ ขอขอบคุณครับ ไม่เกิน ๑๐ นาทีครับ

นายชิต นิลพานิช : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมคิดว่า การที่กำหนดการเลือกตั้งไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นรู้สึกว่าจะเป็นความยาวของรัฐธรรมนูญเป็นพิเศษ กระผมคิดว่าน่าจะเอากฎหมายเลือกตั้งนี้ไปไว้ในกฎหมายเลือกตั้งโดยเฉพาะ ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญนี้คงไม่ใช่ประมวลกฎหมายปกครอง เป็นประการแรก ประการที่สอง ก็คือว่า เท่าที่กระผมศึกษารัฐธรรมนูญมาก็ไม่เห็นมีละเอียดอย่างที่รัฐธรรมนูญของเราที่กำลังทำกันอยู่ จะมีก็แต่กฎหมายอังกฤษซึ่งเขาเรียกว่า อันริทเทน คอนสติติวชัน (unwritten constitution) ซึ่งจะมีกฎหมายเลือกตั้งนั้นให้ศึกษารวมในเรื่องรัฐธรรมนูญ กระผมคิดว่าถ้าหากว่ากำหนดในรัฐธรรมนูญแล้ว ความยาวจะเป็นพิเศษ แม้แต่คุณสมบัติต่าง ๆ ก็จะต้องมีการแก้ไขกัน รวมเขตหรือแบ่งเขตก็จะต้องแก้ไขกัน ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปอย่างนั้น

ถ้าหากว่ากฎหมายนี้เป็นกฎหมายเลือกตั้งจะเสนอเข้ามาเกรงว่าจะช้านั้น กระผมคิดว่าก็สามารถจะทำได้โดยยกบทบัญญัติเหล่านี้ไปเสนอต่อสภาและดำเนินการโดยรีบด่วน ก็อาจจะทำให้การเลือกตั้งนั้นเร็วขึ้น สิ่งที่กระผมกราบเรียนก็คือว่าเห็นด้วยกับสมาชิกที่แปรญัตติว่า ขอให้กฎหมายนี้แยกออกมาเป็นกฎหมายเลือกตั้งครับ ขอขอบคุณครับ

นายระวี ภาวิไล : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายระวี ภาวิไล ขออภิปรายสนับสนุนการสงวนความเห็นของกรรมาธิการส่วนน้อยที่ให้กำหนดระบบการเลือกตั้งไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง ตามความเข้าใจของกระผมนั้น การเลือกตั้งเป็นการแสวงหาบุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ในการที่จะเป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย เพื่อจะมาใช้อำนาจอธิปไตยของคนไทย ในการแสวงหาผู้ที่มีคุณสมบัติอันเหมาะสมนั้น กระผมเข้าใจว่าระเบียบวิธีการนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสภาพของสังคมในแต่ละกาลสมัย ในแต่ละขณะ ในแต่ละปีหรือในแต่ละรอบ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว วิธีการที่จะแสวงหา คือวิธีการเลือกตั้งอันนั้นย่อมอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน สภาพของสังคม สภาพของการศึกษาอะไรต่ออะไรเหล่านี้ โดยเหตุนี้เองกระผมก็เห็นว่าระเบียบวิธีเช่นนี้ไม่น่าจะมาอยู่ในกฎหมายสำคัญที่สุดของประเทศ ซึ่งเราไม่ประสงค์จะให้มีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่จำเป็น ด้วยเหตุนี้เองกระผมจึงขอแสดงความเห็นว่า ตามหลักการของการเลือกตั้งนั้นก็ควรจะอยู่ในกฎหมายเลือกตั้งต่างหาก ซึ่งถ้ามีความจำเป็นใด ๆ ก็ย่อมจะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญ ขอขอบคุณ

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมาธิการ) : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผม อมร จันทรสมบูรณ์ ขอพูดในนามของคณะกรรมาธิการฝ่ายข้างมาก เหตุผลที่กรรมาธิการฝ่ายข้างมากได้ใส่บทบัญญัตินี้ไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น ท่านสมาชิกหลายท่านก็ได้กล่าวไว้แล้ว แต่ว่ายังอาจจะไม่ครบถ้วน กระผมจึงไม่อยากจะกล่าวซ้ำ แต่อยากจะขอเพิ่มเติมเหตุผลทั้งหลายให้สมบูรณ์ขึ้น ปัญหาสำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้จะเป็นการรวมเขตหรือแบ่งเขตนั้น สำหรับครั้งที่เลือกตั้งคราวหน้ามัน ไม่เป็นปัญหาครับ ใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือใส่ไว้ในพระราชบัญญัติธรรมดาาก็เหมือนกัน เพราะว่าสภานี้คือสภาอันเดียวกัน แต่สำหรับคราวหน้ากระผมอยากจะขอให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติโปรดสังเกตว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้นั้นใช้คะแนนเสียงเกินกว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด ด้วยเหตุนี้เองเราจะเห็นว่ารัฐธรรมนูญ

นี้แก้ไขค่อนข้างง่าย และถ้าหากว่าเรามองสภาพการเมืองข้างหน้านั้นเราจะมองเห็นทันทีว่าพรรคการเมืองของเรานั้นอาจจะมีหลายพรรค และถ้าเรามองต่อไปอีกเราก็จะมองเห็นว่าอาจจะมีพรรคการเมืองบางพรรคซึ่งไม่ได้เสี่ยงถึงกึ่งหนึ่งใช้วิธีการร่วมกับพรรคการเมืองบางพรรคซึ่งมีเสียงข้างน้อยเช่นเดียวกันมาแก้ไขวิธีการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่พรรคการเมืองฝ่ายของตนเองอันนี้เป็นอันตรายนะครับ ปัญหาว่าถ้าหากว่าข้อเท็จจริงปรากฏว่าพรรคการเมืองฝ่ายข้างมากนั้นครองเสียเกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้วไม่เป็นปัญหา รัฐธรรมนูญนี้แก้ไขได้ง่าย ๆ แต่ถ้าหากว่าโครงสร้างของสภาประกอบด้วยพรรคการเมืองหลายพรรคแล้ว อาจจะมีพรรคการเมืองบางพรรคร่วมกันเพื่อที่จะแก้ไขวิธีการเลือกตั้งซึ่งเป็นวิธีการสำคัญให้เป็นผลประโยชน์แก่ฝ่ายรัฐบาลได้ อันนี้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติบางท่านก็ได้เน้นไว้แล้วและเป็นข้อกังวลของกรรมาธิการฝ่ายข้างมาก กระผมอยากจะกราบเรียนอีกข้อหนึ่งก็คือปัญหาที่ว่ารัฐธรรมนูญต่างประเทศนั้นเขามีเขียนไว้หรือไม่ เรื่องรวมเขตแบ่งเขตนั้นรัฐธรรมนูญต่างประเทศไม่มีเขียน แต่ก็เขียนละเอียดยิ่งกว่านี้ คือว่าในเรื่องซึ่งเป็นเรื่องปลีกย่อย กระผมคิดว่าสมาชิกท่านผู้มีเกียรติบางท่านที่อภิปรายมาแล้ว กระผมขอประทานโทษอภัยในการเอ่ยนามคือคุณชิต ระบบพีอาร์นั้นคือการนับคะแนนเสียงนั้น หลายประเทศได้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ ระบบพีอาร์คือการนับคะแนนเสียงตามอัตราส่วนนั้นเป็นรายละเอียดเสียยิ่งกว่าการรวมเขตหรือแบ่งเขตและหลาย ๆ ประเทศได้เขียนไว้ กระผมจึงอยากจะกราบเรียนว่าการอะไรที่จะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้นเป็นปัญหาของแต่ละประเทศของเรานั้นเราเคยประสบปัญหาในการแบ่งเขตรวมเขต แต่สำหรับประเทศอื่นเขาไม่มีเหมือนของเรา เราก็ควรจะเขียนไว้ ประเทศอื่นเขามีปัญหาอย่างไรเขาก็เขียนของเขาไว้ และด้วยเหตุนี้เองกระผมจึงอยากจะคิดว่าเมื่อไรระบบสังคมการเมืองของเรานั้นมีรากฐานมั่นคงและเมื่อนั้นเราก็เอาออกไปจากรัฐธรรมนูญได้ แต่ในขั้นต้นนี้กระผมอยากจะได้ความเห็นว่าเป็นระยะต้นนี้กรุณาใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นจะเป็นสิ่งที่ปลอดภัยกว่า ขอขอบคุณครับ

นายทวี แรงขำ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอประทานกราบเรียนสภาในฐานะที่เป็นข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมาเป็นเวลาช้านาน ปัญหาในขณะนี้กระผมจะไม่ขออภิปรายถึงปัญหาว่าจะแบ่งเขตหรือรวมเขต แต่เป็นเรื่องที่สภาขอหารือว่าควรจะใส่

ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ กระผมขอประทานกราบเรียนได้ว่าปัญหาเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่กระทบถึงสิทธิของประชาชนในการใช้สิทธิที่กระทบถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งและกระทบถึงพรรคการเมืองจะว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ควรอย่างยิ่ง และถ้าหากว่า เราปล่อยไว้ให้เป็นปัญหาที่จะกำหนดในกฎหมายเลือกตั้งละก็ปัญหานี้ก็เป็นปัญหาที่ได้เถียงและมีข้อกรณีที่ต้องสู้กันอย่างมากภายในปัญหานี้ กระผมกราบเรียนไว้ว่าปัญหาเรื่องที่ว่าอันใดควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ควรบัญญัติในนั้น กระผมก็เป็นคนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยว่ารัฐธรรมนูญนี้ควรจะบัญญัติอันใดที่ฟุ่มเฟือย แล้วถึงแม้ว่าในรัฐธรรมนูญนี้ก็มีการบัญญัติถึงเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างมากมายเกี่ยวกับคุณสมบัติเกี่ยวกับอะไรอีกหลายประการ ซึ่งถ้าจะเทียบกับปัญหาเรื่องแบ่งเขตและรวมเขตที่เป็นปัญหานี้แล้วยังมีความสำคัญน้อยกว่ามาก กระผมรู้สึกว่าจะขณะนี้ที่เราพิจารณาอยู่นี้ เราอยู่ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทุกคนที่อยู่ในที่นี้ก็คงจะต้องตัดความรู้สึกที่เราจะสังกัดพรรคการเมืองใด ตัดความรู้สึกที่เราจะไปสมัครรับเลือกตั้ง เราควรจะพิจารณาถึงว่าที่จะได้มีการเลือกตั้งข้างหน้าที่เรากำลังถึงที่ว่าจะให้เป็นการประโยชน์ที่สุดและตัดปัญหาความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นเป็นเรื่องที่สภานี้อาจจะพิจารณาด้วย เรียกว่าใจอันบริสุทธิ์และความคิดไม่มีอคติใดๆ ที่จะชี้ลงไปเสียว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และรวมเขตนั้นอันใดจะเป็นคุณและอันใดจะเป็นประโยชน์และเหมาะสมแก่ประเทศซึ่งกระผมจะไม่ขอพิจารณาในขณะนี้ แต่โดยเหตุที่ว่าเพื่อจะตัดปัญหาที่จะให้เกิดขึ้นไปภายหลัง เพราะปัญหาที่จะออกกฎหมายขึ้นในขณะหน้านั้น เหตุผลที่ใช้คือเหตุผลทางการเมืองของแต่ละรัฐบาลที่เสนอ เพราะปัญหาในทางการเมืองนั้น ท่านประธานสภาที่ย่อมทราบ ย่อมอยู่เหนือเหตุผลทางวิชาการ กระผมกราบเรียนได้เพียงแค่นี้ในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ เพราะฉะนั้นในขณะนี้ที่เราพิจารณาอยู่ในที่นี้ เราคงจะไม่มีเหตุผลทางการเมืองเข้ามาประกอบ ควรจะให้ความคิดและมีมติในทางบริสุทธิ์ใจจึงน่าจะกำหนดไว้เสียในรัฐธรรมนูญนี้เมื่อเราเห็นว่าทางใดเป็นทางที่ดีที่สุดครับ

นายชมพู อรรถจินดา : ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นสนับสนุนท่านประธานกรรมการ กระผมมีความเชื่อมั่นอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยแท้จริงของชาติไทยนั้นนะ อันแรกเราจะต้องมี ๒ พรรคการเมืองใหญ่ที่สามารถผลัดกันเป็นรัฐบาลได้ ความโน้มเอียงของราษฎรนั้นนะ ใครเป็นรัฐบาลทำผิดมาก ก็มักจะไปตำหนิรัฐบาล ก็เลือกพรรค

ฝ่ายค้าน พรรค ก. เป็นพรรครัฐบาลพรรคหนึ่ง ๔ ปี ทำผิดมากนักเขาก็เลือกพรรค ข. ขึ้นมา พรรค ข. ขึ้นมา ๔ ปี ทำไม่ดี เขาก็กลับไปเลือกพรรค ก. ถ้าเรามี ๒ พรรคที่ผลัดเปลี่ยนเป็นรัฐบาลเมื่อใดแล้ว ความมั่นคงในรัฐธรรมนูญจะออกรกได้ ประชาธิปไตยจะเกิดได้ เราไม่เคยมี แม้พรรคประชาธิปไตยซึ่งอายุยืนมั่นคงก็เป็นที่น่าเสียใจว่าระหว่างที่รอเป็นรัฐบาลไม่มีโอกาสจนกระทั่งเที่ยวแหงไปเอง โอกาสที่จะมีการเลือกตั้งคราวหน้านั้นถ้าหากประชาธิปไตยมีรากลึกนิดหน่อย พรรคประชาธิปไตยควรจะนั่งนอนยิ้มที่จะได้คะแนนเสียงข้างมากพร้อมที่จะเป็นรัฐบาลได้ เพราะฉะนั้นอันแรกกระผมจึงขอประทานเสนอว่า ถ้าเราต้องการให้ประชาธิปไตยงอกรก กระผมเสนอว่าปัจจัยสำคัญข้อแรกคือ เราจะต้องมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มี ๒ พรรคที่มั่นคงเพื่อผลัดเปลี่ยนกันเป็นรัฐบาลได้ อุดมการณ์นี้ปรากฏในคณะกรรมการที่ร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก พยายามที่จะให้ผู้รับเลือกตั้งสังกัดพรรค พยายามหลายอย่างที่จะสนับสนุนอุดมการณ์ของการที่จะให้ประชาธิปไตยยั่งยืน แต่เสร็จแล้วอย่างไรไม่ทราบ กระผมทราบจากรายงานว่าไหวตกันไปไหวตกันมา กลับแบ่งเขตซึ่งเป็นเขตละคน ซึ่งเป็นการขัดกันกับการที่จะส่งเสริมพรรค เพราะเหตุว่าในการเลือกตั้งทุกครั้งท่านจะเห็นได้ว่า ถ้ามีจำนวนผู้มีสิทธิได้รับแต่งตั้งจำนวนมากอย่างเช่นพระนครนี้ ไม่มีทางที่เอกชนหรือว่าผู้สมัครอิสระจะแทรกเข้าไปได้ พรรคนี้ต่อพรรค เป็นการสู้ที่เข้มแข็ง เพราะฉะนั้นพรรคใดพรรคหนึ่งจะไปได้ทั้งหมด ไม่ว่า ๑๘ คน ๒๐ คน แล้วก็ถ้าเราจะพูดถึงอุดมการณ์ของพรรคแล้ว พรรคก็จะจัดหากคน คนที่จะรับเลือกตั้งมาเป็นผู้แทนราษฎรนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องมานั่งเป็นรัฐมนตรีทุกคน ไม่ใช่จำเป็นจะต้องเอาคนที่ดีที่สุดทุกคน แต่ว่าควรจะมีคนที่ทำหน้าที่หลาย ๆ แบบในสภา เพราะฉะนั้นการที่จะรวมเขต แบ่งเขตนี้เราก็เห็นแล้วว่าที่เป็นมาแล้วนั้นนะไม่ได้เป็นเหตุให้ได้เปรียบเสียเปรียบกันเลย แม้การรวมเขตนั้นนะ พรรคฝ่ายค้านชนะตลอดมานมนานอย่างเช่น กรุงเทพมหานครนี้ ตั้งแต่เป็นสมัยจังหวัดพระนคร เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าท่านกรรมาธิการเสียงฝ่ายข้างมากเองก็เห็นว่าเรื่องนี้ไม่สำคัญ ไม่สำคัญเอามาไว้ในรัฐธรรมนูญทำไม เมื่อท่านเห็นว่ารัฐธรรมนูญแก้ง่าย ท่านใส่เข้าไปแล้วใครจะแก้เมื่อไรก็แก้ได้ อันนี้ขัดกับอุดมการณ์ของผมนีกอย่างหนึ่ง ที่อยากจะทำให้รัฐธรรมนูญนั้นอยากให้เหมือนประเทศอื่นเขา มีมาแล้วให้อายุยืนนาน ๆ ไม่ใช่ว่าพอมีมาแล้วก็เลิกเสียบ้าง แก้เสียบ้างอะไรให้ยุ่งเหยิงไปหมด นั้นไม่ใช่คุณสมบัติที่ดีของรัฐธรรมนูญที่เราจะสร้างขึ้น เพราะฉะนั้น

กระผมจึงเห็นว่า กระผมเสนอว่า ถ้าหากว่าเราจะให้รัฐธรรมนูญเรายืดหยุ่นแล้วก็เห็นว่าการเลือกตั้งแบ่งเขตหรือรวมเขตนี้แม้แต่เอามาใส่ในรัฐธรรมนูญ เราก็เถียงกันมากมายเหลือเกิน ไปเถียงกันตอนทำกฎหมายเลือกตั้งจะดีกว่า กระผมจึงสนับสนุนความเห็นของท่านประธานกรรมาธิการว่าเรื่องแบ่งเขตหรือรวมเขตอะไรนี้ไม่ควรใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ ควรไปอยู่ในกฎหมายเลือกตั้ง ขอบพระคุณครับ

นายทวีช กลิ่นประทุม : ท่านประธานที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ผมทวีช กลิ่นประทุม ผมเห็นว่าสมควรมีไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะว่าเท่าที่ท่านสมาชิกได้ลงมติผ่านมาตรา ๑๑๑ ไปแล้วนั้น คือว่า สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๔๐ คนแต่ไม่เกิน ๓๐๐ คน ทั้งนี้ตามเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๒ ก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันมาจากที่เราได้อนุมัติผ่านสภานี้ไปแล้วนั้น การที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ลงไปในมาตรา ๑๑๒ ก็เพื่อที่จะให้สอดคล้องรับกับมาตรา ๑๑๑ ที่นี้จำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละจังหวัดก็พึงมีได้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็อันนี้แหละคือว่าทางด้านมหาดไทยหรือที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ในการที่จะเลือกที่จะต้องออกกฎหมายใหม่ให้คำนวณให้สอดคล้องกับประชาชนที่จะเพิ่มขึ้นตามที่กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ฉะนั้นผมเห็นสมควรอย่างยิ่งว่าควรจะคงไว้ในมาตรา ๑๑๒ ไม่สมควรที่จะตัดออก

นายจำลอง เทวารุทธ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม จำลอง เทวารุทธ กระผมได้สดับตรับฟังมาทั้ง ๒ ฝ่ายรู้สึกที่มีความหนักใจไม่น้อย เพราะว่ารัฐธรรมนูญเรานั้นจะถูกทั้งประชาชนทั้งนิสิตนักศึกษาเสียตีสี่ว่ามีอะไรต่อมีอะไร นี่ตามใจคนโน้นบ้างคนนี้บ้างเข้ามาอยู่ในรัฐธรรมนูญของเราจนพุ่มเฟิยมากเกินไป จึงเป็นเหตุให้การพิจารณาในวาระที่ ๒ นี้ล่าช้าเกินสมควร กระผมเห็นว่าในร่างรัฐธรรมนูญนี้ควรจะเปิดช่องไว้ให้สำหรับกฎหมายเล็กบ้าง อย่างการรวมเขตก็ดี การแบ่งเขตก็ดี ควรจะให้ไปอยู่ในกฎหมายเลือกตั้งซึ่งจะเป็นเรื่องที่ดีกว่าเราจะเลือกตั้งกันในลักษณะใด ในรูปใด และแบ่งเขตหรือรวมเขตหรืออะไร มิฉะนั้นแล้วกฎหมายเลือกตั้งของเราก็จะไร้ผลแทบจะไม่มีอะไร เพราะว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญมาบัญญัติมาบังคับมาบังคับไว้เสียหมดแล้วในมาตรานี้ การที่กฎหมายเลือกตั้ง ชื่อก็บอกชัด

อยู่แล้วว่าเป็นกฎหมายเลือกตั้ง เรื่องคุณสมบัติก็ดี ในเรื่องวิธีการเลือกตั้งก็ดี กฎหมายฉบับนี้คือกฎหมายเลือกตั้งนี้ก็ควรจะมีไว้ชัดเจนแล้วก็พร้อมมูล แทนที่เราจะเอาไปใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่วนในรัฐธรรมนูญนั้นจะมีไว้บ้างก็เป็นแนวชี้ให้กฎหมายเลือกตั้งได้ทำให้ละเอียด แล้วก็ให้ชี้ชัดลงไปว่าการเลือกตั้งเราควรจะเป็นประการใด ก็จะมีไว้แต่เฉพาะหัวข้อใหญ่ๆ ไม่ควรจะมีชี้ไปถึงว่าแบ่งเขต รวมเขตหรือว่าอะไรต่ออะไรจนเป็นรายละเอียดหุ้มนิยม เพราะฉะนั้นกระผมมีความเห็นโดยสรุปแล้วว่าควรจะไปบัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้งจะเป็นการเหมาะสมและถูกต้องเหมาะสมด้วยประการต่าง ๆ ขอขอบคุณท่านประธาน

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ เทพกาญจนา กระผมใคร่จะขอกราบเรียนท่านประธานว่า กระผมไม่มีความเห็นด้วยกับท่านสมาชิกที่ได้อภิปรายไปเมื่อคืนนี้ ทั้งนี้ก็เนื่องจากการแบ่งเขตหรือรวมเขตนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญมิใช่น้อย เพราะว่าจะเป็นการได้เปรียบเสียเปรียบในการรณรงค์การเลือกตั้งระหว่างพรรครัฐบาลกับพรรคอื่น ๆ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าผลแห่งการเลือกตั้งนั้น ถ้าหากว่ารวมเขตรวมทั้งหมด ผู้สมัครท่านหนึ่งอาจจะมีเสียงได้เป็นเสียงข้างมากและชนะการเลือกตั้งได้ แต่ถ้าหากว่าแบ่งเขตไม่เกิน ๓ อาจจะมีชนะก็ได้ แต่ถ้าหากว่าแบ่งเป็นเขตเดียวอาจจะแพ้ก็ได้ นี่รับأيการแบ่งเขตและไม่แบ่งเขต หรือรวมเขต แบ่งมากแบ่งน้อยนี้ ผลมันผิดกัน ทั้งนี้เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ถ้าหากว่ามีการเลือกตั้ง พรรครัฐบาลอาจจะเห็นว่าในการเลือกตั้งคราวหน้าถ้าหากว่ารวมเขตจะเป็นผลดีแก่ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายรัฐบาลซึ่งมีเสียงข้างมากในสภาก็จะแก้กฎหมายเลือกตั้งให้เป็นรวมเขต แต่ถ้าเห็นว่าการแบ่งเขตจะเป็นผลดีต่อรัฐบาล รัฐบาลก็ถือเสียงข้างมากในสภาแก้กฎหมายให้เป็นแบ่งเขต อันนี้แหละครับมันจะเกิดความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้น ซึ่งมันจะไม่เป็นผลดีต่อชาติบ้านเมือง กระผมจึงเห็นว่า ถ้าหากได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว การแก้ไขนั้นมันก็ยากกว่าการแก้ไขกฎหมายเลือกตั้ง กระผมจึงมีความเห็นว่าควรจะได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญจะเป็นการเหมาะสมมากกว่า

นายเอนก สิทธิประศาสน์ : กระผม เอนก สิทธิประศาสน์ ขอเสนอญัตติให้ปิดอภิปรายครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองไหมครับ

(มีสมาชิกยืนขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้เสนอให้ปิดอภิปรายมีผู้รับรองครบถ้วนแล้วขออย่าให้เปิดเลย เอาเป็นปิดก็แล้วกันนะครับ เมื่อไม่มีผู้ใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่าที่ประชุมอนุมัติ ต่อไปนี้ผมก็จะได้ขอประธานมติของสภา เมื่อผู้ใดเห็น....

นายแพทย์ อมาตยกุล : ท่านประธานที่เคารพ ขอประทานโทษ กระผมขอสักระยะครับ สมาชิกกำลังเดินเข้ามา จะมาลงคะแนนครับผม ขออีกสักหนึ่งนาทีครับผม เขากำลังเข้ามากันแล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอให้ทำอะไรหนึ่งนาที นั่งเฉย ๆ

นายแพทย์ อมาตยกุล : มีได้ครับผม รอลงคะแนนครับผม สมาชิกกำลังเดินเข้ามาจะมาลงคะแนนกัน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็นั่นแหละซี จะให้ผมทำอะไรระหว่างนั้น เฉยไว้ก่อน

นายแพทย์ อมาตยกุล : สักระยะครับผม ท่านจะพูดอะไรก็ได้ ชี้แจงประเด็นอะไรก็ได้ครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาละครับ เห็นจะพอใช้การได้ ท่านสมาชิกก็เข้ามาแล้ว คือกรรมาธิการเสียงข้างน้อยได้แก่คุณไพโรจน์ ชัยนาม คุณแรม พรทโมบล บุญประสพ คุณถนัด คอมันตร์ และคุณนิสสัย เวชชาชีวะ ซึ่งถอนความเห็นไปแล้ว ท่านสุดท้ายนี้ขอสงวนความเห็นไว้ โดยให้กำหนดระบบการเลือกตั้ง คือเรื่องรวมเขตหรือแบ่งเขตนี้เอาไว้ในกฎหมายเลือกตั้งไม่ให้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ เพราะฉะนั้นถ้าสภาลงมติตามนี้แล้ว ก็หมายความว่าเราไม่ต้องพูดเรื่องรวมเขต แบ่งเขตกันละ เราว่ามาตราอื่นต่อไป ปรุปรูดไปเลยทีเดียว แล้วเราก็ไปเถียงกันเอาเป็นเอาตายกันตอนที่รัฐบาลเสนอกฎหมายเลือกตั้งเข้ามา ส่วนร่างของกรรมาธิการเสียงข้างมากนั้นให้เอาเรื่องการแบ่งเขตหรือรวมเขตนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าสภาลงมติให้ถือตามเสียงของกรรมาธิการข้างมากแล้ว ก็จะได้เริ่มพิจารณาประเด็นว่า จะมีแบ่งเขตหรือรวมเขตต่อไป หลังจากที่ได้ลงมตินี้แล้ว เพราะฉะนั้นผมจะขอ

เรียนถามมติของที่ประชุมก่อน พุดกันอย่างง่าย ๆ ให้เข้าใจ มันอาจจะไม่เป็นภาษาสภาน้อย คือท่านผู้ใดเห็นควรเอาเรื่องแบ่งหรือรวมเขตนี้ไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง และไม่ใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ ขอดีไปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๔๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ขอดีไปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๓๙ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้ใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ ต่อไปเป็นประเด็นว่า จะรวมเขตหรือแบ่งเขตการเลือกตั้ง เชิญคุณสุชน ชื่นสมจิตต์ ครับ

นายสุชน ชื่นสมจิตต์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุชน ชื่นสมจิตต์ กระผม ขอสนับสนุนให้การเลือกตั้งเป็นไปชนิดรวมเขตด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ เราเรียกบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในจังหวัดหนึ่ง ๆ ว่า ส.ส. จังหวัดนั้นจังหวัดนี้เช่นจังหวัดอุบลราชธานี ส.ส. อุบลฯ หรือ ส.ส. จังหวัดอื่น ๆ ถ้าหากว่าการเลือกตั้งชนิดแบ่งเขตตามที่กรมการได้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ เสนอมานี้ กระผมคิดว่าจะเป็นเขตอำเภอ บางอำเภอมีราษฎรเกินกว่า ๑ แสน ๕ หมื่นคน ก็จะมี ส.ส. ได้ ๑ คน กล่าวสรุปก็คือว่าแทนที่จะเป็น ส.ส. จังหวัด ก็คือเป็นอำเภอนั่นเอง นั้นประเด็นหนึ่ง

ประเด็นที่ ๒ ถ้าหากว่าเราเลือกเป็นเขตละ ๑ คน ในจำนวนราษฎร ๑ แสน ๕ หมื่นคน จะมี ส.ส. ได้เพียงคนเดียวในเขตหนึ่ง โอกาสที่ราษฎรจะได้ฟังพา สมมติว่า เมื่อผู้แทนราษฎรในเขตนั้นได้มีราษฎรมาหากไม่สามารถที่จะช่วยเหลือได้ หรือไม่มีโอกาสจะพบปะราษฎรก็จะไม่ได้ฟังพา ถ้าหากว่ามีจำนวนหลายคนการที่ราษฎรจะได้ฟังพาความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ก็จะมีมากขึ้น

ประเด็นที่ ๓ ก็คือว่าระบบพรรคการเมืองที่จะมีขึ้นใหม่ในอนาคตอันใกล้นี้ กระผมว่าหากว่าการเลือกตั้งเป็นไปชนิดแบบแบ่งเขตแล้ว จะไม่มีการส่งเสริมระบบพรรคการเมือง

เมือง ถ้าหากมีการเลือกตั้งแบบรวมเขตแล้วก็จะเป็นการสนับสนุนเรื่องระบบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นยอดปรารถนาของพวกเราในการที่จะได้ระบบพรรคการเมืองที่ดีที่เข้มแข็ง อีกประเด็นหนึ่งที่สนับสนุนให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตก็คือว่า ถ้าหากว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจะเป็นการยากแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เขตหนึ่ง ๆ อาจจะแยกหมู่บ้านของตำบลซึ่งไปขึ้นกับเขตหนึ่งไปขึ้นกับอีกเขตหนึ่ง ผู้ใหญ่บ้านแทนจะอยู่ได้บังคับบัญชาของกำนัน ก็ไปขึ้นอีกกำนันหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของอำเภอนี้แทนที่จะอยู่ได้บังคับบัญชาของปลัดอำเภอหรือนายอำเภอ ก็ไปขึ้นของอีกอำเภอหนึ่ง เพราะฉะนั้นจะไม่ใช่เป็นการสะดวกในการที่จะปฏิบัติตนในการบังคับบัญชา ก็จะเกิดความยุ่งยากขึ้น ในด้านบริการของประชาชน กระผมเชื่อว่าจริงอยู่ ในทางทฤษฎีก็อาจจะบอกว่าเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งแล้ว ก็ควรที่จะให้บริการกับประชาชนในจังหวัดนั้นได้ทั่วถึง ไม่ใช่เฉพาะในเขตของตัวเอง แต่ในภาคปฏิบัตินั้น กระผมเห็นว่าเป็นไปได้ยากเพราะผู้แทนราษฎรก็ต้องนึกถึงเสียงของตนเอง นี่เป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญที่สุดก่อน เมื่อราษฎรในเขตของตัวเองที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา ก็ย่อมจะต้องสนใจมากกว่าเขตอื่นที่ไม่ได้อยู่ในเขตของตน ทั้ง ๆ ที่เป็นจังหวัดเดียวกันอีกประเด็นหนึ่งที่กระผมสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตก็คือว่าในภาคปฏิบัติจริง ๆ แล้วนี้ การรวมเขตนั่นจะยากแก่การที่จะใช้เงินหรือใช้อิทธิพล เพราะมันกว้างขวาง แต่หากว่าการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตแล้ว การใช้อิทธิพลในด้านการเงินก็ดี หรืออิทธิพลด้านอื่น ๆ ก็ดีนี้เป็นไปได้ผล แล้วก็มีความโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งมากกว่า เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลสั้น ๆ ที่กระผมกราบเรียนมาแล้วนี้ กระผมจึงสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตครับผม

นายใหญ่ ศวิตชาติ (กรรมธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ผมในนามกรรมธิการขอเรียนชี้แจงถึงเหตุผลว่าทำไมกรรมธิการไปเขียนมาว่า ให้แบ่งเขตละ ๑ คน ก็ได้มีการโต้เถียงกันมากถึงประเด็นนี้ ประเด็นแรกก็ได้ศึกษากันว่าลักษณะการเลือกตั้งทั้งโลกนี้นั้น ประชากรของประเทศที่มีสิทธิเลือกตั้งก็ควรจะเลือกผู้แทนได้คนละคนเท่านั้น วิธีที่จะทำให้เป็นอย่างนั้นได้ ไม่มีวิธีใดที่จะดีกว่าเลือกตั้งโดยแบ่งเขต นี่เป็นเรื่องแบบอย่าง ประการที่สองคนที่อยู่ในแผ่นดินไทยในระบบการเลือกตั้งรวมเขตที่แล้ว ๆ มานี้ขาดความเสมอภาคที่จะใช้สิทธิ คนทุกคนไม่สามารถจะเลือกถิ่นที่อยู่ได้ เพราะเหตุการณ์เลือกตั้งหรือใช้สิทธิ

เลือกตั้ง มีความแตกต่างกันเกิดขึ้น ในประเทศเราก็คือในกรุงเทพฯ เลือกผู้แทนได้ ๑๕ คน ต่อราษฎร ๑ คน ผู้มีสิทธิ ๑ คน นั่นเป็นเรื่องที่แล้งมา แต่จังหวัดเล็ก ๆ หลายจังหวัดอย่าง ระนอง ตรวต อุทัยธานี ตาก แม่ฮ่องสอน เหล่านี้ก็เป็นคนไทย มีสิทธิและหน้าที่เท่ากัน เลือกผู้แทนได้คนเดียว เพราะระบบรวมเขต วิธีที่จะทำให้เท่าเทียมกันนั้นกรรมาธิการก็คิดว่า ไม่มีวิธีใดดีนอกจากจะแบ่งเขตละ ๑ คน ก็มีข้อโต้แย้งกันขึ้นว่ากลัวอิทธิพลคนมีเงิน มันก็จําแนกต่อข้อเท็จจริง อย่างที่ผมเคยได้เรียนต่อสภานี้มาแล้วว่า ไม่ได้จริงอย่างที่ว่า กลัวฆ่ากันตายก็ไม่จริงอย่างที่ว่า เพราะเราเลือกผู้แทนราษฎร ๔๐ กว่าปีมานี้ก็หลายครั้งเต็มที ก็ไม่เคยปรากฏเหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้น ก่อนที่กรรมาธิการจะตัดสินใจในเรื่องนี้ก็มีปัญหาว่า เราเขียนรัฐธรรมนูญกัน เป็นเพื่อพวกที่จะสมัครผู้แทนหรือเพื่อราษฎร ถ้าเราเพื่อราษฎรแล้ว ไม่มีปัญหาที่จะเปลี่ยนแปลง ลักษณะการเลือกตั้งแบ่งเขตและเขตละ ๑ คน แต่ถ้าจะไปคิดถึงคนสมัครว่าถ้าเลือกตั้งรวมเขต มันจะได้เป็นผู้แทนแล้ว นี่ไม่ใช่วิสัยของกรรมาธิการที่จะต้องคิด ก็เลยตัดสินใจกันว่าทำอย่างนี้ก็เห็นจะถูก เหตุผลที่ว่าถูกและดีนั้นก็คือว่า เราไม่อยากจะให้ราษฎรเลือกตั้งผู้แทนของตนโดยตนไม่รู้จัก ผมก็ได้กล่าวไปถึงบุคคลอื่น ตัวผมเองนี่เป็นผู้แทนมา ๘ ครั้งในลักษณะรวมเขต ผมไม่รู้จักราษฎร ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตำบล เพราะไม่สามารถจะไปหาเขาได้ แต่ว่าถึงเราจะไม่ไปหาเขา เขาจะเลือกเราหรือไม่เลือก กรรมาธิการก็เขียนไว้ในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับนี้แล้วในมาตรา ๑๒๘ ว่า ใครที่ได้เป็นผู้แทนแล้ว ก็ต้องเป็นผู้แทนของคนทั้งชาติ เขาจะเลือกหรือไม่เลือกก็ต้องเป็น บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเขียนไว้อย่างนั้น ต่อปัญหาที่ว่าถ้าหากว่าเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๑๕๐,๐๐๐ คน เขาจะเป็นเพียงตำบลหนึ่งก็ได้ ก็ถูก แต่ว่าถ้าหากว่าจะเอาให้เลือกกันทั่วทั้งประเทศ ก็ทุกคนก็ต้องให้คนทั้งประเทศเลือกซึ่งมันเป็นไปไม่ได้ลำบากยากเย็น แล้วไม่สะดวก ใครอยากจะเป็นผู้แทนของคนทั้งชาติ ก็ให้คนทั้งชาติเลือกเสียก็แล้วกัน สมัครหลาย ๆ คนทั่วประเทศ ๕๐ ล้านคนเลือก มันเป็นไปไม่ได้ในวิสัยเช่นนั้น กรรมาธิการจึงตัดสินใจว่า เสนอสภามาอย่างนี้และมีเหตุผลที่กราบเรียนต่อสภาว่า ที่ทำมาอย่างนั้นก็โดยเหตุผลอย่างที่ได้กราบเรียนมานี้

นายกระมล ทองธรรมชาติ (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ ประเด็นที่ท่านประธานตั้งนั้นนะครับ ยังมีปัญหาที่จะต้องทำความเข้าใจกับท่านสมาชิกอีกหลายท่าน

นะว่า การแบ่งเขตและรวมเขตนั้นมีความหมายอย่างไรกันแน่ จะถือว่าร่างของรัฐบาลนั้น เป็นแบ่งเขต หรือรวมเขตครับ เพราะถ้าแบ่งเขตตามภาษาไทย เดิมหมายความว่าเขตหนึ่ง เลือกผู้แทนได้คนเดียว หรือใช้หลักว่า วันแมน วันโหวต (one man one vote) แต่ร่างของรัฐบาล นั้นเป็นแบบที่จะเรียกว่าแบ่งเขตก็ไม่เชิง จะรวมเขตก็ไม่ใช่ จะเรียกอย่างไรครับ ในกรณีเช่นนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมถือว่าร่างรัฐบาลเป็นการแบ่งเขตครับ แต่ เขตหนึ่งมี ๓ คน ส่วนการที่ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งนั้น ผมถือว่ารวมเขต คุณสุกิจ แปรญัตติไว้ จะพูดอะไรไหมครับ ผู้ว่าฯ สุกิจน่าจะเห็นแปรญัตติไว้

นายสุกิจ จุลละนันท์ : ท่านประธานสภาที่เคารพ ที่กระผมขอแปรญัตติใน มาตรา ๑๑๒ นี้ไว้ ใครขอประธานทราบเรียนว่า ใจความหรือว่าข้อความนั้นตรงกับร่างของ รัฐบาลทุกประการ เว้นแต่วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า ของร่างรัฐบาลนั้น กระผมได้มารวมเข้า ใหม่ให้เหลือ ๒ วรรค ก็มีอยู่เท่านั้นเองครับผม ขอประธานชี้แจงเพียงเท่านี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมอยากจะทำให้ท่านที่ได้แปรญัตติไว้ได้พูด กันก่อน คุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ มาลำดับต่อไป จะพูดหรือยังครับ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ มาศดิตถ์ ได้ แปรญัตติร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๒ ไว้ ซึ่งปรากฏว่ามีท่านสมาชิกบางท่าน และกรรมการ ก็มีความเห็นอย่างเดียวกับกระผมหลายท่าน กระผมได้ขอแปรญัตติ มาตรา ๑๑๒ ไว้ ดัง ต่อไปนี้ "จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดละพึงมี ให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวน ราษฎรที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดหนึ่งอย่างน้อยให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

เขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง"

อันนี้หมายความว่า กระผมแปรญัตติให้มีการเลือกตั้งโดยรวมเขต โดยเหตุผล ที่กระผมจะขอทราบเรียนท่านประธาน ดังต่อไปนี้ กระผมเห็นว่าจากประวัติการเลือกตั้งที่ แล้วมาตั้งแต่เริ่มมีการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ในปี ๒๔๘๐ มีการเลือกตั้งแบ่งเขต

ในปี ๒๔๘๑ เลือกตั้งแบ่งเขต ในปี ๒๔๘๘ เลือกตั้งแบ่งเขต แล้วต่อมาในปี ๒๔๙๐ นั้นเอง ได้มีการปฏิวัติรัฐประหารเกิดขึ้น หลังจากนั้นมีการรวมเขตมาตลอดตั้งแต่ ปี ๒๔๙๑, ๒๔๙๕, ๒๕๐๐ สองครั้ง และก็ปี ๒๕๑๒ แสดงว่าสถิติการใช้วิธีการในประเทศไทยมีการรวมเขต และแบ่งเขตมาแล้ว ข้อดีข้อเสียนั้น ประวัติการเมืองของประเทศไทยคงจะรวบรวมผลออกมาให้เห็นแล้วว่าเป็นอย่างไร กระทบรับเอาเรื่องนี้มากทราบเรียนท่านประธานก็เพื่อจะชี้ให้เห็นว่า หลังจากปี ๒๔๘๘ ซึ่งเลือกตั้งโดยการแบ่งเขตแล้ว ได้มีการปฏิวัติรัฐประหารขึ้นในปี ๒๔๙๐ และหลังจากนั้นแนวทางการเมืองของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก จนถึงกับมีการยึดทรัพย์ มีการประกาศว่านายกรัฐมนตรีบางคนบ่อนทำลายประเทศชาติไป พอที่จะมองให้เห็นว่าในกาลที่แล้วมานี้ จะโทษแต่รัฐบาลไม่ทันนั้น ก็ยอมไม่ยุติธรรมนัก จะต้องประกอบด้วยสมาชิกของพรรครัฐบาล หรือว่าผู้แทนราษฎรที่สังกัดในพรรครัฐบาลเหล่านั้น ซึ่งเป็นเสียงส่วนมากในสภา ก็มีส่วที่จะไม่ดีด้วย จึงเกิดการไม่ดีในทางการเมืองขึ้น วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของกรรมที่แปรญัติไม่ให้มีการแบ่งเขต คือให้มีการรวมเขตนั้น นอกจากเหตุผลดังที่คุณสุธน ชื่นสมจิตต์ ได้กรุณาอภิปรายแล้ว กระทบยังมีเหตุผลเพิ่มเติมที่จะทราบเรียนท่านประธานว่ากรรมต้องการจะเห็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดีเข้ามานั่งในสภานี้เพื่อจัดตั้งรัฐบาลที่ดี เมื่อมีรัฐบาลที่ดีแล้ว รัฐบาลที่ดีย่อมเลี้ยงแต่ข้าราชการที่ดี ข้าราชการที่ดีย่อมปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชนตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องซื่อสัตย์สุจริต เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน จะยังประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนและประเทศชาติเป็นอันมาก ทำไมกรรมถึงว่าการเลือกตั้งแบบรวมเขตจะได้ผู้แทนราษฎรที่ดีกว่าแบบแบ่งเขต ยิ่งถ้ามีการแบ่งเขตแบบที่คณะกรรมการกำหนดมาคือแบ่งเขต ๆ ละ ๑ คนแล้ว กระทบเชื่อว่าหลังจากเลือกตั้งแล้วไม่เกิน ๖ เดือนก็ต้องเกิดความปั่นป่วนขึ้นในสภาและคณะรัฐบาล เพราะว่าตามรัฐธรรมนูญนี้ที่เรากำลังพิจารณาอยู่ที่ผ่านกรรมาธิการแล้ว กรรมาธิการก็ไม่ได้ตัดในข้อที่ว่าให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐมนตรี หรือเป็นนายกรัฐมนตรีได้ อำนาจเกี่ยวกับของนักการเมืองที่เข้ามาบริหารประเทศตามรัฐธรรมนูญนี้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยที่ดีขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญปี ๒๕๑๑ ที่ถูกยุบเลิกไปโดยคณะปฏิวัติ ดังนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้ ถ้าเรามีผู้แทนไม่ดีเข้ามาส่วนมากก็แน่นอนเราจะได้มาตรฐานตัวรัฐมนตรีที่ไม่ดีเข้าไปบริหารประเทศชาติของเราจะเป็นอย่างไร ท่านประธานก็คงจะทราบที่อยู่แล้ว ที่นี้ที่กระทบบอกว่า

การเลือกตั้งแบบรวมเขตจะได้ผู้แทนที่ดีกว่านั้น เพราะว่าในเขตใหญ่ ๆ ของแต่ละจังหวัดนี้ คนที่จะทำความดีให้คนทั่วทั้งจังหวัดได้ทราบได้รู้ได้เห็นได้นั้น ก็ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าเขา ต้องมีความดีจริง ๆ คนทั้งจังหวัดจึงจะเห็นความดีและลงคะแนนให้แก่เขา ดีกว่าคนที่ทำความดี แต่ละเขตซึ่งไม่แน่ว่าจะดีจริง ซึ่งมีอยู่แต่ในเขตนั้น ๆ อันนี้กระผมกราบเรียนในปัญหา ถึงเรื่องนี้ ที่นี้ผมอยากจะโต้แย้งในเรื่องที่จะมีการแบ่งเขตนั้นว่าจะไม่ดีอย่างไร ท่านสมาชิก อวูโสท่านหนึ่งบอกว่าเคยเลือกตั้งแบ่งเขตกันมาตามสถิติการเลือกตั้งก็มีแบ่งเขตมา ๓ ครั้ง ก็จริงอยู่ ในปี ๒๔๘๐, ๒๔๘๑, ๒๔๘๔ และไม่เคยมีตายกันนั้น อันนั้นมันหมายความว่าถึง หลังก่อนปี ๒๔๘๔ ไปแล้ว ในปี ๒๔๘๐-๒๔๘๑ นั้น ในสมัยนั้นกระผมยังเด็กอยู่ ทางกอง ขาสันตัวละคร ๗๕ สตางค์ สภาพภาวะเศรษฐกิจของคน จำนวนคน จำนวนพลเมือง จำนวน การถูกแทรกแซงทางสังคมก็ไม่เหมือนกับขณะนี้ แต่ขณะนี้มันก้าวไปมาก ในด้านอาชญากรรม ก็มีมาก เมื่อสมัยก่อนนี้กระผมอยากกราบเรียนท่านประธานว่า ข้าราชการที่ถูกย้ายไปใน จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส นั้น เขาจะบอกว่าเหมาะสมมากย้ายไปนอน เพราะคดีอาชญากรรม ต่าง ๆ ความยุ่งยากต่าง ๆ ไม่มีในจังหวัดเหล่านั้นอยู่กันด้วยความสงบ แต่เดี๋ยวนี้เป็นอย่างไร ก็ทราบดีอยู่แล้ว ต้องส่งกำลังทหารเป็นจำนวนมาก ต้องยุ่งยากอยู่เหลือเกิน ก็แสดงให้เห็นว่า ภาวะมันเปลี่ยนไปแล้ว เมื่อภาวะเปลี่ยนไปแล้วนี้ กระผมเชื่อเหลือเกินว่าถ้ามีการแบ่งเขต เลือกตั้ง เขตละคนแล้วจะต้องมีการฆ่ากันตายแน่ ๆ เหมือนอย่างที่เกิดขึ้นมาแล้วในฟิลิปปินส์ ดังที่เราทราบเป็นข่าวอยู่ เมืองไทยก็เกิดขึ้น นี่ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งอิทธิพลผู้มี อิทธิพลประจำถิ่นก็จะสมัครรับเลือกตั้ง กระผมจะยกตัวอย่างว่า เดียวนี้ในจังหวัดที่กระผม ว่า กระทรวงมหาดไทยได้สั่งการไปยังผู้ว่าราชการให้เตรียมแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่แรกสั่งตามร่าง เดิมของรัฐบาล คือเขตละ ๓ คน ต่อมาสั่งให้แบ่งเขตละ ๑ คน ปรากฏว่าอำเภอที่กระผม อยู่นั้น อำเภอเมืองถูกตัดแบ่งออกไปเป็น ๓ ส่วนเหลืออยู่ ๑๗ ตำบลเป็นเขตหนึ่ง ถ้ากระผม จะเป็นผู้แทนในเขตนี้ต่อไป กระผมก็เป็นผู้แทนเพียงจากคน ๑๗ ตำบล และใน ๑๗ ตำบลนี้ กระผมเชื่อว่าคนที่มีอิทธิพลประจำถิ่นสามารถที่จะไปบังคับได้ เดียวนี้เหตุการณ์นี้โจรสลัด ร้าย ชุกชุม กระผมก็ไม่อยากจะพูดว่าประชาชนเขาอยู่ด้วยการพึ่งใจกัน ตำรวจก็พึ่งใจได้เหมือนกัน แต่พึ่งใจเฉพาะในใกล้ ๆ ตัวเมือง ถ้านอกตัวเมืองไปแล้วประชาชนต้องอยู่ด้วยการพึ่งใจ ถ้า คนใดไม่มีพรรคพวกเป็นโจร วัว ควาย เป็ด ไก่ ข้าวของนี้จะต้องถูกลักถูกขโมยไปหมด เมื่อ

ถูกขโมยไปแล้วไปแจ้งความตำรวจก็ไม่ได้ ถ้ายังแจ้งยังหาย ก็ต้องหาเงินไถ่ถอนกัน ควายตัวหนึ่ง ๑,๕๐๐ บาท จะต้องไปไถ่ถอน ๑,๒๐๐ บาท เท่ากับซื้อควายตัวเองกลับคืนมา ถูกไป ๓๐๐ บาท ความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างไร โจรจึงมีอิทธิพลเหนือจิตใจประชาชน ไม่ใช่ประชาชนเห็นด้วยกับโจร แต่ประชาชนจำเป็นจะต้องรักษาตัวรอด นี่สภาพบ้านนอกในชนบทเป็นอยู่อย่างนี้ครับ ท่านประธาน ถ้าเราแบ่งเขตย่อยลงไปเขตละ ๑ คนนี้ ท่านประธาน คิดดู อันธพาลที่ทางตำรวจเอามาซึ่งระยะเวลา ๖-๗ ปี ถูกปล่อยไปพวกนี้ก็ยังมีสิทธิที่จะเลือกตั้ง เพราะไม่เคยติดคุก เคยถูกขังอันธพาล พวกนี้ก็ยังมีอิทธิพลอยู่ และเดี๋ยวนี้ทางใต้เตรียมแล้วมือปืนที่ยิงพ่อค้าในตลาดกลางเมืองก็เตรียมแล้ว กำนันบางคนที่เป็นอันธพาลถูกขัง ๗ ปี ปล่อยออกไป ไม่มีอิทธิพลอยู่ที่เตรียมแล้ว ถ้าแบ่งเขต เขตละ ๑ คน นี้พวกนี้กระผมเชื่อว่า มีโอกาสเข้ามาแน่ แต่ถ้ารวมเขต เขตใหญ่พวกนี้เขาไม่มีโอกาสที่จะทำได้อย่างนั้น เพราะคนในเขตใหญ่คนจำนวนมากมารวมกันลงเสียงนี้เขาจะไม่เลือกคนประเภทนี้ เขาต้องเฟ้นเอาคนดีจริง ๆ นี้กระผมเป็นห่วงว่าถ้าแบ่งเขต ยิงเขตละ ๑ คนอย่างกรรมาธิการแล้ว จะต้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทนี้เข้ามา แล้วอะไรจะเกิดขึ้น หลังจากนั้นก็ต้องมีการวิ่งเต้นขายตัวกัน ถ้าไม่สังกัดพรรคคณะครับ ก็วิ่งเต้นขายตัวกัน วิ่งเต้นที่จะหาประโยชน์ให้ตัวเอง เพื่อตัวเอง ไปสนับสนุนใครคนหนึ่งให้ขึ้นไปเป็นรัฐมนตรี เป็นนายกรัฐมนตรี อย่างนี้ความวุ่นวายก็เกิดขึ้นในสภา อีกประการหนึ่งก็คือคนมีสตางค์ สมมติว่า สมมติ อย่ายไปสมมติคนอื่น สมมติกระผมนี้เขาเห็นว่าจะได้รับเลือกตั้งแน่แล้ว แต่ในเขตเล็กอย่างนั้น ๑๗ ตำบลอย่างนั้น เขาไปทุ่มเสีย ๓ ล้าน นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ มั่นยุ่งนั๊ก เข้ามาแล้วเสนอรบทรัพย์เขาบ้าง เสนอออกกฎหมายปราบคอร์รัปชันบ้าง เสนอโน่นเสนอนี้ วุ่นวายไปหมด ขัดผลประโยชน์ผู้อื่น เขาทุ่มถึง ๓ ล้านบาท กระผมไม่มีโอกาสหอรบครับ ท่านประธาน คนดี กระผมไม่ได้ยอว่า กระผมดีนะ แต่ว่าที่จะเป็น เขาเห็นว่าแทนเขาได้ก็ไม่มีโอกาสที่จะทำได้ เขามีโอกาสที่จะตัดเป็นคน ๆ ขอประทานโทษ แม้แต่ท่านประธานเอง ถ้าแบ่งเขตลงไปเขามาทุ่มเสีย ๑๐ ล้าน เราจะเชื่อได้อย่างไรว่าประชาชนเขา กระผมไม่ใช่ดูถูกประชาชน แต่ว่าเงินนี้ยังมีอำนาจที่จะทำได้ เขาใช้กลวิธีกลายวิธีที่จะใช้อิทธิพลเงินได้ในเขตแคบ ๆ แต่เขตกว้างนั้น ท่านผู้ที่เห็นด้วยกับการแบ่งเขตก็อาจจะพูดว่า เขตกว้างก็ใช้เงินได้ เขตกว้างมันกว้างมาก ใช้ก็ใช้ แต่ใช้ไม่ได้ผล คนในหมู่นี้ครับ บางคนรับแล้วเอาเงินเขาเปล่าไม่ลงคะแนนก็มี คนในหมู่นี้ไม่รับ

มันก็ตัวกันใหญ่ ๆ เงินไม่สามารถที่จะใช้ได้ สิ่งที่กระผมเป็นห่วงมากเกี่ยวกับการเงินนี้ครับ เรายืดทรัพย์เขาเป็นพันล้าน เรารู้หรือเปล่าว่าเขามีต่อไปอีกกี่ร้อยล้าน ถ้าเขาจะมีอำนาจโดยรัฐสภา ถ้าแบ่งเขตย่อยก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาที่จะทุ่มเงินเขตละ ๒ ล้าน ต่อไปผู้แทนมีอยู่ ๒๖๔ คน เขาทุ่มเงินสัก ๓๐๐ ล้านได้ผู้แทนมาสัก ๑๕๐ คน เขาก็จัดตั้งรัฐบาลและก็ออกกฎหมายนิรโทษคนที่เคยบ่อนทำลายชาติได้ เขาก็กลับเข้ามาได้ในวิถีทางการเมือง การเมืองของเราจะผันแปรได้อย่างไร แรงต่อต้านจะเกิดขึ้นอย่างไร ขอให้ท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้โปรดพิจารณาพลับพลาข้อนี้ก็อาจจะมีการใช้ของที่กระผมกราบเรียนแล้วว่า รวมเขตเขาก็ทำได้ แต่รวมเขตนี้จะไม่ได้อผลถึง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ อาจจะได้ผลเพียง ๑๐ เปอร์เซนต์ ๒๐ เปอร์เซนต์ อันนี้มันก็เป็นส่วนน้อยอยู่ แต่ถ้าแบ่งเขตนี้ทำให้เขาทั้งเงินมาใช้เพื่อผลการเลือกตั้งได้ผลอย่างเต็มที่ ท่านประธานที่เคารพ กระผมมีความเห็นว่า การที่จะเลือกตั้งแบบแบ่งเขตนี้มันเป็นอันตรายอย่างที่กระผมกราบเรียนท่านประธานแล้วนี้ ยังมีเหตุผลอื่นอีกมาก แต่ว่าเนื่องจากกระผมมีเวลา ๑๐ นาที นี้ก็มันมากไปแล้ว กระผมก็อยากกราบเรียนท่านประธานว่า สำหรับตัวกระผมเองนะครับ สำหรับตัวกระผมเอง เต็มที่ท่านสมาชิกอาจจะมองว่าคุณสุรินทร์เกรงว่าจะไม่ได้ กระผมขอยืนยันว่ารวมหรือแบ่ง คนนครศรีธรรมราชคงจะกรุณากระผม กระผมพูดไม่ใช่พูดเพื่อตัวกระผมนะครับ กระผมพูดเพื่ออนาคตของชาติจริงๆ อย่าให้คนรุ่นหลังเขาเห็นว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ได้ออกกฎหมายมาแล้วทำให้การเมืองบิดเบือนไปในทางที่ไม่ดีในอนาคต กระผมเป็นห่วงอย่างนั้น หรือที่สุดกระผมเองนี้กระผมจะไม่สมัครผู้แทนเสียก็ได้ ถ้าสภานี้วางรากฐานไว้เห็นว่าลูกทางในอนาคตมันจะดีขึ้นในทางการเมือง สำหรับส่วนตัวกระผม กระผมขอกราบเรียน ประเด็นสุดท้าย กระผมอยากจะเกริ่นถึงท่านศาสตราจารย์อดุล ที่กล่าวถึงว่า การรวมเขตนั้นคือการสร้างรากฐานแข็งแกร่งของพรรคการเมือง เราต้องยอมรับว่าบ้านเมืองของเราที่เป็นอยู่อย่างนี้เพราะการเมืองไม่ดี ที่การเมืองไม่ดี เพราะพรรคการเมืองถูกทำลายตัดตอนมาเป็นระยะ ๆ โดยคณะผู้เผด็จการ ถ้าราษฎรมีโอกาสได้เลือกตั้งใช้สิทธิใช้เสียงของเขาเองมาตลอดเวลา พรรคการเมืองจะแข็งแกร่งขึ้น ความประสงค์ที่จะมีพรรคการเมืองที่แข็งแกร่งเพื่อประโยชน์แห่งการเมืองของชาติก็จะเกิดขึ้นด้วยการให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณครับคุณสุรินทร์ คือคุณพูดพาดพิงมาถึงผมว่าผมไปสมัครเซตไหน ใครเขาเอาเงินมาทุ่ม ๑๐ ล้านบาทก็จะลำบาก นี่มันเป็นการชี้โพรงให้กระรอก ผมก็ขอเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ขอแถลงว่าไม่พอหรอกครับ ๑๐ ล้านบาทถ้าจะมาทุ่มกับผม ตอนนี้อยากพักการประชุมครับ จะได้ดำเนินการประชุมใหม่ต่อไปเวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

พักการประชุมเวลา ๑๒.๐๕ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๔.๕๐ นาฬิกา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขณะนี้มีท่านสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอดำเนินการประชุมต่อไป เรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่ คือเรื่องหลักการแห่งการเลือกตั้งว่าจะรวมเขตหรือแบ่งเขต

นายประกอบ ตูจันดา : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผมขอสนับสนุนร่างของรัฐบาลซึ่งจะเรียกว่ารวมเขตหรือแบ่งเขตก็ไม่ทราบ เพราะว่าให้มีหลักการเขตหนึ่งให้มี ๓ คน เมื่อ ๓ คนอย่างนี้ก็ควรจะเรียกว่ารวมเขต แต่ว่าเท่าที่พูดกันว่า ถ้าเอาเขตจังหวัดเป็นเขตหนึ่งถึงจะเรียกว่ารวมเขต ถ้าอย่างนั้นร่างของรัฐบาลก็ต้องเรียกว่าแบ่งเขต

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อเข้าผมก็ชี้ขาดไปแล้วว่าร่างรัฐบาลเรียกว่าแบ่งเขต

นายประกอบ ตูจันดา : ครับผม ก็เรียนสนับสนุนว่าเป็นเรื่องของรัฐบาล เหตุผลที่จะสนับสนุนในเรื่องรวมเขตหรือแบ่งเขตนั้น กระผมคิดว่าเราอภิปรายกันไป ๓ วัน ๓ คืนก็ไม่จบ เพราะว่ามันมีเหตุผลด้วยกันทั้งสิ้น แต่ในการที่กระผมอภิปรายร่างของรัฐบาลนั้นคืออภิปรายในฐานะของผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะต้องปฏิบัติในเรื่องนี้โดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะต้องมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งเขต รวมเขตเป็นอย่างยิ่งมากกว่าจังหวัดอื่นๆ คือว่า ถ้าหากว่าเราเอาเป็นแบ่งเขต เขตละ ๑ คนแล้ว ในกรุงเทพมหานครนี้จะเกิดปัญหาเป็นอย่างยิ่งว่าจะเอาเขตอย่างไร เพราะว่าถ้าเราจะเอาเขตอำเภอเป็นมาตรฐานก่อน มันก็จะมีอำเภอซึ่งเกิน ๑ แสน ๕ หมื่นคน และต่ำกว่า ๑ แสน ๕ หมื่นคนเป็นอันมาก จำเป็นที่จะต้องเอาตำบลอื่นของอำเภอใกล้เคียงเข้ามารวม ซึ่งจะทำให้ความเคยชินของประชาชนจะต้องไขว่ไขวไป อาจจะมีผลเสียหายในทางปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง แต่ถ้าหากว่าร่างของรัฐบาลนั้นก็จะได้ผลในทางด้านปฏิบัติ คือในขณะนี้เขตหรืออำเภอต่างๆ ในกรุงเทพมหานครอย่างมากที่สุด คือเขตพญาไท จะมีประชากรประมาณ ๔ แสนคน รองลงมาคือเขตดุสิต มี ๓ แสนคนเศษ เมื่อรวมอย่างไรๆ แล้วก็จะไม่เกิน ๓ คน เพราะฉะนั้นในทางปฏิบัติแล้ว กระผมคิดว่าจะเป็นกุศลอย่างยิ่งแก่ผู้ปฏิบัติ จึงกราบเรียนไว้เท่านี้ ขอบพระคุณครับ

นายประยัต ศ.นาคะนาท : ท่านประธานที่เคารพ ตั้งแต่ตอนเช้าสภานี้ก็ได้รับความคิดเห็นของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เห็นที่จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งกันแน่ ๆ มาหลายท่านแล้ว ก็ได้ฟังความคิดเห็นของท่านเจ้าหน้าที่แล้วกระผมขอประทานกราบเรียนในฐานะเป็นผู้ที่จะใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กระผมมีความเห็นสอดคล้องกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่ได้อภิปรายเป็นคนสุดท้ายก่อนเที่ยงว่า เรามีความคิดเห็นตรงกันทั้งสภาว่า ต้องการที่จะสร้างสรรค์ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้น เราต้องการผู้แทนราษฎรที่ดีจริง ๆ อันนี้สอดคล้องกันทุกประการ แต่เหตุผลอื่น ๆ กระผมมีความเห็นไม่ตรงกัน คือกระผมมีความเห็นสนับสนุนไปในทางแบ่งเขต แต่ว่าจะแบ่งเป็นเขตละคนหรือว่าเขตละ ๓ คน ก็อยู่ในดุลพินิจของสภาต่อไป กระผมจะทำหน้าที่เพียงจะหาความเห็นประกอบดุลพินิจของสภาว่าจะรวมเขตหรือแบ่งเขตเท่านั้น เท่าที่กระผมทำได้ ตั้งแต่เข้าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เห็นว่าควรจะให้รวมเขตนั้นก็มีความเป็นห่วงอยู่ประการหนึ่ง ก็คือว่าเป็นห่วงว่าเมื่อได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร แล้วท่านจะไม่ได้เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดท่านเกรงว่าท่านจะเป็นผู้แทนราษฎรของอำเภอไป กระผมขอเรียนว่าจะเป็นการรวมเขตหรือแบ่งเขตท่านก็ต้องเป็นผู้แทนราษฎรของอำเภอวันยังค่ำ และยังเป็นผู้แทนของตำบลอีกด้วย เป็นผู้แทนราษฎรของราษฎรทุกคนในจังหวัดของท่าน ยิ่งไปกว่านั้นท่านเป็นผู้แทนของปวงชนซึ่งรัฐธรรมนูญนี้ก็เขียนไว้ชัดแจ้งแล้ว เพราะฉะนั้นก็ไม่น่าจะเป็นห่วงในเรื่องนี้เท่าไร หรือไม่น่าจะเป็นห่วงเลยในปัญหาเรื่องนี้ ส่วนที่ว่าจะเป็นการส่งเสริมพรรคถ้าหากว่าให้เป็นการรวมเขตแล้ว กระผมก็มองไม่เห็นว่ถ้าหากว่าให้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีแบ่งเขตแล้ว จะเป็นการตัดรอนหรือบั่นรอนการส่งเสริมพรรคการเมืองได้อย่างไร ก็เมื่อเขาได้แบ่งเขต พรรคการเมืองก็กระจายผู้คนที่ จะสมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคของตัวเองออกไปตามเขตที่เห็นว่าสมควร จำเป็นที่จะต้องสมัครเข้ารับเลือกตั้งในเขตนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ไม่เห็นได้ง่าย ๆ ที่นี้สิ่งที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเป็นห่วงกันเหลือเกินก็คือว่าเรื่องเงิน ว่าจะมีคนหาชื่อเสียง ถ้าแบ่งเขตแล้วก็จะชื่อเสียงได้ง่าย ถ้าหากรวมเขตแล้วจะชื่อเสียงได้ยาก กระผมเองกระผมก็ฟังท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรมาแล้วหลายท่าน ท่านยืนยันมั่นคองแข็งแรงเหลือเกินว่าราษฎรของท่านแต่ละแห่งนั้นนะเฉลี่ยฉลาดมากแล้ว ปราชญ์เป็เรื่องเต็มที กระผมเองก็ถูกกระทบอยู่เสมอ เพราะว่าได้ไปพูดเมื่อสัปดาห์ที่แล้วว่าอาจจะไปเลือกเอาหัวหน้าร่างบ้าง หรืออาจจะไป

เลือกเอาหมอลำเข้ามาบ้าง ความจริงก็ฟังไม่ค่อยจะศัพท์ กระผมยกตัวอย่างมาให้ฟังนั้น ไม่ได้หมายความว่าหมอลำก็ตาม หัวหน้าร่างก็ตาม หรืออาจจะเป็นอย่างอื่น ๆ ก็ตามนั้น เขาจะไม่มีความสามารถในการที่จะมาทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรในสภาอันมีเกียรตินี้ กระผมหมายความว่าเมื่อตอนไปหาเสียงกันครั้งหนึ่งนั้นฝ่ายที่เคยเป็นผู้แทนราษฎร เคยเป็นรัฐมนตรี มีคนนับหน้าถือตามีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างนั้นนะ พอตั้งแต่เข้าออกไปก็ไปหาเสียงกันไป เข้าจนยันค่ำไปตามอำเภอต่าง ๆ ไปชอกชอนพูดจาให้ประชาชนทราบหน้าศาลากลางจังหวัดไปทั่วทุกหนทุกแห่งพอกลับมาถึงตอนกลางคืน หัวหน้าร่างก็ไม่ต้องทำอะไร ไปถึงก็เปิดร่างให้ราษฎรรำกันไป เสร็จแล้วพอถึงวันเลือกตั้งก็ไปปราศรัยเสียหน่อยครับ เขาก็ได้คะแนนมาชนะ นั้นไม่ได้หมายความว่าหัวหน้าร่างทุกคนจะต้องเสียไปหมด แต่วิธีการที่ให้ราษฎรตัดสินใจอย่างที่กระผมยกตัวอย่างมานั้นนั้นก็เป็นการชี้ให้เห็นว่าราษฎรนั้นไม่เลี้ยวฉลาดพอแต่นั้นก็หลายปีมาแล้ว กระผมมีความยินดีที่ได้ยินท่านอดีตผู้แทนราษฎรหลายท่านยืนยันว่าราษฎรเดี๋ยวนี้เลี้ยวฉลาดมาก กระผมเองกระผมก็ว่าควรจะเป็นอย่างนั้น เพราะว่าอย่างศูนย์นิสิตนักศึกษาก็ได้ออกไปเผยแพร่ประชาธิปไตยสิ้นเงินทองไปมากมาย ก็มีอาจารย์ไปควบคุมกันอยู่ ก็ออกมารายงานบ้างว่ามีความผิดหวังบ้างว่าราษฎรเวลานี้ก็มีความทุกข์ยากเดือดร้อนหลายประการ ก็มักจะมองประชาธิปไตยเป็นประการต่อไปจากเรื่องปากเรื่องท้อง กระผมคิดว่าถึงอย่างไรก็ตามก็คงเลี้ยวฉลาดกันขึ้นมากกว่า เมื่อก่อนนี้ เพราะฉะนั้นเราจะเห็นท่วงท่าไม่ในเรื่องชื่อเสียง ถ้าหากว่าท่านอดีตผู้แทนราษฎรนั้นมาสมัครในเขตที่กระผมมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแล้ว ถ้าเอาเงินมาให้กระผมแล้วกระผมไม่เลือกเป็นอันขาด กระผมจะเลือกท่านผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระผมเห็นว่ามีความสามารถจริง ๆ ถ้าหากว่าเรามีความมั่นใจในความรู้และความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของราษฎรแล้วละก็ กระผมคิดว่าเราอย่าไปวิตกเรื่องนั้นกันเลยก็จะดีมาก กระผมอยากจะทราบเรียนอีกอย่างหนึ่งนั่นก็คือว่า ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่มีความเป็นห่วงเหลือเกินว่า ถ้าหากว่าได้สมัครแบ่งเขตแล้วละก็จะมีอาการแย่งคะแนนเสียงกันง่าย คือนอกจากเรื่องเงินแล้วก็จะอาจมีเรื่องอื่นด้วย เช่นอย่างเรื่องฆ่าฟันอะไรต่ออะไรกันซึ่งท่านพูดแล้ว ได้ยินก็รู้สึกว่าจะออกเป็นการฆ่าฟันกันง่ายเหลือเกินในการที่จะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหาผู้แทนราษฎร แต่ก็ได้มีท่านกรรมการซึ่งก็เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหมือนกัน ท่านก็มีประสบการณ์มากมาย ท่านก็ยืนยัน

ว่าเหตุผลเหล่านั้นก็ไม่น่าจะวิตกกังวลก็เป็นเรื่องพูดกันไปเท่านั้นเอง ท่านก็ได้ผ่านการเลือกมาแล้วทั้งรวมเขตและแบ่งเขต เรื่องฆ่าฟันกันก็ไม่เห็นที่จะต้องวิตกกังวลอะไร แล้วก็อีกประการหนึ่งท่านมีความเป็นห่วงราษฎรท่านมาก ท่านบอกว่าถ้าแบ่งเขตแล้ว ทำให้ราษฎรนี้มีผู้แทนราษฎรน้อย ท่านยังถือคติเดิมว่าเป็นผู้แทนราษฎรที่จะต้องฝากลูกหลานของราษฎรเข้าโรงเรียน โรงเรียนเข้าโรงเรียน โรงเรียนไม่ต้องฝาก ถ้าฝากเข้าโรงเรียน ราษฎรก็ไม่เลือกตั้งท่านอีกต่อไป ท่านเป็นห่วงเรื่องนี้มากเหลือเกิน กระผมคิดว่าถ้าเราจะส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยกันจริงๆ แล้ว เราเปลี่ยนทัศนคติของราษฎรเขาเสียบ้างว่าหน้าที่ของผู้แทนราษฎรที่แท้จริงนั้นคืออะไร ไม่ใช่เป็นคนใช้อย่างที่เคยทำมาแต่ก่อนนี้ นั่นเป็นหน้าที่ของท่านเอง ท่านจะไปให้ความรู้กับเขา ก็เมื่อเราพิจารณาอย่างนี้แล้ว เราก็จะเห็นว่า กระผมสรุปของกระผมเองว่า ท่านอยากให้รวมเขต เพราะมีความสะดวกในการที่จะได้รับการเลือกตั้ง ในการที่จะหาเสียงเท่านั้นเอง แต่ถ้าเราจะตั้งต้นประชาธิปไตยกันอย่างนี้ อย่างเสี่ยงหรือไม่เสี่ยงอะไรก็ตามนี้แล้วละ เราขอให้มาปลงใจกันเสียว่า เราจะต้องทนฝ่าฟันกับความยากลำบากต่าง ๆ สู้กับภาระต่าง ๆ ที่เราจะต้องสู้ แบ่งเขตลำบากเราก็ต้องสู้ เพราะว่ามันเป็นทัศนคติที่ถูกต้องในระบอบการปกครองประชาธิปไตย เพราะว่าเราจะได้ผู้แทนราษฎรที่เป็นผู้แทนราษฎรจริงๆ กระผมขอกราบเรียนความเห็นของผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งแต่เพียงเท่านี้ครับ ขอขอบพระคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอประทานโทษ ผมยังไม่ได้เรียกท่านผู้แปรญัตติหลายท่าน คุณสมคิด แปรญัตติไว้ เชิญครับ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอขอบพระคุณที่กรุณาให้โอกาสกระผมมาอภิปรายเรียนชี้แจงต่อสภาเกี่ยวกับเรื่องการแบ่งเขตและรวมเขตคราวนี้ครับ กระผมจะขอกรณณาอภิปรายเฉพาะปัญหาการแบ่งเขต เขตละคน อันนี้กระผมไม่เห็นด้วย ส่วนว่าเมื่อสภาจะลงมติจะเป็นแบ่งเขตอย่าง ๒-๓ หรือจะเป็นรวมเขตทั้งหมด กระผมไม่มีข้อขัดข้องประการใด ที่กระผมอภิปรายนี้ไม่ได้หมายความว่า กระผมถึงแม้ว่ากระผมอาจจะมีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็ตาม ในฐานะที่กระผมเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนมาก่อนแล้วก็ต้องไปสมัครรับเลือกตั้งอีก แต่คำอภิปรายของกระผมต่อไปนี้ กระผมก็พยายาม

ที่จะอภิปรายตามข้อเท็จจริงหรือตามประสบการณ์ที่ได้ผ่านมาจริง ๆ ไม่ได้มุ่งหมายที่จะโน้มน้าว
 น้ำใจของท่านผู้มีเกียรติให้เห็นดีเห็นชอบไปตามด้วย ที่กระผมไม่เห็นด้วยในร่างของคณะ
 กรรมการที่ให้มีการแบ่งเขต เขตละคนนี้ ก็เนื่องจากเหตุผลซึ่งกระผมจะได้กราบเรียน
 ดังต่อไปนี้ ปัญหาเรื่องแรกก็คือว่า ถ้าหากว่าให้มีการแบ่งเขต เขตละคนแล้ว ถึงแม้ว่าจะเปิด
 โอกาสให้ผู้ที่มีทุนน้อยหรือผู้ที่ยากจนได้มีส่วนได้เข้าไปสมัครรับเลือกตั้งโดยที่ไม่ต้องใช้ค่า
 ใช้จ่ายมากหรือไม่ต้องเดินทางมากก็ตาม แต่ในขณะที่เดียวกันนั้น กระผมก็มองเห็นภัยอีก
 อย่างหนึ่ง ก็คือว่าภัยผู้ที่มีทรัพย์สินเงินทองมาก ผู้ที่มั่งคั่งสมบูรณ์นั้นจะใช้เงินทองนั้นจะไป
 ทุ่มเทเพื่อที่จะให้ได้รับการเลือกตั้งมา อันนี้ก็ให้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งเห็นด้วยและไม่
 เห็นด้วยที่บอกว่า อย่างท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่พูดไปเมื่อสักครู่นี้บอกว่า ก็เราเห็นว่าราษฎร
 เราได้รับการศึกษาหรือว่าฉลาดแล้ว ทำไมถึงจะต้องไปหลงด้วย อันนี้ในข้อเท็จจริงที่เคย
 ปรากฏมานั้นไม่ได้เกี่ยวกับความฉลาดหรือไม่ฉลาด แต่เป็นสิ่งที่ผู้ไปสมัครรับเลือกตั้งนั้นไป
 ทำให้มีลักษณะโน้มน้าวจิตใจของคนให้เห็นคล้อยตามด้วย นิสัยคนไทยเรานั้นมักจะมีความ
 กตัญญูกตเวที หิ้ง ๆ ที่ฉลาด อย่างเรื่องที่เราวิ่งเต้น ไม่ว่าจะระดับไหนละครับ ระดับชาติหรือ
 ระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบล ถ้ามีการเลี้ยงดูหรือมีการเห็นอกเห็นใจกันแล้วมักจะมีการ
 ช่วยเหลือกัน ประชาชนในระดับหมู่บ้านก็มีลักษณะทำนองเดียวกัน ที่ผู้มีเงินเขาไปทุ่มเท
 นั้นเขาไม่ได้ทุ่มเทในลักษณะที่เอาเงินไปให้โดยตรง ผู้ที่ฉลาดเขาทำโดยวิธีมีลักษณะเป็นการ
 ช่วยเหลือส่วนรวม เป็นต้นว่าเข้าวัดก็ทำบุญ ถวายปูนซีเมนต์ ถวายสวดทนาม ถวายอะไรก็
 แล้วแต่ที่ช่วยในการสร้างโบสถ์สร้างวิหาร สร้างศาลาอะไรต่างๆ ซึ่งในขณะที่วัดวาอารามเขา
 สร้างกันทุกหมู่บ้านทุกตำบล อย่างนี้เป็นต้น อันนี้ราษฎรก็มองไปในแง่ว่าเขาทำบุญ เขามี
 บุญคุณต่อตัว ก็แสดงความกตัญญูกตเวที แล้วก็ในขณะที่ราษฎรเราก็ยากจน ยากจนใน
 ลักษณะที่ว่า ถ้าหากว่ามีการสร้างโบสถ์สร้างวิหารมากๆ แล้ว ราษฎรเหล่านี้จะต้องแบกภาระ
 คือหมายความว่า จะต้องถูกเรียไร ถ้าหากว่ามีคนไปช่วยเหลือแล้วภาระอันนั้นเขาก็จะผ่อน
 เบาลง ลักษณะนิสัยประจำชาติของเราก็คือว่า ความกตัญญูกตเวทีนี้อย่างหนึ่ง นอกจากนั้น
 เขามีวิธีอีกร้อยแปด เข้าโรงเรียนก็สร้างเสาชิงให้โรงเรียน ชื่ออุปกรณ์การศึกษาให้ ทำถนน
 หนทางให้ ซึ่งรัฐบาลเองไม่สามารถที่จะสร้างถนนให้ได้ทุกหมู่บ้าน แต่ผู้มีสตางค์ ผู้มีเงินทอง
 เขาก็ไปทำให้ ซึ่งลักษณะนิสัยประจำชาติของคนไทยแล้วก็ต้องมีความกตัญญูกตเวที อันนี้

แหละครับเป็นภัยอย่างร้ายแรง ถึงแม้ว่าราษฎรจะฉลาดก็ตาม เขาฉลาด แต่ว่าในเรื่องลักษณะอย่างนี้ทำให้โน้มน้าวน้ำใจของเขาให้เอนเอียงไปในลักษณะที่จะต่อต้านบุญคุณผู้มีบุญคุณอย่างนี้เป็นต้น อันนี้เป็นเรื่องที่มีมาแล้วครับ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราแบ่งเขตแล้วเขตละคนเนี่ยอย่างจังหวัดหนึ่งนี้อำเภอเดียวบางอำเภอ อำเภอที่ใหญ่แบ่งเขตออกเป็น ๒ เขต กระทบกล้าพูดได้ว่าเขตหนึ่งนี้ครับถ้าหากว่าให้กระทบไปสมัครแข่งถ้าเขาทุ่มเพียง ๕ แสนเท่านั้น ผมยอมแล้ว ผู้เขาไม่ได้ เขามีเงิน ๕ แสน กระทบมีเงินพันเงินหมื่นก็จะหายาก แล้วจะไปสู้เขาได้อย่างไร เขามาโดยวิธีนี้ เพราะฉะนั้นอันตรายอย่างนี้แหละครับเป็นอันตรายที่เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏกันอยู่ทั่วไปและราษฎรเองเขาก็บอกว่อย่างนี้ เขาไม่อยากจะให้มีการแบ่งอย่างนี้ แล้วเขาก็เสียดายว่าถ้าหากว่าเราจะเลือกถ้าแบ่งเขตอย่างนี้แล้วถ้าทั้งจังหวัดหรือว่าเขตละ ๒-๓ อย่างนี้ เขายังมีโอกาสที่จะเลือกบุคคลที่เขาเห็นดีเห็นชอบได้ด้วย นี่เป็นประเด็นหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่งนั้นก็คือเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตของผู้สมัคร ถ้าเขตละ ๑ คน ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่อภิปรายเมื่อเช้านี้ ท่านบอกว่าท่านก็เคยสมัครมานานแล้ว ไม่เห็นมีเป็นอะไรทั้งแบ่งเขตและรวมเขตหรือว่าจังหวัดอื่น ๆ ที่มีผู้แทนเขตละคนก็มีหลายจังหวัด อันนี้กระทบในอดีตนั้นกระทบเห็นด้วย แต่ว่าในปัจจุบันนี้บ้านเมืองของเราเปลี่ยนแปลงไปมากครับ ภาชญากรรมเต็มก้นเต็มเมือง จิตใจของประชาชนเราเสื่อมทรามลงไปมาก กระทบขอยกตัวอย่างว่าจังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นจังหวัดของกระทบนั้นสมัยก่อนนี้สงบเรียบร้อย ไปไหนมาไหนไม่ต้องเกรงกลัวอะไรทั้งนั้น เรียบร้อย ไม่มีการฆ่าฟันรันแทงหรือว่าปล้นสะดมกันอย่างเงื่อนอยู่ในปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้ละครับมีเงิน ๔๐๐-๕๐๐ บาทจะฆ่าใครจะจ้างไปฆ่าใครก็ได้ ฆ่ากันอยู่เกือบทุกวัน ปล้นกันอยู่เกือบทุกวัน จิตใจของประชาชนของเราเสื่อมทรามลงไปมาก ทีนี้ถ้าหากว่ามีการแบ่งเขต เขตละ ๑ คน เราก็เห็นได้ชัดแล้วว่า เขตนั้นใครมีหวังจะได้หรือว่าใครที่จะมาอันดับที่ ๒ หรือที่ ๓ หรืออะไรทำนองนั้น ซึ่งมีลักษณะคู่คี่กัน เพราะฉะนั้นอันตรายในเรื่องนี้ละครับ ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏมาแล้วในเมืองไทยก็ตาม แต่อนาคตนั้นนะเราไม่ทราบ แล้วก็เมื่อพิจารณาถึงภาวะความเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ภาวะความเสื่อมทรามในทางศีลธรรมและอะไรต่าง ๆ พวกนี้ มันก็เป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก กระทบจึงขอกราบเรียน.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ๑๐ นาทีแล้ว

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ครับ กระทบก็ขอกราบเรียน เพราะฉะนั้นกระทบ
ขออีกสักนาทีหนึ่งครับ ท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาเถอะครับ ได้ ๆ

พันเอก สมคิด ศรีสังคม : ในเรื่องการแบ่งเขตนี้ นะครับที่ท่านจะให้มีนี้ ในต่าง
ประเทศนะครับ ที่ท่านบอกอย่างบางประเทศ อย่างประเทศอังกฤษเขาแบ่งเป็นเขตละคน
จริงครับ กระทบเห็นด้วย แต่ว่าประเทศที่เขาแบ่งเขตละคนนี้นะครับ ประเทศนั้นระบบ
พรรคการเมืองเขามั่นคงสมบูรณ์แล้ว เขาสามารถที่จะเลือกตัวแทนของเขาเข้าไปแข่งขันเฉพาะ
พรรคเท่านั้น ผู้สมัครซึ่งเป็นอิสระหรือไม่สังกัดพรรคนี้นะครับ ไม่มีโอกาสที่จะไปแข่งขัน
เขาได้ เพราะฉะนั้นเขาสามารถที่จะเลือกตัวแทนของเขาไปแข่งได้ แต่เมืองไทยของเราที่ระบบ
พรรคการเมืองนั้นแทบจะกล่าวว่ายังไม่มีเลย เราเริ่มต้นกันใหม่ อันนี้ละครับ เพราะฉะนั้น
ถ้าหากว่าเราอยากจะให้มีการแบ่งเขตละคนแล้ว รอไว้ให้พรรคการเมืองของเราเข้มแข็ง พรรค
การเมืองของเราวางรากฐานมั่นคงแล้ว จะแบ่งเขต เขตละ ๑ คนนั้น กระทบเห็นด้วย แต่ว่า
ในขณะนี้กระทบไม่เห็นด้วย จะเป็นรวมเขตหรือว่าแบ่งเขตอย่าง ๒-๓ ก็แล้วแต่สภานั้นจะ
พิจารณา ขอขอบพระคุณครับ

นางเสริมศรี เอกชัย : ขอบคุณค่ะ ท่านประธานสภาที่เคารพ อันที่จริงเมื่อเวลา
ล่วงเลยมาถึงตอนนั้นนั้น ตีฉันก็ไม่ค่อยจะตั้งใจนักหนาว่าจะเป็นการรวมเขตทั้งหมด หรือว่า
เป็นการแบ่งอย่างรวม หรือรวมอย่างแบ่ง อย่างที่กรรมการหรือร่างของรัฐบาลว่ามา แต่ที่
ตีฉันไม่เห็นด้วยจริง ๆ นั้นคือการแบ่งเขตเลือกตั้งเขตละ ๑ คน เพราะเห็นว่ามันเป็นสิ่งที่
เราจะต้องใช้ความระมัดระวังมากเหลือเกิน เพราะว่าถ้ามีการต่อสู้ซึ่งกันมันก็จะหมายความว่า
เป็นการต่อสู้ ซึ่งจะต้องออกแรงสุดเด็ดเม็ดมันน่าตื่นเต้น แล้วก็น่าหวาดเสียว แล้วอีกอย่าง
หนึ่งความยุติธรรมนั้นมันจะไม่มีขึ้น เมื่อจะมาเปรียบเทียบกันว่าถ้าเผื่อในเขตหนึ่งมีผู้มี
สิทธิเลือกตั้ง ที่ต่างว่า ๑ แสน ๕ หมื่นคนในเขตหนึ่ง อาจจะมีคนมาใช้สิทธิเพียงแสนคน
แล้วก็ผู้ที่ได้รับคะแนนเป็นอันดับที่ ๑ นี้ อาจจะได้เพียง ๔ หมื่นคะแนนเท่านั้น แต่ใน
เขตหนึ่งอาจจะมีผู้มารับเลือกตั้งมากกว่าแสนคน อาจจะเป็นแสนสอง แสนสาม หรือแสนห้า

ก็ตาม ผู้ซึ่งแพ้การเลือกตั้งในเขตนั้นไม่อาจจะได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนที่มาเลือกตั้งเขาถึง ๕ หมื่นคะแนนก็ได้ ซึ่งเป็นจำนวนคะแนนที่สูงกว่าผู้แทนราษฎรของอีกเขตหนึ่งซึ่งได้รับเลือกตั้งมาแล้ว แต่ทั้ง ๆ ที่ประชาชนในจังหวัดนั้นพร้อมใจกันเลือกเขามากกว่าด้วยคะแนนเสียงที่สูงกว่า เขาก็กลับไม่ได้รับเลือก อันนี้เป็นผลแห่งความไม่ยุติธรรมของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตละ ๑ คน อย่างไรก็ตามเมื่อได้ยืนยันว่าดีฉันขอสงวนการแปรญัตติเอาไว้เพราะดีฉันต้องการให้มีการเลือกตั้งอย่างรวมเขตทั่วทั้งหมดนั้น ดีฉันหมายความว่าเพื่อเราจะได้มีลู่วางส่งเสริมระบบการเมืองหรือระบบการปกครองประชาธิปไตยแบบพรรคการเมือง เพราะว่าการเลือกตั้งทั้งจังหวัดนั้นโดยถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งทั้งหมดนั้น จะเป็นการช่วยได้อย่างมากสำหรับการแข่งขันของพรรคการเมือง ซึ่งเวลานี้ต่อไปนั้นเราไม่ควรที่จะมายึดถือกันในด้านบุคคลมากไปกว่าที่เราจะมองดูว่านโยบายหรือความแน่นอนของพรรคการเมืองซึ่งเป็นนโยบายของพรรค มุ่งให้ประโยชน์แก่ประชาชนอุดมการณ์ของพรรค เป้าหมายซึ่งเขาจะให้แก่ประชาชนในระยะสั้นและระยะยาวเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่ประชาชนควรจะเลือกได้ แล้วควรจะเลือกจากพรรค ไม่ใช่เลือกจากตัวบุคคล สำหรับปัญหาใหญ่ ๆ เช่นนี้ นั่น ดีฉันจะไม่ใช้เหตุผลส่วนตัวหรือความรู้สึกเห็นชอบส่วนหรือเข้ามาชักชวนหรือโน้มน้าวจิตใจของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติผู้อื่น ดีฉันเชื่อว่าทุกคนก็ได้ตัดสินใจมาแน่นอนแล้ว แล้วอีกอย่างหนึ่งก็ได้มีเวลาใคร่ครวญเรื่องใหญ่ ๆ มาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ไม่ว่าจะพูดว่าอย่างไรอย่างไรดีฉัน มิใช่จะไปโน้มน้าวจิตใจให้หลงเชื่อได้ เพราะฉะนั้นดีฉันก็มีเรื่องอีกเพียงเรื่องเดียวที่จะขอความกรุณาโดยตรงต่อท่านประธานที่เคารพก็คือเมื่อท่านประธานสภาสั่งให้มีการลงมติในประเด็นนี้แล้ว ก็ขอความกรุณาให้ขอร้องให้ท่านสมาชิกแต่ละฝ่ายซึ่งยืนยันความคิดเห็นของท่านนั้นยกมือนาน ๆ หน่อย แล้วก็ให้ท่านข้าราชการพนักงานเจ้าหน้าที่รัฐสภานั้นให้ใช้เวลานับสัปดาห์ ๒ ครั้ง เพื่อความแน่ใจ และจะได้ไม่ต้องมาถกเถียงกันอีก ทำให้ชาวบ้านเขานินทาว่าเป็นพวกชี้แพ้ชวนต้อะไรอย่างนั้น ก็เป็นผู้ใหญ่ด้วยกันแล้วทั้งนั้น ดีฉันไม่อยากจะให้ใครมานินทา ถ้าทำได้อย่างนี้ก็ไม่ต้องนับคะแนนอีกครั้งหนึ่ง ทำให้เสียเวลาไปอีก ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยว ท่านผู้แปรญัตติพูดก่อนเถอะ สำหรับคุณจำลอง เทวารุทธานัน แปรญัตติไว้อีกประเด็นหนึ่ง ผมเลยจะขอรอไว้ก่อนนะครับ เดี่ยว

ขอรอไว้ก่อนครับ เอาเรื่องแบ่งเขตรวมเขตเสียก่อน

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมดำรง ลัทธพิพัฒน์ ความจริงในปัญหาเรื่องนี้ กระผมสังเกตเห็นเจตนาดีของคณะกรรมการหรือสมาชิกในคณะกรรมการที่ต้องการจะจัดระบบการเลือกตั้งโดยวิธีแบ่งเขต จะเป็นการแบ่งเขต เขตละคนซึ่งถือว่า ๑ คน ๑ เสียง หรือจะเป็นเขตละ ๓ คนคือ ๑ คน ๓ เสียง กระผมมาสังเกตเห็นเจตนาดีในข้อนี้ แต่ว่าในปัจจุบันนี้กระผมคิดว่า ถ้าเราจะมองดูข้อเท็จจริงแห่งการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วมันไม่ง่ายอย่างที่เราคิด กระผมคิดว่าความคิดในเชิงอุดมคติ กระผมก็เป็นนักอุดมคติคนหนึ่งที่ยึดมั่นในอุดมคติที่กระผมยึดถือ แต่ว่าในการที่จะดำเนินการตามอุดมคติที่ว่านั้น บางที่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาดูความจำเป็นและกาลเทศะของบ้านเมือง กระผมมีความเห็นที่จะสรุปในขั้นแรกได้ว่า การดำเนินการตามอุดมคติเช่นว่านี้จะต้องมาถึงในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งข้างหน้า แต่ในขณะนี้เห็นจะเป็นไปไม่ได้ ในการอภิปรายต่อไปนี้ กระผมจะยกตัวอย่างเท่าที่จะยกตัวอย่างมาให้เห็นได้ในบางประเทศ ซึ่งได้มีความระมัดระวังอย่างเหลือเกินในการที่จะแบ่งเขตเลือกตั้ง เพราะว่าปัญหามันมีตั้งแต่ความเป็นธรรมในการแบ่ง การได้เปรียบเสียเปรียบของผู้สมัครรับเลือกตั้งตลอดไปจนถึงปัญหาความมั่นคงของเอกราชของชาติด้วย ปัญหานี้ไม่ใช่เป็นปัญหาเล็กน้อย เป็นปัญหาใหญ่โตเหลือเกิน ซึ่งกระผมคิดว่าในรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น มีปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะมีผลกระทบต่อบ้านเมืองในทางดีและไม่ดีเพียง ๑-๒ หรือไม่เกิน ๓ เท่านั้น ปัญหาอันนี้เป็นปัญหาหนึ่งซึ่งจะสามารถนำไปสู่ความผันผวนในทางการเมืองได้อย่างที่เราไม่สามารถจะควบคุมได้เลย ถ้าเราไม่ระมัดระวังกันให้ดี ประเด็นที่กระผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่า ในการแบ่งเขตนั้นมันไม่ง่ายอย่างที่คิด ปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นมีปัญหาในประวัติศาสตร์การเมืองที่มีอยู่ในหลายประเทศ มีวิธีการอย่างหนึ่งซึ่งเรียกว่า เยอร์รีแมนเดอร์ริง (gerrymandering) คือการที่จะแบ่งเขตให้ใครได้คะแนนได้อย่างไร กระผมอยากจะยกตัวอย่างอันนี้มากล่าวในประเทศไทยก็ได้ว่า กติกา กติกาของเราเดิมนั้นนะมีวางกันมาในขณะนี้ เป็นกติกาที่ทุกคนว่าสนามมวยแห่งนี้มันมีอยู่ที่ไหน มีกติกาอย่างไร ใครจะต่อยมวยที่สวนลุมพินี ที่ราชดำเนิน ก็ต้องไปต่อตามกติกาของเขา แต่ถ้าว่าเราจะมาเกิดการแบ่งเขตลงไปในปัจจุบันนี้ซึ่งเป็นการทำลาย

กติกาดเดิม ซึ่งเกี่ยวกับการรวมเขต ซึ่งว่าด้วยการรวมเขตแล้ว ใครจะประกันได้ครับว่า มันจะเกิดผลอะไรขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะว่ากติกาก็เราจะเข้าไปสู่กันนั้น เรายังไม่รู้ ทำไมเราถึงยังไม่รู้ ที่ไม่รู้ก็เพราะเหตุว่า ขณะนั้นนั้นยังไม่มีมีการประกาศเขตเลือกตั้งให้แน่ชัดลงไปว่ามันมีเขตเลือกตั้งที่ไหนอย่างไร เมื่อเป็นเช่นนี้ท่านลองคิดดู สมมติว่าเอาใกล้ๆ ในกรุงเทพฯ นี้เอง ในเขตที่มีชาวมุสลิมมาก เขตอำเภอหนองจอก เมืองมีนฯ ลาดกระบัง หรือจะเจ้าหน้าที่หรือใครก็ตามที่จะสามารถบันดาลในเรื่องนี้ได้ จะเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ถ้าจะรวมเขตมุสลิมเหล่านี้เข้าไว้ด้วยกันแล้ว ผู้สมัครที่เป็นชาวมุสลิมก็มีโอกาสมากอย่างยิ่ง แต่ถ้ากระผมเกิดเป็นเจ้าหน้าที่ที่สามารถจะแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นได้ กระผมก็จะทำลายผู้สมัครนั้นเสียด้วยการแบ่งเอาส่วนหนึ่งของเขตมุสลิม คือเขตอำเภอลาดกระบังมารวมกับเขตพระโขนงเสีย นี่ขณะนี้เรายังไม่รู้กติกาก แล้วกติกานี้เราจะรู้ได้เมื่อไร วันนี้เราก็กังไม่รู้ เราจะรู้ได้ต่อเมื่อเราลงมติวันนี้ไปแล้ว แล้วอีกก็วันทางราชการถึงจะประกาศเขตเลือกตั้งมาได้ ความจริงเรื่องนี้เป็นเรื่องที่จะวังกันเหลือเกิน ถือว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งจะสามารถก่อให้เกิด อันแฟร์ แพรคทิซ (unfair practice) ขึ้นมาได้ ในต่างประเทศได้มีกฎหมายที่วางหลักในเรื่องนี้ไว้มากมาย อย่าว่าแต่การแบ่งเขตเลือกตั้งเลย แม้แต่การแบ่งหน่วยเลือกตั้ง กระผมเองเคยเป็นเจ้าหน้าที่เหมือนกัน เคยเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่ทำหน้าที่ในการแบ่งหน่วยเลือกตั้งในเขตของกระผม การแบ่งเขตในสมัยนั้นกฎหมายมีว่า ที่เลือกตั้งหนึ่ง ๆ นั้นจะต้องจัดไว้สำหรับผู้ที่เลือกตั้ง ไม่เกิน ๑,๐๐๐ คน กระผมสามารถจะจัดเอามาอย่างไรก็ได้ หมู่ที่ ๑-๒-๓ ก็ได้ ๑,๐๐๐ คน หมู่ที่ ๒-๓-๔ ก็ได้ ๑,๐๐๐ คน กระผมจะเลือกใครล่ะ กระผมจะให้ใครได้รับประโยชน์จากอันนี้ ตอนแรกกระผมไม่ได้คิด แต่ในขณะที่เดียวกันที่กำลังร่างอยู่นั้น จะจัดว่าหน่วยนี้จะไปรวมที่ไหน นั้น มีบุคคลผู้หนึ่งซึ่งสมัครรับเลือกตั้งมาหากระผมบอกว่า ท่านครับ กรุณาแบ่งตามเส้นทางถนนได้ไหมครับ เขาก็เคยสนิทสนมกับกระผมเสียด้วย เขาก็กล่าวพูดอย่างนั้น ให้แบ่งตามเส้นทางถนนที่เขาขอเช่นนั้นก็เพราะเหตุว่าเขาสามารถที่จะเอาารถไปขนได้ตามเส้นทางเหล่านั้น เป็นเส้นทางตรงลงมา กระผมไม่ยอม กระผมก็จัดแบ่งเป็นวงกลม อย่างนี้เป็นต้น นี่ก็เป็นเหตุอันหนึ่ง ซึ่งกระผมคิดว่า จะเกิดกระทบกระเทือนอย่างมากมาย ถ้าจะมองดูออกไปว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นไม่ใช่เป็นปัญหาเล็ก กระผมใครยกตัวอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งคดีขณะนี้รกรังศาล โรงเรียนทุกมลรัฐในสหรัฐและแม้แต่ศาลสูง คดีรกรังศาลมา ๕-๖

ปีแล้ว เพราะการฟ้องไม่ตกลงกัน เรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้งศาลสูงของสหรัฐอเมริกาวางหลัก
 ลงไปว่า การที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นจะต้องมี วัน แมน วัน โหวต (one man one vote) แล้วใน
 การใช้ วัน แมน วัน โหวต นั้น จะต้องมีหลักอะไรต่อไปอีก เขาก็พยายามใช้ว่าต้องมีหลักอะไร
 กระทบขอยกตัวอย่างเล็กน้อยว่า จะบอกว่าต้องมีหลัก คอมแพคเนสส์ (compactness) เป็น
 อันหนึ่งอันเดียวกัน แล้วก็ยังมีสูตรอะไรมากมาย ซึ่งกระผมจำได้ว่าเรียกว่า แพลนโนเมตริก
 ก็ดูซิครับ ขนาดวางหลักลงไปแล้ว ยังมีคดีรกรงศาลในสหรัฐอเมริกา เพราะว่าการ
 แบ่งเขตนั้น ถ้าแบ่งเข้าไปในเขตซึ่งมีนิโกรอยู่เยอะ นิโกรเขาก็พอใจ แต่ฝ่ายขาวเขาก็ไม่พอใจ
 นี่ละครับ ก็มีการฟ้องร้องกันอยู่มากมาย แล้วแม้กระทั่งตัวอย่างอีกบางประเทศซึ่งชาวประเทศ
 นั้นพยายามที่จะดำรงรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความเป็นเอกลักษณ์ของชาติของตนนั้น ก็
 ยังต้องอาศัยวิธีการเลือกตั้งนี้อยู่ ในประเทศที่กระผมจะไม่กล่าวนามนี้ ก็คือว่าคนเชื้อชาติ
 อื่นนั้นมีอยู่เกือบครึ่งต่อครึ่งของพลเมืองเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้จะแบ่งเขตอย่างไร เพราะการ
 แบ่งเขตไม่ดีนี้ บุคคลที่เป็นคนต่างดาวต่างแดนซึ่งไม่แน่ว่าจะจงรักภักดีต่อประเทศของ
 เขา นั้น สามารถจะมีเสียงข้างมากในประเทศได้ เขาจึงพยายามแบ่งเขตในทางที่ว่าจะให้ชน
 พื้นเมืองมีสิทธิมีอำนาจทางการเมืองไว้อยู่ แต่เขาก็ไม่ปฏิเสธว่าในกาลต่อไปนั้นจะพยายามที่
 จะนำไปสู่วัน แมน วัน โหวต แล้วก็จัดแบ่งกันให้เหมาะสม กระผมคิดว่าในเรื่องนี้เราจำเป็นต้อง
 ต้องระวังเป็นอย่างยิ่ง เราได้วางกติกาไว้แล้วว่ามันเป็นการรวมเขตเลือกตั้ง และจู่ ๆ จะมาแบ่ง
 เขตเลือกตั้ง พอแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว อีก ๒ เดือนเท่านั้นเราก็จะเข้าลงไปโรมรันพันตูกัน
 กระผมว่าจะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง แล้วอีกแง่หนึ่งก็คือว่าในการที่จะส่งเสริมระบบพรรคนั้น
 ก็มีหลายท่านได้กล่าวมาแล้ว กระผมมองเห็นว่าในเมืองไทยนั้นเราเองเราต้องการส่งเสริมค่านิยมที่
 เกี่ยวกับการถืออุดมคติและความคิดเป็นสำคัญ แต่ว่าถ้าเราส่งเสริมความรู้สึกส่วนตัว
 ซึ่งจะมีอิทธิพลในทางการเมืองได้ด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นเขตเล็ก ๆ แล้ว อิทธิพลของ
 ความคิดความอ่าน และนโยบายนั้นก็ไม่สามารถหรือไม่อาจสามารถจะไปปลงล้างความสัมพันธ์
 กันในทางส่วนตัวที่จะมีอยู่ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนหรือหลายคนได้ อันนี้กระผม
 ก็ยังไม่ได้ปฏิเสธว่าประชาชนนั้นได้ฉลาดขึ้นแล้ว แต่อย่างไรก็ตามประชาชนก็ฉลาดได้ โดยเฉพาะ
 ในระยะเวลาเพียง ๒-๓ เดือน ซึ่งจะต้องตัดสินใจว่าใครดีไม่ดียังไง มีความคิด
 อันหนึ่งว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น จะเป็นการเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามาต่อสู้ชิงชัย แต่

กระทบก็เห็นตรงกันข้าม เพราะว่าถ้าเชื่อว่าแบ่งเขตเล็กลงไปแล้วนี่ละครับ ผู้ที่มีอิทธิพลผู้ที่สามารถจะมีการชักจูงใจในทางส่วนตัวคนจะเป็นพ่อเลี้ยงที่เลี้ยงอะไรก็ตามใจ ก็จะสามารถที่จะชนะคนรุ่นใหม่ที่จะเข้าไปต่อสู้ในทางการเมือง กระทบเห็นว่าคนรุ่นใหม่จะเข้าไปสู่วงการเมืองได้นั้น ควรจะเข้ามาในทางที่อาศัยอุดมคติ อาศัยความคิด อาศัยนโยบาย ซึ่งจะเข้ามาได้โดยทางผ่านกลไกแห่งพรรคการเมือง กระทบจึงไม่เชื่อว่าความคิดที่ว่าคนรุ่นใหม่จะเข้ามาได้ด้วยการแบ่งเขตนั้นจะเป็นไปได้ผลอย่างที่เราคาดหวังกันได้ อีกประการหนึ่งก็คือว่าในแง่ของการที่มีปัญหาว่าจะจะได้คนที่ไม่ดีเข้ามานั้น ปัญหามันจะกลับไปสู่ที่ว่าทำให้การเมืองของเราในอนาคตนั้นอีกไม่กี่เดือนข้างหน้านี้วินวายสับสนอลหมาน และเมื่อเป็นเช่นนั้นก็อาจจะมีคนถือคติว่า ซาติอยู่เหนือสิ่งอื่นใด เข้ามาแก้ไขปัญหานั้นเสีย และเมื่อมีคนอย่างนี้เข้ามาแก้ไขปัญหานั้น ก็จะกลายเป็นว่า ข้าพเจ้าอยู่เหนือชาติต่อไปอีก กระทบไม่อยากให้เห็นเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในประเทศไทยอีกครั้ง นอกจากนั้นแล้ว กระทบใคร่จะกราบเรียนว่าในแง่ที่บอกว่าการฆ่าฟันกันนั้นนะ หลายท่านก็บอกว่า ต่อไปนี้ ปืนมันซื้อง่าย ลูกปืนมันถูก แต่ก็มีผู้ที่กล่าวว่า ในอดีตนั้นก็ไม่ต้องจะมีผู้แทน ผู้สมัครรับเลือกตั้งถูกฆ่าตาย ตั้งแต่กระทบมารับราชการเป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตรงกันข้าม กระทบกลับไปอยู่ที่ไหนก็ตาม เห็นมีการฆ่ากันตายอยู่เสมอ เพราะเรื่องผู้แทนนี้ แต่ผู้แทนผู้สมัครรับเลือกตั้งจริงๆ นั้น มักไม่ถูกฆ่าหรือครับ อ้ายคนถูกฆ่าคือประชาชน ประชาชนที่ไปอาสาสมัครเป็นหัวคะแนนให้คนโน้นคนนี้ เป็นการช่วยคนโน้นคนนี้ในทางการเมือง หัวคะแนนถูกฆ่ากันมานับไม่ถ้วนแล้ว แม้กระทั่งบัดนี้ยังไม่ทันออกรัฐธรรมนูญเลย ถูกฆ่ากันรอบพระนคร ฆ่ากันไปหมดแล้ว ชาติตยี่ที่แล้วก็ถูกฆ่ากันมาที่อยุธยา มันเป็นอย่างนี้ครับ เพราะฉะนั้นกระทบคิดว่าการฆ่ากันนี้ประชาชนนี้แหละครับเป็นผู้รับกรรมในเรื่องนี้ กระทบคิดว่าเพื่อให้เราได้มีระบอบประชาธิปไตยที่เรียบร้อย และที่สำคัญที่สุดก็คือว่า เพื่อที่จะไม่ให้เกิดความสับสนอลหม่านในทางการเมือง ซึ่งเราคาดหวังไม่ได้ว่าจะนำชาติไปสู่ ณ ที่ใด กระทบคิดว่าในปัจจุบันนี้และในอนาคตอีกพักหนึ่งนี้ เราจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการรวมเขตจังหวัด แล้วก็การแบ่งเขตนั้นไม่ว่าแบ่งเขตคนเดียว หรือ ๓ คนก็มีอันตรายเช่นที่กระทบว่านี่อยู่ตลอดเวลา อีกประการหนึ่งที่อาจจะมีบางท่านขึ้นมากล่าวว่า....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ครับ คุณดำรง พอแล้ว อีกประการหนึ่ง ไม่ไหวหรอกเวลาไม่อำนวยให้ ขอแค่นี้ก่อน มีอะไรไว้ว่าไหมได้ ที่นี้ถึงคุณสถาปนัครับ คุณสถาปนัแปรญัตติไว้ก็จะเรียกว่ารายละเอียดมาก แต่ว่าผมอยากจะให้พูดในเรื่องรวมเขต หรือแบ่งเขตกันเสียก่อนนะครับ คุณสถาปนัจะอภิปรายก็ได้ครับ เชิญ หรืออย่างน้อยก็อธิบายหลักการของคุณว่าอย่างไรกัน

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านจะกรุณาให้กระผมได้อธิบายเรื่องแบ่งเขตหรือรวมเขต ความจริงแล้วเจตนารมณ์ที่กระผมแปรญัตติเอาไว้ในรัฐธรรมนูญนี้เป็นเจตนารมณ์ในลักษณะที่ให้ออกมาในรูปรวมซอกกันระหว่างฝ่ายแบ่งเขตกับฝ่ายรวมเขต แต่ถ้ามืดท่านประธานจะได้กรุณาให้กระผมได้อภิปรายว่าควรจะแบ่งเขตหรือรวมเขตนั้น กระผมว่าควรจะเป็นการแบ่งในลักษณะที่กระผมได้ยื่นคำแปรญัตติเข้ามานี้จะเป็นเรื่องที่จะถูกต้องกว่า ตอนนี้ท่านจะจับเวลาแล้ว ใช่ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาเถอะ เริ่มจับเดี๋ยวนี้ก็ได้

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : ตอนนี้จะจับนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมไม่เห็นด้วยกับท่านกรรมาธิการที่ท่านได้กรุณาแบ่งเป็นเขตละคน เขตเลือกตั้งหนึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งกี่คนก็ตาม แต่เป็นลักษณะของวันแมน วันไหนวันนั้น กระผมเห็นว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยของชาติไทย ถ้าเผื่อท่านจะคิดเอาการปกครองในต่างประเทศเข้ามาถือเป็นบรรทัดฐานว่า เมืองไทยเราควรจะเอาอย่างประเทศนั้นเอาอย่างประเทศนี้นั้น กระผมเห็นว่าเมืองไทยเราอยู่ในภาวะแวดล้อมที่สมควรจะกระทำอย่างชาตินั้นชาตินี้ เขากระทำกันแล้ว หรือ ท่านประธานที่เคารพ เดี่ยวนี้เรารู้อยู่แล้วว่า ในจังหวัดที่มีความยุ่งยากเกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ที่ดี ในจังหวัดชายแดนที่ดี ปัญหาเรื่องชาวนวนอพยพที่ดี ปัญหาเรื่องลูกต่างด้าวทำต่างแดนที่ดี คนพวกนี้ได้รับการศึกษาสูงส่ง พร้อมทั้งจะกระโดดเข้ามาเล่นการเมือง ถ้าเผื่อเราไปแบ่งเป็นเขตละคนแล้ว ท่านประธานที่เคารพ เมืองไทยเรากำลังก้าวหันหน้าไปสู่

ความหายนะในที่สุด เพราะบุคคลเหล่านี้ปัจจุบันนี้สำเร็จในมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่ต่ำกว่าสามสี่ร้อยคน ลูกคนญวนอพยพที่มาอยู่ในจังหวัดภาคอีสาน สกลนคร นครพนม อุบลราชธานี อุดรธานี หนองคาย อุดร ตั้งแต่กระผมเกิดมา กระผมโตมากับเด็กเหล่านี้ เด็กเหล่านี้พ่อแม่พี่น้องเขาเอาชื่อเขาไปฝากไว้เป็นบุตรบุญธรรมกับคนไทยเพื่อจะได้มีสิทธิในการที่จะเข้าศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัย เด็กเหล่านี้เดี๋ยวนี้สำเร็จธรรมศาสตร์บัณฑิต สำเร็จนิติศาสตร์บัณฑิต สำเร็จวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต กลับไปอยู่ที่บ้านของเขา คนเหล่านี้กำลังตั้งป้อมที่จะกระโดดเข้ามาในการเมืองของเมืองไทย คนเหล่านี้กำลังจะเบนเอาประเทศไทยไปสู่จุดมุ่งหมายของเขา ถ้าเมื่อเราแบ่งเขตเลือกตั้งให้เป็นเขตละคนแล้ว แน่นนอนเหลือเกินเมืองไทยเราจะต้องมีอันเป็นไป และเปลี่ยนแปลงระบบพระมหากษัตริย์ แน่นนอนที่สุดภายใน ๑๐ ปีข้างหน้าเมืองไทยเราจะมีแต่หน้าตา กับสถาบันพระมหากษัตริย์จะต้องสูญสิ้นไปอย่างไม่มีปัญหา ท่านประธานที่เคารพ การแบ่งเขตเขตละคนนั้น กระผมขอกราบเรียนว่ามันเป็นเรื่องของท่านสมาชิกซึ่งเป็นผู้อาวุโส อย่างท่านประธานอายุ ๖๐ กว่าแล้ว จะไปไหนมาไหนก็ค่อนข้างจะลำบากแล้ว จะลุกจะยืนจะนั่งจะกินจะนอนอะไรก็ไม่เหมือนคนหนุ่ม ๆ แล้วความขี้เกียจอะไรก็ย่อมจะมีมากกว่าคนหนุ่มเป็นธรรมดาอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น อย่างท่านประธานนี้ การจะลุกไปไหนมาไหนนั้นมันก็จะสู้เด็กหนุ่ม ๆ ทั้งหลายไม่ได้ ก็อยากจะแบ่งให้เป็นเขตละคน.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียวก่อน ๆ รวมก็ไหวนะผมนะ อย่าเอาผมไปเกี่ยว จะแบ่งจะรวมผมเอาทั้งนั้นละ

นายสถาปน์ ศิริจันทร์ : ด้วยความเคารพท่านประธาน แต่ว่าท่านประธานอยู่ตรงหน้ากระผมพอดี กระผมก็ไม่ทราบว่าจะหาอะไรมาเปรียบเทียบ ด้วยความเคารพอย่างยิ่งแล้วขอประทานให้ตัดเวลาตอนนี้ออกด้วยนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ๆ

นายสถาปน์ ศิริจันทร์ : ธรรมดาคนแก่ที่มีอายุนั้นย่อมจะไปไหนมาไหนก็ลำบากที่นี้คนแก่ก็อยากจะจำกัดเขตให้แคบลงมา เพราะคนแก่เขาจะได้ไปไหนมาไหนสบาย กระผมทราบว่ามีการกระทำที่ท่านหนึ่งซึ่งอายุท่านก็ค่อนข้างจะมาก และท่านก็อยากจะให้มีการ

แบ่งเขตในลักษณะเป็นเขตละคน ท่านจะได้หาเสียงสบายๆ ไม่มีคนไปแย่งท่าน กระผมทราบว่า การเมืองนั้น ก่อนที่จะมาเป็นพรรคการเมืองนั้น ย่อมจะเห็นประโยชน์ส่วนตัวก่อน เห็นประโยชน์ส่วนตัวแล้วจึงมาเป็นพรรค เป็นพรรคแล้วถึงจะไปเป็นรัฐบาล เพราะฉะนั้นทุกคนจะมาเล่นการเมือง ทุกคนต้องเห็นประโยชน์ส่วนตัวทั้งนั้น คนที่จะกระโดดเข้ามาสมัครผู้แทน จะว่าไม่เห็นกับประโยชน์ส่วนตัวมาก่อนนั้นกระผมไม่เชื่อเด็ดขาด

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสถาปนีย์ พูดอย่างนั้นมันก็มากไป คนดี ๆ เขาก็มี ที่เขาจะละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อบ้านเมือง

นายสถาปนีย์ ศิริจันทร์ : ถูกครับ ท่านประธานครับ ท่านประธานขัดจังหวะกระผมเรื่อง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อย่าวางกฎเกณฑ์ลงไปอย่างนั้นสิ

นายสถาปนีย์ ศิริจันทร์ : เอาละครับ ท่านประธานครับ กระผมก็ไม่อยากให้เสียเวลา กระผมทราบว่าเจตนารมณ์ของท่านกรรมาธิการบางท่านที่อยู่ในคณะกรรมการ ท่านก็ไม่อยากจะให้แบ่งเขตให้มันกว้างขวางออกไป อยากให้เป็นเขตละคน กระผมจึงอยากจะเรียนยืนยันว่า ของกระผมนี้แหละเป็นทางที่ดีที่สุด เป็นทางที่ดีที่สุดแล้วระหว่างการแบ่งเขตและการรวมเขต คือกระผมก็แบ่งเหมือนกัน แต่แบ่งให้เขตมันกว้างขึ้น โดยใจความแล้วกระผมก็แปรญัติว่า ในจังหวัดใดที่มีผู้แทนราษฎรตั้งแต่ ๑ คน ๒ คน ๓ คน ๔ คน ไม่เกิน ๕ คนก็ให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตเสีย อย่างในกรุงเทพฯนี้อาจจะมีผู้แทน ๒๕ คน หรือ ๓๐ คนก็แบ่งเป็น ๕ เขต หรือ ๖ เขตก็พอเหมาะพอดี และในจังหวัดอื่น ๆ อีกประมาณ ๕๐ กว่าจังหวัดนั้นไม่มีปัญหาอะไรเลย เพราะจังหวัดเหล่านั้นมีผู้แทน ๓ คน ๔ คน ๕ คน ไม่มีปัญหาอะไรเลย จังหวัดที่จะเกิดปัญหาก็มีในกรุงเทพฯนี้ ที่นครราชสีมา อุดรธานี ขอนแก่น เชียงราย อุบลราชธานี ไม่ก็จังหวัดที่มีปัญหาในเรื่องแบ่งเขตรวมเขต เพราะฉะนั้นทางของกระผมที่ได้ชี้ไว้ให้นี้ กระผมคิดว่าจะเป็นทางรอมชอมระหว่างฝ่ายแบ่งเขตกับฝ่ายรวมเขตอย่างดีที่สุด กระผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า เมื่อสมัยที่มีสภาคราวที่แล้ว ได้มีท่านรัฐมนตรีท่านหนึ่ง ท่านได้กล่าวว่าพวกคุณทั้งหลายนั้นนะ พวกคุณอย่ามาสะเออะหน้าว่าผมอย่างโน้นอย่างนี้หน่อยเลย พวกคุณนะราษฎรเลือกมา ๓ หมื่น ๔ หมื่นคน ไม่ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของคนจังหวัดนั้น คุณก็มาสถาปนาตัวคุณเองว่าคุณเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย

ใครจะไปยอมรับนับถือว่าคุณเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย รัฐธรรมนูญก็เขียนไปอย่างนั้นแหละ รัฐมนตรีท่านนั้นเดี๋ยวนี้ก็ยังมีชีวิตอยู่ แล้วกระผมอยากจะกราบเรียนว่ารัฐมนตรีท่านนั้นก็ ได้มีโอกาสร่วมอยู่ในรัฐมนตรีคณะเดี๋ยวนี้ด้วย เพราะฉะนั้นผมไม่อยากจะได้อินคำอย่างนี้ จากปากของบุคคลชั้นผู้นำของประเทศไทยต่อไปอีก เราจะเปลี่ยนกันหรือยัง ท่านประธาน ที่เคารพ เราจะเปลี่ยนจากระบบเก่า ๆ มาเป็นระบบใหม่หรือยัง ถ้าเราจะเปลี่ยนจากระบบเก่า มาเป็นระบบใหม่ ก็ควรที่จะเห็นด้วยตามที่กระผมได้แปรญัตติมานี้ อีกประการหนึ่งที่กรรมการ ท่านได้กรุณาแปรญัตติ.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รวมทั้งให้เวลานอกด้วยหมดแล้ว

นายสถาปนีย์ ศิริจันทร์ : ด้วยความเคารพท่านประธานอย่างยิ่ง จำเป็นครับ ถ้า หมดก็ต้องหมดครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบคุณมาก เดี่ยวครับ ยังมีท่านกรรมการ ที่ท่านได้สงวนความเห็นไว้ คือคุณกระมล ทองธรรมชาติ และคุณแรม พรทโมบล บุญประสพ จะให้คงไว้ตามเดิม เชิญครับ ว่ากันเสียให้หมดก่อน เดี่ยวจะให้

นายกระมล ทองธรรมชาติ (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่กระผม ได้สงวนไว้นี้ครับ กระผมเชื่อว่าท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลายที่นั่งอยู่ในสภาแห่งนี้คงจะได้ ตัดสินใจได้แล้วนะครับ ร่างเดิมของรัฐบาลนั้นเป็นร่างที่ดีที่สุด เป็นร่างที่รอมชอมมากเสีย กว่าของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ คือคุณสถาปนีย์ ศิริจันทร์ เหตุที่กระผมกล่าวเช่นนี้ก็เพราะว่า ร่างของรัฐบาลนี้ได้พยายามที่จะแบ่งจังหวัดที่มีผู้แทนมากเกินไปเขตจังหวัดกว้างเกินไป ให้ มีการเล็กลงบ้างเพื่อจะได้ช่วยเหลือคนที่มียศตางค์น้อยจะได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก แต่ใน ขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงความเสียหายของการแบ่งเขตออกเป็นเขตละคน แบบร่างของ กรรมการนะครับ จึงได้ให้มีเขตละ ๒ คน เป็นอย่างน้อยและก็ไม่เกิน ๓ คนถ้าหากว่าจะ ทำได้ตามร่างของรัฐบาลนี้ นะครับ ก็ไม่มีความยุ่งยากอะไรมากมายเลย เพราะว่าร่างรัฐบาลนี้ ท่านได้คิดกันมาแล้วว่า ถ้าหากว่าใช้ร่างนี้ก็จะมีการแบ่งเขตจังหวัดต่าง ๆ เพียง ๒๕ จังหวัด เท่านั้น ก็ไม่เป็นการลำบากอะไรนัก แต่เชื่อว่าทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้เตรียมการไว้ทุก แบบอย่างแล้ว นอกจากนั้นที่กระผมจะกล่าวยืนยันก็คือว่าร่างของรัฐบาลคือการแบ่งเขต

แบบรัฐบาลนี้ครับเป็นการแบ่งเขตที่จะช่วยให้จัดข้อเสียของระบบรวมเขต ซึ่งถ้าหากว่ารวมเขตกันแบบที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านอยากจะให้รวมแล้วก็จะเกิดความสับสนกันมาก เวลาเลือกนะครับ เพราะว่าเวลาเลือกกันจริงๆ แล้ว คนนี้ครับจะงุนงงไม่รู้จะเลือกใครดี อย่างในนครหลวง กรุงเทพฯนี้อาจจะต้องถึง ๒๖ คนนะครับ บางครั้งก็มาบ่นกันว่า แหม จะหาสัก ๑๐ คน ก็ยังหาไม่ได้ และจะให้หาอะไรตั้ง ๒๖ คน เลือกไปเลือกมาเลยใส่ชื่อคนนอกเข้าไปด้วยอะไรต่างๆ เหล่านี้ก็ทำให้เกิดเสียหายกันขึ้นได้ เพราะว่าคนมากเกินไป จำไม่ได้ว่าใครสมัครบ้าง และอยู่เบอร์ไหนอะไรต่างๆ เหล่านี้ครับ กระผมก็อยากจะขอกราบเรียนต่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า อย่าได้ทำความลำบากใจให้แก่คนไทยเราเลยครับ เพราะว่าผู้สมัครที่เขาจะหาดี ๆ เพื่อเลือกนั้นนะ บางครั้งเขาจนปัญญาจริงๆ เพราะฉะนั้นเราก็จัดไว้ให้เขาพอดีๆ ครับ ๒ หรือ ๓ นี้ครับ เขาตัดสินใจได้ไม่ยากนัก ๒ หรือ ๓ นี้ครับ ถ้า ๑ นี้แหละครับ เขาก็ยังลังเลว่า ๑ คนนี้เขาไม่ชอบหน้าก็เลยไม่ไปเลือกเสียดีกว่า อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าการใช้ระบบแบ่งเขตแบบของรัฐบาลนี้ครับ จะเรียกว่าแบ่งเขตมันไม่ชัดเจนครับ ท่านที่ชอบรวมเขตท่านก็ยังได้รับความสุขใจจากการใช้ร่างรัฐบาล เพราะว่ามันก็มีการรวมเขตอยู่เหมือนกัน ถ้าจะใช้คำว่าแบ่งเขตจริงๆ แล้วครับ ตามหลักสากลหมายถึงแบ่งเขตละคน วันแมน วันโหวต แต่ร่างรัฐบาลนี้เห็นด้วยในหลักการที่ดั่งามของวันแมน วันโหวต แต่คิดว่าเอามาใช้ในเมืองไทยแล้ว ก็คงจะเหมือนฟิลิปปินส์แน่ เพราะว่าอะไร ๆ เราคล้ายกันกับฟิลิปปินส์ คงต้องมีการตายกันมาก อย่างน้อยๆ ก็ ๗๐-๘๐ คน ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เรายังไม่อยากจะเห็นคนต้องตายเพราะว่าเหตุผลทางการเมืองครับ ฉะนั้นทางร่างของรัฐบาลจึงได้หาทางแก้ไขไว้อย่างเหมาะสมครับว่าไม่มีใครได้เปรียบเสียเปรียบมากระหว่างราษฎรไทยทั่วทั้งประเทศ ท่านจะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างมากได้ไม่เกิน ๓ คน คนจังหวัดเล็กก็จะเลือกได้คนเดียวอย่างระยอง ระนอง หรือภูเก็ตนะครับ คนจังหวัดใหญ่ก็จะออกเสียงเลือกตั้งได้ไม่เกิน ๓ คน ซึ่งหากว่าใช้ระบบรวมเขตแล้วคนในกรุงเทพฯ จะมีสิทธิเลือกตั้ง ๒๖ คน แต่ท่านก็บ่นว่าไม่สามารถจะหาได้ตั้ง ๒๖ คน เพราะว่าในบรรดาผู้ที่สมัครนั้นไม่รู้ว่ามีใครดีกว่าใครแค่ไหนนะครับ ข้อเสียของระบบรวมเขต แบ่งเขตนะครับ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านคงทราบซึ่งแล้วครับ ถ้าหากว่าท่านทราบซึ่งว่ามีข้อเสียอย่างไรท่านก็นึกเกิดครับว่าระบบของรัฐบาลที่ปรากฏอยู่ในร่างนั้น เขาได้เอาข้อดีของทั้ง ๒ ระบบ คือของทั้งระบบแบ่งเขต

และรวมเขต เขามาไว้ด้วยกัน ข้อดีนั้นก็คือว่าทำให้คนที่มั่งคั่งน้อยไม่ต้องเสียสตางค์มากเกินไป ในการที่จะสมัครแข่งขันกับเขานะครับ ก็คนดี ๆ นั้น แม้ว่าเขาจะไม่มีเงินมากนัก เขายังสามารถสู้ได้ในเขตเลือกตั้งที่ไม่ใหญ่นัก แต่ถ้าใหญ่เกินไปแล้วเขาก็ไม่มีสตางค์สู้ ส่วนถ้าหากว่าจะมาคิดว่าแบ่งเขตแบบตามร่างของรัฐบาลนี้จะทำให้คนมาซื้อเสียงได้นั้น ผมก็ไม่เห็นหรอกครับ เพราะคนซื้อเสียงนั้นก็ยังสามารถซื้อได้ทั้งนั้นแหละ ไม่ว่าจะระบบแบ่งเขตรวมเขต เขาซื้อได้ทั้งนั้น สภาคราวที่แล้วเราก็ทราบว่ามันยากมากมายนะครับ เพราะฉะนั้นอย่าไปวิตกกังวลครับว่าระบบแบ่งเขตแบบของรัฐบาลนี้ครับ จะมีผลทำให้เกิดการซื้อเสียงกันได้สะดวก ทุกสิ่งทุกอย่างมันจะเกิดความสมดุลกันครับ คนที่มีชื่อเสียงดีคนมีสะอาดก็สามารถที่จะสู้กับคนที่มั่งคั่งได้มาก เพราะฉะนั้นขอให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติตัดสินใจได้เลยครับ ว่าร่างของรัฐบาลนี้เป็นร่างที่น่าสนับสนุนอย่างยิ่ง คือแบ่งเขตแบบของรัฐบาล เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเวลาท่านโหวตนะครับว่าจะเอารวมเขตหรือแบ่งเขตนี้ ขอให้ท่านโหวตแบ่งเขตไว้ก่อนครับ เพราะถ้าแบ่งเขตแล้วท่านยังจะมาตัดสินใจอีกทีว่าจะเอาแบ่งเขตแบบของร่างกรรมาธิการหรือร่างของรัฐบาลครับ ท่านอย่าลืมนะครับ ท่านต้องโหวตอย่างนั้นให้ได้ กระผมขอยืนยันความดีของอีก ๒ ข้อครับ เพื่อให้ท่านเห็นว่าระบบแบ่งเขตแบบของรัฐบาลนี้ครับ ก็จะช่วยระบบพรรคการเมืองเหมือนกัน พรรคการเมืองที่ยิ่งใหญ่ทั้งหลายเหล่าซึ่งกระผมนิยมยกย่องและสนับสนุนเป็นพิเศษทุกพรรคนี้ครับ จนถึงกับเสนอขอแปรญัตติว่าให้อุดหนุนพรรคการเมืองด้วยเงินของงบประมาณแผ่นดินนะครับ กระผมมีความศรัทธาในเรื่องพรรคการเมืองแล้วก็อยากเห็นระบบเลือกตั้งนี้ช่วยเหลือพรรคการเมือง ระบบรวมเขตแบบที่หลายท่านคิดว่าจะช่วยส่งเสริมพรรคการเมืองนั้นจะไม่จริงหรอกครับ กระผมยังไม่เคยเจอในประเทศไหนเลย ระบบแบ่งเขตซิดร็อบอาจจะมีส่วนช่วยเหลือได้ เรื่องมันยืดยาวครับ จะต้องอธิบายเดี่ยวเขาจะหาว่ากระผมมาทำวิทยานิพนธ์ที่นี่ อย่างไรก็ตามเถอะครับ ถ้าท่านคิดว่าระบบรวมเขตจะช่วยเหลือในการให้สร้างพรรคการเมืองให้เข้มแข็งแล้ว ระบบแบ่งเขตคล้าย ๆ รวมของรัฐบาลนี้ครับ ก็จะช่วยให้พรรคการเมืองเข้มแข็งขึ้นมาได้ ก็จะต้องส่งเป็นทีม ๒ หรือ ๓ นะครับ ทีม ๒ หรือทีม ๓ นี่มันจัดง่ายครับ ดีกว่าจะไปจัดตั้ง ๔ คน ๑๐ คน บางทีเถียงกันเองครับในระหว่างพรรคการเมืองด้วยกัน ไปหาเสียงคนละทีก็กันเองก็มี เพราะฉะนั้น ๒ และ ๓ นี้คุ้มกันดีครับ คุ้มกันดีดีดีกว่า เพราะฉะนั้นกระผมเชื่อเลยครับว่าระบบแบ่งเขต

ของรัฐบาลนี้จะช่วยให้พรรคการเมืองไม่ต้องมาแตกแยกกันในภายหลัง เพราะจะมาเถียงกันว่าเพราะบารมีของใครแน่ ที่คนที่ ๔ คนที่ ๑๐ ขึ้นมา แต่ ๒-๓ คนนี้แหละครับ ในแต่ละเขต เขาจะช่วยกันอย่างมากมาย แล้วพรรคก็จะช่วยการสนับสนุนทำให้วินัยพรรคก็ดีขึ้นด้วย นอกจากนั้นระบบแบ่งเขตแบบของรัฐบาลนี้ซึ่งประนีประนอมอยู่ในสายกลางที่สุดแล้วนี้ จะช่วยป้องกันเหตุร้ายหรือความกลัวของหลายท่านที่ว่าจะมีลูกต่างตัวต่างต่างแดน หรือผู้ที่มีสีชมพูแก่อ่อนอะไรนะที่จะหลบเข้ามาในสภา ก็จะหลบเข้ามายากครับ เพราะว่าทีมของเขาแต่ละทีมที่พรรคการเมืองจะส่งนี้ เขาจะคอยป้องกันกันเองครับ เพราะพรรคการเมืองนี้เรารู้แล้วครับ จะทำหน้าที่ประชาชนในการชักฟอกหรือกลั่นกรองผู้สมัครมาเสนอให้กับท่านพี่น้องชาวไทยได้เลือกกว่าคนนั้นหรือทีมนั้นดีหรือไม่ดี นี่ครับ ๒ และ ๓ นี่ครับ ที่เขาจะส่งมาเป็นทีม ๒ หรือทีม ๓ นี่จะช่วยให้ประชาชนตัดสินใจได้ง่ายว่าจะเลือกยกทีมเลยดีไหม เพราะไม่ต้องตัดสินใจลำบากลำบาก ในสมัยก่อนๆ นั้นบางทีพรรคต่างๆ ไม่สามารถจะเอามาได้ทั้งทีมครับ เพราะส่งมากเกินไป ทั้งๆ ที่พรรคการเมืองในจังหวัดนั้นแข็งเหลือเกิน แต่ก็ไม่สามารถจะเอามาได้ทั้งทีม เพราะว่าลูกทีมที่เสนอเข้าไป ๔ คนนั้นปรากฏว่ามีคนไม่ดีอยู่ตั้ง ๓ หรือ ๔ อย่างนี้เป็นต้นครับ เพราะฉะนั้นกระผมขอยืนยันอีกครั้งนะครับว่า ถ้าหากว่าท่านอยากจะได้ระบบการเลือกตั้งที่ดีที่สุด ใกล้เคียงกับหลักการประชาธิปไตยสากลที่ท่านอยากได้ และก็ป้องกันเหตุร้าย ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง ท่านต้องเอาระบบแบ่งเขตแบบร่างรัฐบาลครับ เวลาท่านออกเสียงเลือกในวันนั้นนะครับ ให้เลือกแบ่งเขตไว้ก่อนครับ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: เชิญพี่แรมครับ อ้าว ก็คำหนึ่งก็ประธานแก่ ๒ คำก็ประธานแก่ ดูเอาเองซี

(สมาชิกในที่ประชุมหัวเราะ)

นางแรม พรหมโบล บุญประสพ (กรรมาธิการ): ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันรู้สึกภาคภูมิใจเหลือเกินที่เผชิญเมื่อกี้นี้ทางฝ่ายคุณสถาปนัยบอกว่าคำหนึ่งก็ประธานแก่ ๒ คำก็ประธานแก่ บัดนี้ดิฉันมีศักดิ์เป็นพี่แรมของท่านประธาน เพราะฉะนั้นดิฉันขอรับความแก่ทั้งหมดไว้ที่ดิฉันเอง ท่านประธานที่เคารพ ความจริงนั้นในเรื่องกรรมาธิการเสียงส่วนข้างน้อยที่ไม่เห็นด้วยกับร่างของกรรมาธิการนั้น ไม่ใช่มีเฉพาะดิฉันและดอกเตอร์กระมล ทอง-

ธรรมชาติ คณะกรรมการที่โหวตกันในวันนั้น ๑๒ ต่อ ๔ เพราะฉะนั้นดิฉันก็ใคร่จะขอประทานเรียนว่า การที่จะพิจารณากันต่อไปในประเด็นที่ดิฉันจะพูดนั้น ขอแบ่งออกเป็น ๓ ประเด็น คือว่า ๑. ขอคัดค้านร่างกรรมการ ๒. ไม่เห็นด้วยกับการรวมเขตตามที่ท่านผู้มีเกียรติได้อภิปรายมาแล้ว ๓. ขอสนับสนุนร่างเดิมของรัฐบาล การแบ่งเขตเขตละ ๑ คนนั้น ดิฉันก็ได้ประทานกราบเรียนไว้ตั้งแต่เมื่อเช้านี้แล้วว่า เหตุที่ไม่เห็นด้วยมีนั้นอย่างไร คือดิฉันจะไม่อ้างถึงเจ้าบุญทุ่ม ซึ่งอยู่ประเทศลาว แต่ว่าดิฉันก็ขอประทาน เงินนี้ก็มีอิทธิพลมาก และก็จะไม่พูดอีกแล้ว เพราะเหตุว่าทางท่านผู้มีเกียรติ ขอประทานเรียนอ้างชื่อ คือคุณสมคิด ศรีสังคม ก็ได้พูดไปมาแล้วในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นอุปสรรคอันสำคัญอย่างมาก เมื่อเช้านี้ ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันใคร่จะขออ้างชื่อท่านผู้มีเกียรติท่านหนึ่งคือคุณใหญ่ ศวิตชาติ ท่านประธานคงจะไม่เห็นว่าดิฉันเอาเปรียบคุณใหญ่ เพราะท่านไม่ได้อยู่ ณ ที่นี้ แต่ว่าท่านยังแขวนเสื้อนอกของท่านไว้ที่เก้าอี้ที่ท่านนั่ง เพราะฉะนั้นดิฉันจึงถือว่าท่านก็ยังอยู่ในบริเวณนี้ ซึ่งพอที่ดิฉันจะกล่าวอ้างได้ คือท่านบอกว่าการที่แบ่งเขต เขตละ ๑ คน ก็ไม่เห็นมีใครตาย เช่น ในจังหวัดระนองก็ดี จังหวัดภูเก็ตก็ดี เผอิญเหลือเกิน ดิฉันเคยเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดภูเก็ตมา แล้วก็ไม่ได้ตาย แล้วก็ยังมีอยู่ได้ ณ โอกาสนี้ ใคร่จะขอประทานกราบเรียนว่า คนภูเก็คนั้นเป็นคนสุภาพ เป็นคนอ่อนโยน เป็นคนมีมรรยาทซึ่งไม่รักในการที่จะฆ่าคนหรือทะเลาะ และอีกอย่างหนึ่งดวงของดิฉันเองยังตั้งอยู่ที่ยังไม่ถึงฆาตในการที่จะสิ้นชีวิตไปเสียก่อน อีกประการหนึ่งก็อยากจะเรียนว่าท่านผู้ที่พูดนั้นหาได้ทราบข้อเท็จจริงไม่ว่า ผู้แทนภูเก็ตก็เคยครั้งหนึ่งโดนถูกยิง แต่ว่าเพราะดวงไม่ถึงฆาตนั่นเอง เลยถูกยิงที่กระจกรถ อันนี้และขณะนี้บรรยากาศทั้งหลายในสภาวการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากแล้ว ดิฉันจึงใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า ยังขอยืนยันว่าไม่เห็นด้วยกับร่างของกรรมการ ส่วนดิฉันก็ใคร่จะได้นำประทานเรียนถึงเรื่องในจังหวัดนครสวรรค์บ้าง คือว่ามีผู้แทนราษฎรหลายคน ถ้ามีการเลือกตั้งแบบรวมเขต ผู้แทนนครสวรรค์บางท่านไปเยี่ยมไม่ทั่วถึง ใช้เวลาอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ แทนที่จะไปเยี่ยมราษฎร ดูแลความทุกข์สุขโดยใกล้ชิด ครั้นเมื่อไปเยี่ยมบ้านของตัวเอง กลับให้ราษฎรมาเยี่ยมผู้แทน ไม่ใช่ผู้แทนไปเยี่ยมท่าน เพราะฉะนั้นท่านประธานที่เคารพ ดิฉันคิดว่า ถ้าหากว่าผู้แทนบางท่านได้กระทำการเยี่ยมเยียนเหล่านั้น กระทำการเยี่ยมเยียนราษฎรแล้ว ดิฉันเชื่อเหลือเกินว่า กรณีอย่างท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์

จะไม่ต้องเดินขบวนมาถึงทำเนียบนายกรัฐมนตรี ท่านประธานที่เคารพ การรวมเขตในกรุงเทพฯ นั้น อาจจะไม่เป็นปัญหาในการหาเสียงหรือในการเยี่ยมเยียน เพราะการคมนาคมสะดวกมาก แต่ในประเทศไทยมีแต่กรุงเทพฯ เพียงแห่งเดียวหรือ ขอยกตัวอย่างจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นจังหวัดที่ ๒ รองลงมาจากกรุงเทพมหานครนั้น ดิฉันก็ขอประณามภัยท่านสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งมาจากเชียงใหม่ว่า ทำไมดิฉันถึงได้เอาจังหวัดเชียงใหม่มาเป็นตัวอย่าง ดิฉันก็ขอประณามว่าดิฉันก็มีส่วนเป็นคนเชียงใหม่เหมือนกัน เคยไปอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่มาแล้ว เพราะฉะนั้นอันนี้จึงขอถือโอกาสพูดแทนชาวจังหวัดเชียงใหม่ด้วยว่า จังหวัดเชียงใหม่นี้ยังไม่มีคมนาคมเหมือนจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพราะฉะนั้นการที่จะเยี่ยมเยียนก็ดี หรือการจะไปหาเสียงก็ดี ของผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความลำบากยากอย่างยิ่ง จังหวัดนี้มีผู้แทนราษฎรซึ่งสามารถจะเลือกตั้งมาได้ประมาณ ๘ ท่าน มีบางแห่งที่ว่าต้องใช้ขี่ม้า ลงเรือ ขี่ช้างไปหาเสียง และก็ไม่ใช่ใช้เวลาเพียงครึ่งวันหรือว่าชั่วโมงเดียว ต้องใช้เวลาข้ามวันข้ามคืน ซึ่งผู้สมัครผู้แทนราษฎรบางคนยังไม่เคยไปก็มี ปลอ่ยให้เป็นเขตปลดปล่อยเสียเลย ไม่มีใครเหลียวแล ประชาชนเองต้องได้รับความทุกข์ยากอดหยาก ข้าวไม่พอกิน เหตุนี้ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันเคยไป เคยต้องขี่ม้า วันกับคืนเหมือนกัน แต่ดิฉันไม่ได้ไปหาเสียง ดิฉันก็พลอยติดตามไปดูทุกข์สุขของประชาชนเขตนี้หรือว่าสถานที่นี้เรียกว่ากิ่งอมก๋อย ท่านประธานที่เคารพ กิ่งอมก๋อยนี้ถ้าตามภาษาพื้นเมืองจะบอกว่ากิ่งอมกลอย ความที่ไม่มีอะไรจะรับประทันกันดารเหลือเกินแทนที่จะเคี้ยวกลอยกิน ยังอุตส่าห์ขยักไว้เป็นแต่เพียงอมไว้ก่อน ฉะนั้นดิฉันจึงขอประณามเรียนว่าเขตอย่างนี้เป็นเขตที่ถูกปลดปล่อยจริง ๆ ดิฉันจึงขอสนับสนุนการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ๓ คนต่อ ๑ เขตตามร่างของรัฐบาล ดิฉันยังประหลาดใจอยู่มาก ท่านประธานที่เคารพว่าทำไมท่านกรรมาธิการบางท่านซึ่งเคยเป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนี้ มาตั้งแต่ร่างของรัฐบาล มาเปลี่ยนใจเอาง่าย ๆ ทั้ง ๆ ที่ตัวนี้มีเพชรอยู่ในมือแล้ว มีของดีอยู่ในมือแล้วก็มาเปลี่ยนเสีย มาเปลี่ยนเสียใหม่ ดิฉันไม่เห็นด้วยเลยทีเดียว เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราได้แบ่งเขต ๓ คนต่อ ๑ เขตอย่างนี้จะทำให้ผู้แทนราษฎรได้แบ่งหน้าที่ไปรับใช้ประชาชนได้อย่างเต็มที่ ช่วยกันดูแลความทุกข์ยากของประชาชนได้ทั่วถึง เมื่อมีการแบ่งเขตเช่นนี้แล้ว จะไม่มีเขตปลดปล่อยเหลือไว้อีกเลย ดิฉันขอประณามเรียนว่าด้วยเหตุผลดังได้กราบเรียนมาแล้วนี้ ดิฉันก็ใคร่จะขอวิงวอนต่อท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า เวลาที่จะ

พิจารณาลงคะแนนเรื่องนี้ก็ขอได้โปรดพิจารณาโดยรอบคอบ เพราะว่ากาที่จะลงคะแนนไป
 ว่าจะให้รวมเขตก็ดี ให้แบ่งเขต ๑ เขตต่อ ๑ คน หรือ ๓ เขตต่อ ๑ คน ตามร่างของรัฐบาล
 นั้นย่อมจะมีความแตกต่างกันในอนาคตเป็นอย่างมาก ส่วนกาที่จะแบ่งเขตประการใดนั้น
 เท่าที่ดิฉันทราบ กระทรวงมหาดไทยเองเมื่อได้รับทราบว่าการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาล
 ได้ร่างออกมาในทำนองนี้ ทางกระทรวงมหาดไทยก็ได้พิจารณาแบ่งแยกเขตไว้เรียบร้อยแล้ว
 เพราะฉะนั้นอันนี้ก็ไม่ใช่เป็นปัญหาอะไร ขอขอบพระคุณท่านประธานค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ต่อไปเป็นท่านกรรมาธิการเสียงอีกฝ่ายหนึ่งครับ
 ที่จะเห็นว่าควรจบรวม

นายพิชัย รัตตกุล (กรรมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มี
 เกียรติ ก่อนบ่าย ๒ โมงครึ่งเราทิวข้าวกันครับ ท่านประธานเลิกประชุมแล้วก็ให้พวกเราไป
 รับประทานข้าวกลางวัน ระหว่างที่เรารับประทานอาหารแล้วกลับมาประชุมรอบภาคบ่ายนี้
 ผมเชื่อเหลือเกินว่าห้องของเราทุกคนอึม เราได้รับประทานอาหารมากันแล้ว เรายิ้ม แต่ในขณะ
 เดียวกันยังมีคนอีกหลายล้านคนเหลือเกินท่านประธานครับ ที่เมื่อกลางวันไม่ได้รับประทาน
 อาหาร เหตุผลที่ผมพูดอันนี้ขึ้นมาก็เนื่องจากว่าสิ่งที่เราจะพิจารณาและลงมติในวันนี้นั้นมี
 ความหมายถึงห้องคนอีกหลายสิบล้านคนที่เขาไม่ได้กินเหมือนอย่างที่เรากินมาเมื่อกลางวัน
 เพราะฉะนั้นการตัดสินใจอะไรของเราก็แล้วแต่ท่านประธานที่เคารพ จะมีความหมายลึกซึ้ง
 เหลือเกินซึ่งจะนำไปสู่ในความเห็นของผม สู่ความรอดหรือไปสู่ความไม่รอดของประเทศใน
 อนาคต ถ้าเราจะยอมรับความจริงกัน เราก็คงจะจำกันได้ว่า ในขณะที่รัฐบาลตั้งคณะกรรมการ
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา นั้น เมื่อตอนที่คณะกรรมการพิจารณาถึงบทนี้ คณะกรรมการ
 ร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้ถกเถียงกันมาก และได้ฟังเสียงประชาชนด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อถึง
 ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติกล่าวถึงกรรมการร่างชุดเดิมนั้น ก็ทำไมเมื่อตอนร่างนั้นแล้วไม่คัดค้าน
 มาเปลี่ยนใจภายหลังนั้น ผมอยากจะรื้อฟื้นความจำครับท่านประธานว่า ตอนที่กรรมการร่าง
 นั้นก็เหมือนอย่างกรรมาธิการซึ่งมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ท่านกรรมาธิการผู้ร่างคนนั้นอาจ
 จะมีความคิดเห็นขัดแย้งกับกรรมการส่วนใหญ่ในการร่างนั้น จึงได้ขอสงวนไว้ขอให้เป็นกา
 เลือกตั้งแบบรวมเขต ท่านคงจะจำได้ครับ ท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติว่า มีประชาชน

มีจดหมายส่งมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญนี้มาในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และเนื่องจากว่า คณะกรรมการชุดนี้ไม่สามารถที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรจะเป็นแบ่งเขตหรือรวมเขต คำว่าแบ่งเขต หรือรวมเขตนั้นก็หมายความว่าท่านประธานได้ตัดประเด็นไว้แล้ว คือว่า ถ้าแบ่งเขตก็คือ แบ่งเขตละ ๑ คน รวมเขตก็ทั้งจังหวัดหรือจังหวัดเป็นเขต เมื่อกรรมการไม่สามารถพิจารณา ได้แล้วจึงหาทางออกกลาง ๆ คือทางออกที่ผมเรียกว่าลูกผสม ลูกผสมที่ว่าให้มีเขตละ ๓ คน ซึ่งเป็นร่างเดิมของรัฐบาล ผมมีความเห็นครับ ท่านประธาน ว่าถึงแม้ว่าจะหาทางออกด้วยการออกลูกผสมเป็นเขตละ ๓ คนเช่นนี้แล้ว ผมก็เชื่อเหลือเกินว่าจะไม่สามารถนำไปสู่ความเรียบร้อยของการเลือกตั้งได้ ถ้าหากผมอยากจะกล่าวอีกก็อาจจะเป็นการกล่าวซ้ำกับท่านสมาชิก ที่ได้กล่าวแล้ว แต่มันมีความสำคัญเหลือเกินที่ผมจำเป็นต้องขอกราบเรียน ณ ที่นี้ สิ่งนั้นก็คือระบบพรรคการเมือง ถ้าหากท่านสมาชิกทุกท่านในที่นี้จะพิจารณาล่วงหน้าไปถึงในวันพรุ่งนี้เกี่ยวกับข้อบังคับที่ว่า สมาชิกควรจะสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่ ถ้าหากมติของสภานี้ ออกมาในวันพรุ่งนี้หรือสัปดาห์หน้าว่า สมาชิก ส.ส. นั้นต่อไปจะต้องสังกัดพรรคการเมืองแล้ว ผมขอเรียนกับท่านสมาชิกว่า ความสำคัญของการที่จะต้องเลือกตั้งแบบรวมเขตนั้นจะมีความสำคัญขึ้นมาอย่างมหาศาล แต่ถ้าหากว่ามติพรุ่งนี้มีเป็นว่าสมาชิกจะสมัครผู้แทนก็ได้ ใครสมัครผู้แทนก็ได้ โดยไม่ต้องสังกัดพรรคแล้วไซ้ ผมก็มีความเห็นว่าจะเป็นการเลือกตั้งเป็น แบ่งเขตหรือรวมเขตหรืออะไรก็ไม่มี ความหมาย แต่จากที่ผมมีโอกาสที่ไปคุยกับเพื่อนฝูงก็ พอจะคาดคะเนได้ว่า ผู้ที่จะสมัครเลือกตั้งนั้นน่าจะเป็นสังกัดพรรคและในความเห็นส่วนตัว ผมก็คงเป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้นแล้วผมจึงมีความเห็นว่า การที่เราจะดำเนินการเลือกตั้ง แบบรวมเขตนั้นก็เพื่อที่จะสร้าง จรรโลงเสถียรภาพของระบบพรรคการเมืองให้มันเข้มแข็ง ขึ้น คุณสมคิด ศรีสังคมครับ ได้กล่าวถึงว่า เสถียรภาพของพรรคการเมืองนั้น มันไม่ได้ความ มาแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว และเวลานี้เรากำลังจะเริ่มมาใหม่ อันนี้เป็นความจริงเหลือเกิน ท่าน ประธานก็ทราบดี เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราสามารถในการที่จะมีการเลือกตั้งแบบรวมเขตแล้ว จะเป็นการส่งเสริมให้มีเสถียรภาพทางด้านพรรคการเมืองขึ้นมา โครงสร้างของพรรคการเมือง จะเข้มแข็งขึ้นมาจากการที่มีระบบเลือกตั้งแบบรวมเขต และถ้าหากว่าพรรคการเมืองสามารถ มีเสถียรภาพที่ดีได้แล้ว ผมเชื่อเหลือเกินครับว่าเสถียรภาพของรัฐบาลนั้นก็จะมีโอกาสที่จะ มีเสถียรภาพที่ดีมากขึ้น เมื่อเข้านี้มีท่านสมาชิกคนหนึ่งครับ กล่าวถึงว่าพรรคของผมชื่ออะไร

ผมไม่อยากพูดเดี่ยวจะหาว่าผมหาเสียง บอกว่าพรรคของผมนั้นนะเที่ยวแหง ผมอยากจะเรียน ครั้นคือท่านผู้นี้กล่าวมา ๒ ครั้งแล้ว ผมอยากจะเรียนว่าความจริงไม่เคยเที่ยวแหงหรือครับ มีแต่พรรคของท่านสมาชิกเท่านั้นเองที่ตายแหงไปแล้ว เพราะความจริงแล้วรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว ๆ มา เราต้องยอมรับครับว่ามันไม่มีโอกาสเปิดโอกาสพรรคฝ่ายค้านเช่นผมนี้จะ เป็นรัฐบาลได้ เราไม่พูดถึง แต่ผมกลับมาพูดถึงเรื่องรวมเขต แบ่งเขตอีกครั้งหนึ่ง ผมมีความ เห็นว่า การที่จะมีท่านสมาชิกส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแบ่งเขตที่เรียกว่า วันแมนวันโหวต (one man one vote) นั้น ผมคิดแล้วก็บอกว่าบางจังหวัดที่เขามีผู้แทนได้ ๑ คน ประชาชนก็ เลือกได้ ๑ เสียง บางจังหวัดมีผู้แทนได้ ๕ คน ประชาชนจังหวัดนั้นทำไมจึงมีสิทธิเลือกได้ ๕ เสียง อันนี้เป็นประเด็นสำคัญที่มีผู้คัดค้านว่าไม่ควรรวมเขต ผมอยากจะกราบเรียนท่าน ประธานครับ เฉพาะประเด็นนี้ ผมว่ามันไม่ใช่ตัดสินสิทธิ เราจะถือว่าประชาชนจังหวัดหนึ่งที่มี ผู้แทน ๑ คนลงได้คะแนนเดียวลงได้เสียงเดียว กับจังหวัดที่มีผู้แทน ๕ คนลงได้ ๕ คะแนนนั้น การตัดสินสิทธิประชาชนนั้น ไม่ถูกต้อง เหตุที่ไม่ถูกต้องก็เนื่องจากว่า มันอยู่ที่ว่าประชาชนพลเมือง ของจังหวัดนั้น ๆ มีจำนวนเท่าไรโดยถือตัวพลเมือง ๑ แสน ๕ หมื่นคนต่อผู้แทน ๑ คน เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าจังหวัดไหนมีประชาชนมากกว่ากันไปคำนวณตามหลักการ ๑ แสน ๕ หมื่นคนนี่มันก็ไม่น่าเป็นการตัดสินสิทธิ ตรงกันข้ามท่านประธานผมกลับเห็นว่าเป็นการส่งเสริม สิทธิ ถ้าหากว่าเขามีอย่างสมมติว่า กรุงเทพมหานครมีผู้แทนได้ ๒๖ คน เรื่องอะไรละครับ ถ้าหากเขาต้องการจะเลือกกรุป (group) หนึ่ง หรือจะเลือกท่านประธานหรือเลือกกระผม กระผมไม่ทราบ อันนี้เราก็ต้องต่อสู้กันไป ท่านประธานครับ กระผมก็ไม่แน่ว่า กระผมว่า ควรจะให้คนกรุงเทพฯเขาได้พิจารณาอย่างถ่องแท้ว่าเขาจะเลือกใคร พรรคไหน แล้วอีกประการ หนึ่งที่บอกว่า ถ้าหากว่าเป็นการรวมเขตแล้วจะเสียเงินมาก ท่านประธานครับ กระผมเห็น ตรงกันข้าม กระผมเห็นตรงกันข้ามว่าการสมัครเลือกตั้งแบบรวมเขตแล้วเราจะสร้างระบบ พรรคการเมืองซึ่งจะเป็นการหาเสียงแบบพรรค เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วผู้แทนหรือผู้สมัครแต่ละ คนนี้จะลงเงินเพียงไม่กี่สตางค์ กระผมยกตัวอย่างครับ ที่จังหวัดตรังเลือกตั้งคราวที่แล้ว มี ผู้แทน ๒ คน จังหวัดตรัง คุณชวน หลีกภัย เป็นผู้แทนของพรรคของกระผม ชื่ออะไรกระผม ไม่พูดถึงอีก คุณชวน หลีกภัย นี้ครับกระผมทราบมาว่าใช้เงินไปเพียง ๗-๘ พันบาท และ นอกจากนั้นยังมีชาวบ้านแม่ค้าเอาเงินมาให้แกอีกเพราะเหตุว่าเลื่อมใส นอกจากเลื่อมใสส่วน

ตัวคุณชวน หลีกภัย แล้วก็ยังเลื่อมใสพรรคของกระผมด้วยที่จังหวัดตรัง นอกจากนี้ในการเลือกตั้งที่กรุงเทพฯ นี่เองครับ ท่านประธาน ที่สนามหลวงนี่เอง เมื่อกระผมพูดปราศรัย ที่เราปราศรัยหาเสียงนั้นปรากฏว่าแม่ค้าพ่อค้าคนขับแท็กซี่ในกรุงเทพมหานครนี่เอาเงินมาให้เราคนละบาทสองบาท ได้เงิน ๘ หมื่นกว่าบาทในการปราศรัยหาเสียง ซึ่งกระผมถือว่าในการที่ประชาชนแม่ค้ารถแท็กซี่ต่าง ๆ เหล่านี้มีกะจิตกะใจเอาเงินมาให้เราถึง ๘ หมื่นบาทเช่นนี้แล้วเขาไม่ได้ชอบหน้านายพิชัย รัตตกุล หรือครับ เปล่าเลยแต่เขาเลื่อมใสว่าพรรคนี้เป็นพรรคที่จะสามารถที่จะต่อสู้ให้เขาได้ เพราะฉะนั้นเมื่อสรุปแล้วกระผมกราบเรียนว่ากระผมขอความกรุณาเถิดครับว่าถ้าเราจะพิจารณาถึงเสถียรภาพของบ้านเมืองในอนาคตแล้ว โปรดเถิดครับรวมเขตจะเหมาะสมที่สุด และถ้าหากต่อไปภายหน้าอีก ๘-๑๒ ปีแล้วเราจะปรับปรุงอย่างไรแล้วเป็นอีกเรื่องหนึ่ง จึงขอประธานกราบเรียนอย่างนี้ครับท่านประธาน

นายอมร จันทรสมบูรณ์ (กรรมธิการ) : ขอขอบคุณครับท่านประธานที่เคารพ กระผม อมร จันทรสมบูรณ์ กระผมไม่อยู่ในพรรคไหนแล้วก็ไม่มีเงิน ๘ หมื่นบาทจะคุยกับใคร กระผมให้ความเห็นของกระผมโดยอิสระ กระผมมีความเห็นใจอย่างยิ่งสำหรับท่านสมาชิกทั้งหลายที่รู้สึกว่าการรวมเขตแบ่งเขตนั้นปะปนกัน กระผมอยากจะกล่าวย่อ ๆ ที่ท่านสมาชิกทั้งหลายได้กล่าวไว้ การแบ่งเขตจะทำให้คนตายนะครับ ถ้ารวมเขตแล้วไม่มีคนตาย ท่านอาจจะโต้แย้งว่าสมัยก่อนอาจจะไม่ตาย สมัยนี้ตาย จังหวัดภาคใต้อาจจะไม่ตาย จังหวัดภาคอีสานอาจจะตาย หาข้อสรุปไม่ได้ ถ้าแบ่งเขตคนรวยได้เปรียบหรือว่าคนจนได้เปรียบ ท่านก็เถียงว่าคนจนอาจจะได้เปรียบเพราะว่าเขตเล็กหรือว่าถ้าหากว่าแบ่งเขตคนใหม่กับคนเก่าใครจะได้เปรียบกว่ากัน กระผมรับรองได้ว่า ๓-๔-๕ คนพูดไม่เหมือนกัน แบ่งเขตบางคนว่าให้ความเสมอภาคในสิทธิ คือคนหนึ่งออกเสียงได้ ๑ เสียง สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เสริมสร้างอะไรเลย หรือว่าแบ่งเขตอย่างไรจะแบ่งอย่างไรจึงจะเป็นธรรมหรือไม่ เราจะเห็นว่าเหตุผลทั้งหลายนั้นมีทั้งข้อค้านและเป็นเหตุผลทางด้านความคิดเห็นส่วนตัว กระผมไม่อยากจะให้ท่านทั้งหลายงงววยไปกับเหตุผลเหล่านี้ กระผมอยากจะเรียนว่าถ้าหากว่าเราจะสร้างกลไกในรัฐธรรมนูญนั้นเราต้องมีจุดหมาย เราสร้างจุดหมายขึ้นมาเสียก่อน จุดหมายนั้นไม่มีอะไรมาก เสถียรภาพของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลในอนาคตนั้นจะต้องมีปัญหา

ต่าง ๆ ที่จะต้องแก้ไขมากมายหลายประการอย่างที่ท่านสมาชิกบางท่านว่า ถ้าใครเป็นรัฐบาลแล้วออกจะแตก ด้วยเหตุนี้เองเสถียรภาพของรัฐบาลในอนาคตนั้นยังมีความสำคัญมาก เมื่อเราตั้งเป้าหมายแล้ว กลไกทั้งหลายของรัฐนั้นจะต้องสร้างให้ไปสู่เป้าหมายอันนี้ ด้วยเหตุนี้เองเราจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการเลือกตั้งที่จะเสริมเสถียรภาพของรัฐบาล แต่มีสมาชิกบางท่านถามว่าทำไมกรรมการร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาลนั้นจึงเปลี่ยนใจ ทั้ง ๆ ที่ร่างของรัฐบาลนั้นได้ใช้เขตละ ๓ คน ทำไมกรรมการเดิมจึงเปลี่ยนใจให้เป็นรวมเขต กระผมก็อยากจะกราบเรียนว่า กระผมเปลี่ยนใจเพราะว่าในร่างของรัฐบาลนั้นกระผมรวมทั้งกรรมการของรัฐบาลนั้นได้วางกลไกเพื่อที่จะสร้างเสถียรภาพให้แก่รัฐบาลด้วยใช้สภาสูงเสริม สภาสูงนั้นมีอำนาจมากและจะเสริมคณะรัฐบาลซึ่งมาจากตัวแทนของประชาชน แต่เมื่อโครงสร้างอันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ดังนั้นต้องสร้างกลไกอื่นเสริมให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น และในการแบ่งเขตนั้นกระผมก็อยากจะกราบเรียนอย่างสั้น ๆ ว่าการแบ่งเขตนั้นไม่ได้เสริมสร้างระบบพรรคการเมืองอย่างแน่นอน ปัญหาจึงมีอยู่ว่าจะแบ่งอย่างไรรัฐบาลคือ ๓ คน หรือว่าจะแบ่งรวมเขตจังหวัด ตามความเห็นของกระผมนั้นก็มียุ่เพียง ๒ ประการเท่านั้น การที่กระผมไม่ยืนยันตามร่างของรัฐบาลนั้น ก็เพราะว่าร่างของรัฐบาลนั้นเป็นร่างของการประนีประนอมปราศจากจุดหมายที่แน่นอน การสร้างจุดหมายนั้นต้องสร้างให้เป็นผล ถ้าสร้างครึ่ง ๆ กลาง ๆ แล้วไม่เป็นผล จังงืออยู่อาจจะมีปัญหาในเรื่องว่าจังหวัดใหญ่ ๆ อย่างจังหวัดกรุงเทพฯ นั้นจะมีจำนวนสมาชิกถึง ๒๖ คน ประชาชนอาจจะเลือกหรือไม่เลือก หรือว่าไม่แน่ใจในความดีของบุคคลบางคน แต่ความยุ่งยากในทางปฏิบัตินั้นกระผมเห็นว่าสมควรที่จะยอมรับ เพราะว่ามีไม่กี่จังหวัด และจะทำให้จุดหมายอันใหญ่นั้นเป็นผลมากขึ้น กระผมอยากจะกราบเรียนว่าในการเลือกตั้งแบบรวมเขตนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่างกรุงเทพฯ นั้นนโยบายของพรรคนั้นไม่ว่าเราจะพยายามสร้างขึ้นอย่างไรก็ตาม แต่ในทางปฏิบัตินั้นประชาชนยังไม่เข้าใจนโยบายดี ตัวบุคคลในพรรคนั้นจะเป็นผู้ที่จะช่วยเสริมระบบพรรค สิ่งเหล่านี้ในประเทศที่เป็นอารยะแล้วไม่ว่าจะเป็นอังกฤษหรือเป็นอะไรนั้นเขาไม่ได้ดำเนินการเมืองแบบของเรา เพราะระบบพรรคของเขานั้นตั้งมานานแล้ว แต่ของเรานั้นเราจะต้องใช้ระบบตัวบุคคลนั้นมาเสริมระบบพรรค การใช้การเลือกตั้งแบบรวมเขตนั้นกระผมอยากจะยกตัวอย่างอย่างกรุงเทพฯ นี้ ๒๖ คน พรรคใดก็ตามที่หาตัวบุคคลได้ดีประชาชนเชื่อถือ วางลำดับในการกำหนดหมายเลขให้ดีแล้ว

พรรคนั้นจะเข้ามาเป็นส่วนมาก กระทบไม่ได้หวังว่าประชาชนจะเลือกนโยบายของพรรค แต่
 กระทบหวังว่าพรรคการเมืองใดก็ตามที่สามารถแสวงหาตัวบุคคลที่ประชาชนเชื่อถือได้และใช้
 วิธีการแบบรวมเขตนั่นจะช่วยส่งเสริมระบบพรรค และด้วยเหตุนี้เองกระทบจึงสนับสนุน
 การรวมเขต และรวมเขตแบบรัฐบาลนั้น กระทบเห็นว่าทำให้จุดหมายที่เราต้องการนั้นเสียไป
 โดยเปล่าประโยชน์ ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณพงศ์เพ็ญครับ เตี่ยวครับ ทางกรรมการ
 ฝ่ายนี้ยังไม่หมด ยังเหลืออีก ๒-๓ ท่าน

นายพงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย (กรรมการ) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มี
 เกียรติ กระทบจะไม่ขอรบกวนเวลามากนะครับ คือเรื่องเกี่ยวกับแบ่งเขตรวมเขตนะครับ
 กระทบเองก็เป็นผู้หนึ่งที่อยู่ในการกรรมการร่างของรัฐบาล เขตละ ๓ คนนั้น กระทบก็ขอ
 ชี้แจงว่ามันเป็นเหตุจำเป็นเฉพาะหน้าที่เราจะต้องประนีประนอมกัน ในส่วนตัวของกระทบ
 กระทบคิดว่าวิธีการรวมเขตนั้นดี กระทบอยากจะทำขอเน้นในประเด็นเดียวที่ว่า การรวมเขต
 นั้นมันจะช่วยเสริมสร้างระบบพรรคการเมือง ไม่มีประเทศใดหรอกครับในระบอบประชาธิปไตย
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ใช้ระบอบรัฐสภาอย่างของอังกฤษและของเราเป็นต้น กลไก
 สำคัญมันอยู่ที่ระบบพรรค ถ้ามีระบบพรรคที่มั่นคง มีน้อยพรรค การเมืองการปกครองใน
 ระบอบรัฐสภาก็มีโอกาสดำเนินไปราบรื่นมากขึ้นกว่านั้น ประเด็นมันก็อยู่ที่ว่าเราจะเสริมสร้าง
 ระบบพรรคได้อย่างไร ปัญหาข้อแรกก็อยู่ตรงที่ว่าวินัยของสมาชิกของพรรค ถ้าเราเลือกตั้ง
 แบบแบ่งเขตแล้ว เราจะบังคับให้บรรดาพวกสมาชิกอยู่ในวินัยของพรรคยากมาก เพราะ
 เหตุว่าเขตมันเล็ก ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ส.ส. แต่ละคนจะถือตัวว่าตัวนั้นได้รับเลือกเข้า
 มาด้วยคุณสมบัติส่วนตัว เพราะฉะนั้นเมื่อพรรคสั่งอย่างไร มีมติให้ลงคะแนนเสียงอย่างไร
 ก็อาจจะไม่เชื่อฟังพรรคได้ ด้วยเหตุผลที่ว่าเขาถือว่าเขาได้รับเลือกมาด้วยความสามารถ
 ส่วนตัว เมื่อพรรคขับเขาไปเขาก็บอกว่าไม่สน สมัครรับเลือกตั้งเมื่อไรเขตนั่นฉันก็ได้อีก อันนี้
 แผลหกรับเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้กระทบสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งแบบรวมเขตก็ด้วยเหตุที่ว่า
 กระทบห่วงในเรื่องวินัยของสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยเราชาวไทยเราจะไม่
 ค่อยมีวินัยอยู่แล้ว คล้าย ๆ กับชาวฝรั่งเศส ทำให้ประเทศฝรั่งเศสการเมืองการปกครองถึง

ดำเนินไปได้ไม่ค่อยดี ก็เพราะเหตุว่าชาวฝรั่งเศสไม่ค่อยชอบระเบียบวินัย ด้วยเหตุนี้ละครับ
 บางที่เราจำเป็นต้องใช้ระบบเข้าช่วย ถ้าเราคิดว่าจะจรรโลงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย อันนี้
 เป็นประเด็นที่กระผมขอเน้น กระผมไม่อยากจะรบกวนเวลาท่านสมาชิกมาก ที่นี้มันมีอีก
 ประเด็นหนึ่งที่เป็นข้อโต้แย้งคลาสสิก ข้อโต้แย้งคลาสสิกเขาก็บอกว่าการเลือกตั้งแบบรวมเขต
 นั้นผิดหลักประชาธิปไตยในแง่ที่ว่า วันแมนวันโหวต แต่กระผมอยากขอทบทวนความทรงจำ
 ท่านสมาชิกว่าในระบอบประชาธิปไตยที่มีการปกครองโดยทางผู้แทนนั้น เราถือว่าผู้ที่ได้รับ
 เลือกตั้ง ไม่ว่าจะได้รับเลือกตั้งจังหวัดใดก็ตาม เขาเป็นผู้แทนของชนทั้งชาติ ส.ส. พระนคร
 ไม่ได้หมายถึงว่าเป็นตัวแทนของชาวจังหวัดพระนคร ส.ส. พระนครเป็นตัวแทนของปวงชน
 ทั้งชาติ กระผมอยากจะขอยกตัวอย่างอย่างเช่นปัญหาเรื่องทุ่งสานเป็นต้น มันไม่ใช่ปัญหา
 เฉพาะ ส.ส. พิษณุโลก มันเป็นปัญหาที่ ส.ส. พระนครต้องห่วงใยต้องให้ความสนใจเช่นเดียวกับ
 ปัญหา ส.ส. พิษณุโลกด้วย เพราะฉะนั้นกระผมอยากจะขอกล่าวว่าเราอย่าเอาอ้ายเรื่องคดี-
 ศาสตร์ในระบอบประชาธิปไตยเข้ามา เราควรจะมีผลทางด้านปฏิบัติว่า ถ้าเราใช้วิธีรวมเขต
 แล้วมันได้ผลดีกว่าวิธีแบ่งเขตแล้ว เราก็น่าจะตัดสินใจว่า ณ บัดนี้ควรจะใช่วิธีรวมเขต
 ขอบพระคุณครับ

นายมารุต บุณนาถ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผมเป็นกรรมธิการ
 ฝ่ายข้างน้อยที่สงวนสิทธิเกี่ยวกับการปัญหาที่ว่า การเลือกตั้งควรจะเป็นในลักษณะของการ
 รวมเขต แต่โดยเหตุที่เพื่อนสมาชิกและกรรมธิการหลายท่านได้อภิปรายถึงเหตุผลต่าง ๆ
 ของการรวมเขตไว้เป็นอันมาก และเหตุผลของท่านเหล่านั้น ส่วนใหญ่ก็ตรงกับเหตุผลของ
 ผมทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้เพื่อเป็นการประหยัดเวลา กระผมขอสงวนสิทธิอภิปรายในขั้นนี้ครับ

นาวาอากาศตรี กำชน สินธุวานนท์ (กรรมธิการ): เนื่องจากเมื่อเช้านี้ท่านประธาน
 ได้ชี้แจงประเด็นเป็นที่แน่นอนในความหมายของคำว่ารวมเขตและแยกเขตแล้ว ผมไม่ตั้งใจ
 ที่จะอภิปรายในประเด็นนี้แล้ว ก็ขอถอนครับ

นายปรีดี เกษมทรัพย์ (กรรมธิการ): ท่านประธานที่เคารพ กระผม ปรีดี เกษมทรัพย์
 กระผมได้สงวนความคิดเห็นไว้ไม่เห็นกับกรรมธิการเสียงฝ่ายข้างมาก แต่ที่จริงความเห็น
 ของกรรมธิการก็สุลี้กันเหลือเกินครับ ไม่ใช่ว่าฝ่ายหนึ่งมีเสียงข้างมากอย่างมากมาย ความ

เห็นของกระผมนี่คิดว่าถ้าหากเป็นการแบ่งเขตแล้วชื่อเสียงมันอาจจะเกิดขึ้นหลายประการ ประการแรก คนที่มีชื่อเสียงเฉพาะเขตเล็ก ๆ ก็อาจจะมีได้รับเลือก ก็ไม่ใช่ว่าคนที่มีชื่อเสียงเฉพาะเขตเล็ก ๆ นั้นจะไม่ดี แต่โอกาสที่จะเป็นเจ้าพ่อเป็นคนที่มียุทธิพลเฉพาะเรื่องเฉพาะราวหรือไปในทางไม่ดีก็อาจจะมีทางขึ้นมาได้ ในขณะที่เดียวกันเราก็หวังจะให้ผู้แทนของเรา นั้นมาทำหน้าที่ควบคุมรัฐบาลและกระทำงานนิติบัญญัติ คนเหล่านี้จำเป็นที่จะมีความเข้าใจ หรืออย่างน้อยก็สนใจในกิจการของบ้านเมืองอย่างกว้างขวาง เขาจะต้องรู้ถึงประโยชน์ส่วน ท้องถิ่นของเขาเป็นการแน่นอน แต่ความรู้หรือความเข้าใจ หรือความสนใจในงานส่วนรวม นั้นจำเป็นจะต้องมี ถ้าหากไม่มีแล้วก็ไม่สามารถที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในสภาแห่งนี้ได้ดี แต่ถ้ บุคคลที่สนใจแต่ในท้องถิ่นเล็ก ๆ นั้น เรามีความหวังที่จะได้คนตามที่เรากำลังต้องการได้น้อย แต่ ถ้าหากในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเราทำให้มีการรวมเขตแล้ว โอกาสที่คนมีชื่อเสียงหรือว่าเป็น ที่นับถือโดยกว้างขวางนั้นก็จะมีโอกาสที่จะได้ขึ้นมารับใช้ในสภา คนอย่างนี้เมื่อเขาเป็นคน ที่อยู่ในเขตที่กว้างและมีชื่อเสียงอย่างนั้น กระผมเข้าใจว่าคงจะเป็นคนที่มีความคิดกว้าง และสนใจในการทำงานของส่วนรวมมากกว่า กระผมคิดว่าในด้านนี้จึงเห็นว่าการที่จะให้เป็น รวมเขตนั้นมีประโยชน์มากกว่า สำหรับบางท่านเห็นว่าการเล่นการเมืองนั้นทุกคนเห็นแก่ตัว กระผมคิดว่าหลักประชาธิปไตยที่เราเลียนแบบจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศตะวันตกนั้น กระผมเข้าใจว่าเขาเรียกว่าวิญญาณของการเล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมที่เรียกว่า พับลิก สปีริต (public spirit) ของตะวันตกนั้น เป็นเรื่องสำคัญของชาติประชาธิปไตย ไม่เพียงแต่ว่าเพื่อเห็น แก่ประโยชน์ตัวและกลุ่ม เรายังเชื่อว่าในชาติใดชาติหนึ่งคนนอกจากคิดถึงตัวเองแล้ว เขายัง สามารถที่จะมีสติปัญญาคิดถึงส่วนรวมได้ ถ้าหากเราไม่เชื่อในข้อนี้แล้ว กระผมคิดว่าคงไป ได้รอดกันแน่ กระผมขอวิงวอนอีกครั้งหนึ่งว่าถ้าหากเราเลือกเป็นแบ่งเขตแล้ว โอกาสที่จะได้ เจ้าพ่อคนที่เป็นนักเลงหรืออะไรต่าง ๆ นั้นคงจะมีโอกาสเข้ามาในสภานี้ ขอวิงวอนว่าจงเอา เป็นรวมเขตเถิดครับ เราจะได้สภาผู้แทนที่มีคุณสมบัติที่ดี อีกประการหนึ่งกระผมเข้าใจว่า การต่อสู้ในเขตที่เล็ก ๆ นั้น อาจจะเป็นการประจัญหน้าเฉพาะบุคคล ๒ ฝ่ายในกลุ่มเล็ก ๆ เพราะฉะนั้นการต่อสู้จึงเป็นการเผ็ดร้อน เป็นการแพ้เป็นการชนะ ถ้าหากว่าในเขตใหญ่นั้น ควรจะได้ ๔ คนอย่างนี้ ถ้ามีผู้สมัคร ๑๐ คน ก็ ๖ คนไม่ได้ อย่างมากก็เท่ากับว่าเป็นการ สอบตก ส่วนอีก ๒ คนนั้นเป็นคนสอบได้ มันไม่ใช่เป็นเรื่องเสียหายหรือว่าเป็นการก่อให้เกิด

เกิดความที่สุ่มานะ เพราะฉะนั้นการต่อสู้ในเขตใหญ่ นั้น จึงจะไม่ก่อให้เกิดการเดือดพล่าน
ขึ้นในแผ่นดิน ก็จะเป็นประโยชน์อีกประการหนึ่ง กระผมขอเรียนเท่านี้ครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสมัคร นังอมก้อยมานานแล้ว

นายสมัคร สุนทรเวช : ท่านประธานครับ กระผม สมัคร สุนทรเวช ขอเรียนกับ
ท่านประธานเสียก่อนว่า กระผมก็เหมือนกับท่านประธานครับ คือผู้ทั้งแบ่งเขตและรวมเขต
แต่ที่จะออกความเห็นวันนี้ นั้น กระผมเห็นว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่งของวิถีทางการเมืองใน
บ้านเมืองเรา การที่จะพูดจากันในสภานี้จะมีผลถึงพื้นฐานของการเมืองในบ้านเมืองเราใน
๓-๔ เดือนข้างหน้า กระผมอยากเรียนท่านประธานครับ ว่าที่กระผมสนับสนุนให้มีการเลือกตั้ง
แบบรวมเขตนั้น กระผมมองในแง่ความเป็นจริง กระผมมองในแง่ความสะดวกของผู้คนที่
จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ในการลงคะแนนเลือกตั้งนั้น กระผมเชื่อว่าท่านสมาชิกทั้งสภาที่นั่งอยู่
เวลานี้ได้เคยมีประสบการณ์มาแล้ว เราต้องการความสะดวกที่สุดในการลงคะแนน วิธีเดียว
ที่จะเชิญชวนให้คนทั้งประเทศไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้ได้เกือบ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์นั้น คือทำความ
สะดวกที่สุด การที่เราเอาเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งนั้น ประชาชนทั้งจังหวัดเขารู้ว่าออกไป
นอกบ้านในเขตเลือกตั้งซึ่งอยู่ใกล้บ้านนั้น เขาจะใช้สิทธิของเขาได้ เมื่อไปใช้สิทธิแล้วจะรู้
ว่าจะเลือกใครเลือกอย่างไร กระผมจำเป็นต้องขอยกตัวอย่างให้เห็นถึงความวุ่นวาย ถ้าหากว่า
จะใช้ตามวิธีการซึ่งกรมการได้กำหนดไว้ ยกตัวอย่างเมืองกรุงเทพฯ ที่จำเป็นต้องยกตัวอย่าง
กรุงเทพฯ เพราะอีกหลายจังหวัดนอกกรุงเทพฯ ลักษณะคล้ายกัน กรุงเทพฯจะมีผู้แทนได้
๒๖ คน ถ้าจะเลือกผู้แทนแบบที่กรมการกำหนดมาจะต้องแบ่งกรุงเทพฯ ออกเป็น ๒๖ เขต
เป็นเขตซึ่งคนกรุงเทพฯยังไม่คุ้นเคยเลย เพราะทุกวันนี้ไปถามคนกรุงเทพฯ อย่างท่านประธาน
เองก็เถอะครับ อยู่ที่ตรงยานนาวานั้น ท่านประธานจะสามารถวาดรูปร่างของอำเภอยานนาวา
ให้ดูได้ใหม่ว่ารูปร่างมันเป็นอย่างไร ทิศไหนจรดตรงไหน ๆ ไม่ได้ครับ เขต ๒๖ เขตที่จะตั้ง
ขึ้นมายังไม่เข้าทำใหญ่ว่าอยู่ตรงไหน ความยุ่งยากจะมียิ่งกว่านั้นอีก ปิดโปสเตอร์โฆษณาหา
เสียงเลือกตั้งกันทั่วเมืองเดินไปตรงนี้เบอร์ ๑ นายคนนี้ ถัดเลยไปอีกหน่อยเบอร์ ๑ อีก
จะเกิดความสับสนวุ่นวายกันในลักษณะของผู้ที่จะไปลงคะแนน ไม่รู้ว่าจะลงให้ใครในกรุงเทพฯ
นี้เบอร์ ๑ มีอยู่ ๒๖ เบอร์ พรรค ก. อาจจะได้เบอร์ ๑ ที่เขตนี้ แล้วอาจจะไปได้เบอร์ ๓

ที่เขตนี้ อาจจะไปได้เบอร์ ๕ ที่เขตนั้น การเมืองของเมืองไทยเรานั้นล้มลุกคลุกคลานมาตลอดนั้น เพราะเหตุว่าเราไม่สนับสนุนระบบการเมืองแบบพรรค กระผมแปลกใจเหมือนกันครับที่กรรมการอยู่ดี ๆ ไปออกความเห็น ขอให้ไม่สังกัดพรรคซึ่งอาจจะกล่าวถึงกันในมาตรา ๑๑๙ เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจที่สุดซึ่งกรรมการที่สภาเลือกไปแล้วไปทำลายความก้าวหน้าในทางการเมืองของบ้านเมืองซึ่งกำลังจะมีขึ้นได้ที่จะให้ประชาชนสังกัดพรรค ให้แบ่งเขตเลือกตั้ง ไม่ให้ต้องสังกัดพรรค อย่างนี้แสดงว่าต้องการจะให้วงการเมืองในรัฐสภานี้มันยุ่งเหยิงกันอีก รัฐบาลที่จะเข้ามาจะเอาเสียงสนับสนุนจากที่ไหน เลือกตั้งเข้ามาแล้วมีแต่คนอิสระนั่งกันเต็มสภา แล้วใครจะตั้งรัฐบาล ตั้งรัฐบาลเสร็จแล้วได้เสียงมาเสร็จแล้วก็จะต้องนั่งคอยซื้อเสียงกันอีก ทุกคนมีอิสระทั้งนั้น เพราะอย่างนี้ ตัวอย่างเห็นมาเมื่อ ๒๕๑๒ รัฐบาลที่ล้มเหลวลงไปในั้นเพราะเหตุว่าต้องมานั่งซื้อเสียงสมาชิก รัฐบาลปัจจุบันนี้ก็เป็นอย่างที่ตีชี้ให้เห็นอีก ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ว่าใครจะสนับสนุนใคร สภาเป็นสภา ๒๕๙๙ ความเห็นรัฐบาลก็นั่งหัวโตอยู่อย่างนี้ เราต้องการให้ลักษณะการเมืองวันข้างหน้าเป็นอย่างนี้หรือครับ ถ้าหากว่ามีพรรคการเมืองขึ้นมา จะพรรค ก. ข. ค. ง. อย่างไรก็แล้วแต่ อย่างน้อยที่สุดมันมีเครื่องรับประกันอยู่แล้วว่า คนที่เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น จะเลือกคนดีมาให้ประชาชนสนับสนุน ท่านประธานนั่งอยู่ที่นี่ ท่านเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง อย่างน้อย คนก็จะเชื่อว่าถ้าคุณคึกฤทธิ์ส่งพวกนี้สมัครไป ว่าใช้ได้ เพราะคุณคึกฤทธิ์เลือกแล้ว ท่านประธานครับ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ สำคัญว่าคนต้องสังกัดพรรคนั้น สำคัญเท่า ๆ กับคนใช้นามสกุล คนเรานั้นถ้าจะทำความชั่วแล้ว มันจะต้องนึกถึงก่อนว่า คนในสกุลเดียวกันเขาจะเดือดร้อนหรือไม่ วันข้างหน้าถ้าพรรคการเมืองดีมีชื่อเสียงขึ้นมาครองเมืองแล้ว ใครที่สังกัดพรรคการเมืองนี้แล้วประชาชนบอกว่า ถ้ามันสังกัดพรรคนี้แล้ว เชื่อได้ว่าเป็นคนดี ท่านประธานครับ เราต่อสู้เรื่องนี้กันมา ๔๒ ปี อีกสามสี่เดือนข้างหน้าเราจะถึงเวลาตัดสินใจกันแล้ว แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการมาจัดการบิดเบียงเบนให้วิถีทางการเมืองของเมืองไทยจะกลับไปสู่วงคดอย่างเก่าอีก ส.ส. ไม่ต้องสังกัดพรรค ใครก็ได้สมัครเข้ามา ส.ส. สมัครแบ่งเขตเล็ก ๆ ใครก็ได้ที่จะโผล่เข้ามาในสภาได้ เสร็จแล้วความวุ่นวายที่เกิดขึ้น ใครรับผิดชอบครับ คณะกรรมการนี้ก็หายหัวไปไหนก็ไม่รู้ แต่บ้านเมืองซิคับ ประชาชนจะไม่มีรัฐบาลที่แข็งแรง รัฐสภาจะถูกดูหมิ่นอีกว่าใครก็ไม่รู้เข้ามานั่งเป็นอัยโจรทำร้ายอยู่ในสภานี้ มาชมหมูขุกรไชยรัฐบาล มา

ต้องการว่าจะเอาเท่านั้นเพื่อจะลงคะแนนให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านหรือไม่ผ่าน เรา กำลังหลีกเลี่ยงเรื่องนี้ แต่ถ้าหากว่าการใช้การเมืองระบบพรรค กระผมขอเรียนท่านประธานว่า การพูดมันจะต้องพาดพิงกันไป เพราะเหตุว่า การจัดลำดับมันไม่ถูก จะต้องพูดกันเรื่องสังกัด พรรคก่อนแล้ว ถึงจะเลือกว่าแบ่งเขตหรือรวมเขต เพราะ ๒ อย่างนี้มันสนับสนุนซึ่งกัน และกัน แต่อย่างไรก็ตามแต่ กระผมขอเรียนท่านประธานว่า การตัดสินใจของสมาชิกในสภา วันนี้จะเป็นการตัดสินใจพื้นฐานของการเมืองไทยในวันข้างหน้า การเลือกตั้งนั้น ต้องทำให้เกิดความสะดอกแก่ประชาชนที่สุด การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ไม่ว่าจะแบ่งในลักษณะไหน ทำให้เกิดความปั่นป่วน ความไม่เข้าใจ ถ้าหากว่ากรุงเทพฯ นี้จะมีผู้แทนถึง ๒๖ คน การที่คน จะลงคะแนนเสียง ๒๖ คน ไม่ใช่เรื่องยากแล้ว กระทรวงมหาดไทยใหม่ใช้กากบาท ไม่ต้อง ไปนั่งฉีกกันเป็นทางว่า ไม่ต้องไปเอากากมาตรวจ มาขายกันอีกแล้ว วิธีการอย่างนี้เป็นวิธีการ เลือ่อำนวยในการเลือกตั้งที่ดีที่สุดแล้ว แต่ปรากฏเรากำลังหลบเลี่ยง จะไม่พยายามใช้วิถีทาง ที่ดีที่สุดเท่าที่จะมีในบ้านเมือง ท่านประธานครับ กระผมเรียนตรงๆ ว่า เข้ามานั่งพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญตลอดมาเป็นเวลาสี่ห้าอาทิตย์มาแล้วนั้น ฝ้านั่งรอเวลานี้ เวลาที่จะชี้แจงให้ ท่านประธานกับเพื่อนท่านสมาชิกทั้งสภาได้เข้าใจว่าคนซึ่งไม่มีประสบการณ์ในวงการเมือง แล้วมาตัดสินใจในวิถีทางสำคัญของบ้านเมืองนั้น เป็นอันตรายเป็นอย่างยิ่ง ท่านอาจารย์เมื่อ ตะกี้ที่สอนหนังสืออยู่จุฬาลงกรณ์ออกมาพูดจาหาเสียงโฆษณาซ้ำซาก เหมือนกับขายยานั้น กระผมยืนยันว่าท่านไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองพรรคไหน แต่ไม่จำเป็นครับ ไม่จำเป็นต้อง มาขอรับรองว่าเลือกอันนี้เถอะครับ อันนี้ดีแน่ อย่างโน้นอย่างนี้ ไม่ใช่อย่างนั้น กระผมเองก็ไม่ จำเป็นต้องขอรับรอง ถ้าหากว่ากระผมจะสมัครรับเลือกตั้งแล้ว กระผมเอาคุณภาพของตัวกระผม เองวางให้ประชาชนพิจารณา แล้วกระผมไม่สำคัญว่าจะถูกเลือกหรือไม่ถูกเลือก ถ้าหากว่าคน เขาเห็นว่าเราดีมีคุณสมบัติเขาเลือกเอง เหมือน ๆ กับที่กระผมตัดสินใจเลือกสังกัดพรรคไหน กระผมจึงเห็นว่าการเมืองเมืองไทยกำลังจะเข้าไปสู่วิถีทางที่ดีที่สุดแล้ว แต่มีคนกลุ่มหนึ่งกำลังมา เบี่ยงเบนออกไปโดยวิธีการออกข้อเขียนเอาไว้ในรัฐธรรมนูญเพียง ๓-๔ บรรทัด ท่านประธานครับ กระผมอาจจะใช้เวลาไม่ครบ ๑๐ นาทีอย่างที่ว่า อย่างท่านประธานคงจะเห็นด้วยกับกระผม ว่าการตัดสินใจของสมาชิกในสภาวันนี้เป็นความสำคัญอย่างยิ่งในบ้านเมือง ขอขอบพระคุณ ครับ

นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมวันนี้ใคร่ขอประทาน
 ขอเสนอข้อคิดเห็นบางอย่างเกี่ยวกับการจะรวมเขตหรือแบ่งเขต กระผมได้ฟังท่านสมาชิก
 ที่รักหลายท่านได้กล่าวถึงเรื่องนี้โดยละเอียด เพราะกระผมถือว่ากระผมเป็นผู้ที่อยู่ในวงการ
 นี้มาไม่กี่เดือน ใหม่มาก และก็ไม่ค่อยมีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน แต่เท่าที่กระผม
 ได้ฟังแล้วกระผมก็มีความเห็นว่าการเลือกตั้งรวมเขตนี้เป็นการเลือกตั้งที่ถูกต้อง เป็นการเลือกตั้ง
 ที่เราจะหลีกเลี่ยงภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ เป็นการเลือกตั้งที่กระผมคิดว่าสมบูรณ์
 แบบที่สุดครับในชีวิตของกระผมที่จะมีความเห็นก็ครั้งนี้เป็นครั้งแรก และกระผมก็คิดว่า
 ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่รักทั้งหลายพูดเมื่อกี้นี้บอกว่าย่าไปขอร้องอย่ามาวิ่งวอน แต่
 กระผมไม่ได้วิ่งวอน กระผมจะอธิบายให้ท่านฟังว่าภัยภัยที่มันจะเกิดขึ้นนี้มันคืออะไรครับ
 เวลาที่สถานการณ์ในปัจจุบันบ้านเมืองเรากำลังอยู่ในสถานการณ์อะไร ยุ่งเหยิงแค่ไหน ภัย
 จากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ทั้งในและนอกประเทศกำลังจ้องอย่างเขม็งทีเดียวว่าจะเข้ามาบี
 บบาทในการเลือกตั้งในครั้งนี่ ท่านสมาชิกที่รักครับ กระผมรู้สึกว่าย่าโยเหลือเกิน ย่าโย
 ว่าถ้าหากว่ามีการเลือกตั้งแบ่งเขตแล้วจะเป็นช่วงโอกาสอันหนึ่งที่จะทำให้ผู้ที่เผยแพร่ลัทธิ
 อุบาคห์หรือภัยต่าง ๆ นี้มาสู่กับประชาชนพี่น้องชาวไทยจะต้องเกิดภัยอันตรายในการที่ไม่
 ไซ้ชื่อเสียงนะครับ ย่าโยเรื่องชื่อเสียงก็ชื่อกันได้ดีถ้ามีสตางค์ แต่มันเป็นการซื้อชีวิตมนุษย์ ชื่อ
 ชีวิตผู้แทนที่จะต้องเป็นฝ่ายตรงกันข้ามผู้แทนอีกฝ่ายหนึ่ง นี่ละครับ กระผมเกรงว่าจะเกิด
 อย่างนี้ แล้วเขาต้องซื้อได้แน่ ๆ เขามีอาวุธปืน เขามีทุก ๆ สิ่งทุกอย่างที่เขาจะซื้อได้ เมื่อเขาซื้อ
 ได้แล้วอะไรมันจะเกิดขึ้นในสภา อะไรมันจะเกิดขึ้นกับประเทศชาติของเรา สิ่งที่เราห่วงแทน
 สิ่งที่เราห่วงถึง สิ่งที่เราให้ความเคารพมาตลอดชีวิตของเราจะต้องถูกทำลายอย่างย่อยยับ
 นั้นหมายถึงสถาบันต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรวมทั้งรัฐธรรมนูญ
 ที่เรากำลังร่างอยู่นี้ครับ ต้องถูกทำลายด้วย ฉะนั้นท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย กระผม
 เป็นหน้าใหม่จริงครับ แต่กระผมมีความรู้สึกจากจิตใจที่กระผมพูดมาอย่างนี้ขอให้ท่านช่วย
 กันลงมติเถอะครับว่า ควรจะมีการเลือกตั้งแบบรวมเขตแล้วชาติจะปลอดภัย ขอบพระคุณครับ

นายชานาญ พจนนา : ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม
 ได้ฟังดูแล้วทั้ง ๒ ฝ่ายก็เห็นว่ายังไม่เป็นกลางพอ กระผมก็อยากจะเรียนว่า ร่างของรัฐบาล

นั้นดีที่สุดแล้วในทางปฏิบัติของฝ่ายบริหาร ซึ่งกระผมฟังมาข้อมูลต่าง ๆ ท่านที่อภิปรายนั้น
 ยังไม่ได้ให้ข้อมูลที่ท่านควรจะทราบ ว่า เดียวนี้ประเทศของเราที่จะมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร
 นั้นก่อนประเทศเข้าไปแล้วที่มีผู้แทน ๑ ถึง ๓ คน คือมีอยู่ ๔๓ จังหวัด ผู้แทน ๑ คนนั้น
 มี ๑๒ จังหวัด ๒ คน ๑๖ จังหวัด ๓ คน ๑๕ จังหวัด ส่วนปัญหาที่ท่านพูดในเรื่องรวมเขตนั้น
 กระผมไม่เห็นด้วย เพราะว่าท่านมองเฉพาะในปัญหากรุงเทพฯ เท่านั้น ซึ่งมีผู้แทน ๒๖ คน
 ซึ่งท่านสมาชิกท่านหนึ่งก็บอกว่าถ้าแบ่งเขตแล้วยุ่งยาก ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะจำเขตที่จะไปลง
 คะแนนไม่ได้ อันนั้นท่านมองประเทศไทยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ท่านไม่ค่อยได้มองถึงประเทศไทย
 ถึงคนอื่นอีก ๓๖ ล้าน ปัญหาไม่น้อยมากสำหรับจังหวัดที่จะต้องแบ่งเขตหรือแบ่งเขตละ ๓ คน
 นั้น คือผู้แทนที่มี ๔ คนก็มีเพียง ๔-๕ จังหวัดเท่านั้น ที่มีผู้แทน ๔ คนมีเพียง ๑ จังหวัด
 ๑๑ คน ๑ จังหวัด ๒๖ คน ๑ จังหวัด นอกนั้นปัญหาเรื่องการแบ่งแบบรวมหรือรวมแบบ
 แบ่งตามร่างของรัฐบาลนั้น กระผมเห็นว่าเป็นทางประนีประนอมที่ดีที่สุด แล้วทางกระทรวง
 มหาดไทยก็ได้เตรียมการในเรื่องนี้ไว้แล้ว ถ้าจะมาแบ่งเขต คือผู้แทน ๑ คนต่อ ๑ เขตนั้น
 ปัญหาในการแบ่งเขตนั้นจะยุ่งยากมาก โดยเฉพาะท้องที่ตำบลหรืออำเภอที่มีการคมนาคม
 การสื่อสารไม่สะดวก อันนี้มีปัญหาทั้งในการติดต่อประสานงาน เจ้าหน้าที่ที่ควบคุมที่เลือก
 ตั้งหน่วยเลือกตั้งก็ตาม ซึ่งกระผมเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่มีความเห็นว่าควรแบ่งเขตตาม
 ร่างของรัฐบาล แต่ไม่เห็นด้วยตามกรรมาธิการที่แบ่งเขตละคน นอกจากนั้นกระผมเห็นว่า
 การแบ่งเขตละคนนั้นเป็นอันตรายอย่างยิ่งดังที่คุณสถาปนักระผมขอเอ่ยนาม ได้กล่าวแล้ว
 ท่านคงจะทราบอยู่แล้วว่าจังหวัดที่อยู่ในเขตอันตรายที่เราเรียกว่า เซนซิทีฟ แอเรีย (sensitive
 area) มี ๓๗ หรือ ๓๘ จังหวัดมีประมาณ ๑๘๐ อำเภอ นั้น ถ้าหากแบ่งเขตแล้ว ผู้ก่อการร้าย
 หรือผู้ที่ไม่หวังดีต่อประเทศชาติจะมีอิทธิพลอย่างมากในการสนับสนุนในการเลือกตั้งครั้งนี้
 เพราะฉะนั้นกระผมเป็นห่วงในเรื่องนี้จึงใคร่ขอเรียนว่า การแบ่งเขตใหญ่คือแบ่งเขตตามร่าง
 ของรัฐบาลนั้นมีปัญหาน้อยมากในทางปฏิบัติ ส่วนการที่ท่านจะแบ่งเขตละคนหรือรวมเขตนั้น
 กระผมฟังดูแล้วในสภานี้มีพรรคใหญ่ ๆ อยู่ ๒ พรรคเท่านั้น พรรคหนึ่งต้องการเขตละคน
 ส่วนอีกพรรคหนึ่ง ที่กระผมไม่ขอเอ่ย ต้องการรวมเขตจังหวัดซึ่งกระผมเห็นว่าสภานี้ควร
 จะเป็นกลางตัดสินปัญหาในเรื่องนี้ ควรจะยืนยันตามร่างเดิมของรัฐบาล ขอขอพระคุณครับ

นายทวิช กลิ่นประทุม : ท่านประธานที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผม ทวิช กลิ่นประทุม ซึ่งกระผมเองก็มีประสบการณ์ในทางด้านนี้มาและก็ได้ศึกษาติดตามข้อมูล มาโดยตลอด เพราะฉะนั้นกระผมเองกระผมก็ใคร่ขอสนับสนุนร่างเดิมของคณะรัฐบาลที่ เสนอมาและก็ขอสนับสนุนคำอภิปรายของดอกเตอร์กระมล ทองธรรมชาติ ซึ่งมีหลักการ ดีมาก เพราะฉะนั้นการที่จะดำเนินงานในทางระบอบประชาธิปไตยนั้น เราจะต้องมีกติกา มีระเบียบ ไม่ใช่ว่ามีสิทธิเสรีภาพ เรายิ่งจะทำสิ่งใดเราก็ทำได้ เราก็ควรจะให้สิทธิอยู่ในขอบเขต อะไรที่มันดีเราก็ควรจะกระทำ วางหลักการให้อยู่ในขอบเขต เราก็จะได้ไปสู่เป้าหมายของ ความเรียบร้อย เท่าที่พูดกันมาอยู่นั้นเท่าที่อภิปรายกันอยู่นั้น กระผมก็รู้สึกว่างานยังไม่ เข้าใจหรือยังไม่ได้หาข้อมูลอย่างแท้จริงจากชนบทเพียงพอ เกี่ยวกับการหาเสียงหรือการหา เสียงเลือกตั้งจากประชาชนตามชนบทนั้น หรือตามชนบทที่ยังไม่เจริญ จะเอามาเปรียบเทียบกับ กรุงเทพฯ และธนบุรีนั้นยาก เพราะว่าความเจริญแต่ละท้องถิ่นย่อมไม่เหมือนกัน แล้ว แต่ว่าประชาชนนั้น เราอยู่ในสภาพแวดล้อมอย่างไร สภาพแวดล้อมที่ประชาชนที่ยังมีความ ต้องการ มีความเรียกร้องซึ่งว่าสภาพแวดล้อมของชนบทนั้น เราจะเห็นได้ว่าความเจริญที่เรา ยังไม่ได้ทำให้ไปนั้นเราก็ควรจะโทษใคร รัฐบาลเท่านั้นเองที่จะมุ่งหน้าสู่พัฒนาตามชนบท เช่น คูคลองส่งน้ำ ถนน ถนนทาง ทางลำเลียงพืชไร่ต่าง ๆ เพื่อจะให้ราษฎรตามชนบทนั้นสามารถ ช่วยตัวเองได้ แต่ในอดีตที่ผ่านมาเราจะเห็นได้ว่าความเจริญนั้น ประชาชนตามชนบทยัง ช่วยตัวเองไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเราจะกระทำอย่างไร เราจึงจะใช้อุดมการณ์เหล่านั้นเข้ามา สร้างหลักการหรืออุดมการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการที่จะพัฒนาพลังของการเมืองที่ได้เสียงมา โดยที่ตามชนบทที่ผลักดันให้ท่านทั้งหลายที่จะมีอุดมการณ์ที่อยากจะสร้างความเจริญให้แก่ ประเทศชาติ ท่านก็ต้องเข้ากับสภาพแวดล้อมของชนบทให้ได้ด้วยการผลักดันให้ได้มาเป็น ตัวแทนของเขา คราวนี้การผลักดันต่าง ๆ ตามชนบทแต่ละชนบทนั้นเขายังมีความต้องการ เช่นบางที่บางครั้งยังต้องการเรื่องถนนหนทางซึ่งผู้แทนบางคนอาจจะต้องถูกเรียกร้องจาก ประชาชนตามชนบทนั้น เมื่อผู้แทนที่จะไปเป็นตัวแทนเขาบางครั้งก็อาจจะสามารถที่จะช่วย เหลือเขาได้ตามศรัทธาเพื่อการส่วนรวมให้เกิดขึ้นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของชนบทนั้นที่มีความ ต้องการอยู่ คราวนี้เมื่อว่าถ้าเราได้เข้ามาเป็นตัวแทนของเขามีภารกิจที่ได้รับมอบหมายที่ จะให้ทำหน้าที่แทนตัวของประชาชนแล้ว เราก็ควรจะคิดที่จะทำสิ่งใด นโยบายของพรรค

หรือนโยบายของรัฐบาลที่จะสร้างถนนหนทาง คุณคลองส่งน้ำเพื่อให้ชาวไร่ชาวนาสามารถลำเลียงพืชไร่ออกสู่ตลาดได้ มีหลักประกันการค้า หลักประกันผลิตผลเกษตร เมื่อชาวนามีอำนาจการซื้อขาย ชาวนามีความร่ำรวยแล้ว และมีรายได้พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง และท่านคิดว่าถ้าท่านลองไปสมัครข้างหน้าอีกซิ แล้วเขาจะเรียกร้องท่านหรือไม่ เขาก็ไม่มีการเรียกร้อง ฉะนั้นการที่เราจะเข้ามาเป็นผู้แทนเราก็ต้องดูสภาพแวดล้อมต่างๆ ของชนบท ฉะนั้นท่านได้อภิปรายกันมากมายเรื่องการซื้อเสียง เรื่องการหาเสียงนั้น กระผมคิดว่าสิ่งเหล่านี้มันขอให้สร้างภาพพจน์กันเสียใหม่ว่า สิ่งสภาพแวดล้อมต่างๆ ตามชนบทถ้าเมื่อมีความเจริญแล้ว ถ้าเราจะไปประกาศบอกว่า ข้าพเจ้าจะไปช่วยท่านสร้างถนนหนทาง สร้างคูคลองส่งน้ำนี้ ถ้าเขาเจริญแล้ว เขาจะไม่มีการเรียกร้อง ถ้าเราไปให้เขา เขาจะไล่ออกทันที นี่แหละครับเหตุผล คราวนี้บางคนก็ไม่ได้ศึกษาถึงว่าบางที่เป็นผู้แทนมาแล้ว อย่างเช่นพอเป็นผู้แทนจังหวัดนั้นมีความเจริญแล้ว เคยหาเสียงมาในลักษณะเช่นว่าการช่วยเหลือเขา คือเขาเจริญแล้ว เช่นระนองนี่ ภูเก็ตนี่ เป็นต้น คราวนี้กลับไปหาเสียงอีกทีหนึ่ง เมื่อเราได้เป็นมาแล้วทอดทิ้งประชาชน ไม่ได้สนใจความทุกข์ร้อนเดือดร้อนของประชาชน เห็นห่างกับประชาชนมา ความเจริญของจังหวัดก็เกิดขึ้นแล้ว เมื่อเกิดขึ้นแล้วเกิดจะไปซื้อเสียงหรือไปให้โน่นให้นี่กับเขา ประชาชนเขาก็ไม่สนใจ เงินทองเท่าไรเขาก็ไม่สามารถจะไปซื้อเขาได้ นี่หลักการมันมีอยู่เช่นนี้ ฉะนั้นสภาพแวดล้อมสิ่งใดที่มันยังไม่เจริญ เมื่อเจริญแล้วสิ่งที่เขาจะเรียกร้องเขาไม่มี ฉะนั้นกระผมใคร่อยากจะเรียนให้ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ทราบภาพพจน์ของผู้แทน แล้วก็หลักการที่จะกระทำมันอยู่ด้วยรัฐบาล ถ้าเราสามารถที่จะได้ผู้แทนมาในรูปใดก็ตาม แต่ในรูปที่เราจะต้องช่วยเหลือประชาชนทุกด้านทุกมุมมาก่อน ไม่ใช่ว่าเป็นการซื้อเสียง หรือจะเป็นการหุ้มหรือจะเป็นการซื้อเสียงแต่ประการใดก็ทำไม่ ฉะนั้นจงมองภาพพจน์ของผู้แทนในอนาคต และก็ได้ศึกษาเพื่อให้มันถูกแนวทางและหลักการ เราควรจะส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ในรูประบบการและหลักการ ขอขอบคุณครับ

นายกมล สมวิเชียร (กรรมมาธิการ) : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายกระมล สมวิเชียร มีคำกล่าวที่กระผมคิดว่าน่าที่จะนำมากล่าวในที่นี้คำหนึ่งก็คือว่า ไม่มีอะไรที่น่ากลัวเท่ากับความกลัว กระผมมีความรู้สึกว่าการอภิปรายวันนี้ที่ได้มีท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายคน

พยายามสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งบรรยากาศอันนั้นมันไม่มีอยู่ในความจริง แต่สามารถสร้างขึ้นมาได้ แล้วก็บรรยากาศดังกล่าวนั้นมันนำไปสู่สิ่งที่เราคิดว่าไม่น่าที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทย นั่นก็คือความรู้สึกหรือว่าความรู้หรือว่าอารมณ์ที่เราจะทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งนี้ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของสิ่งที่ไม่มีความเหตุผล อารมณ์กับเหตุผลนั้นไม่เหมือนกัน แล้วก็ความกลัวนั้นเป็นอารมณ์ กระผมคิดว่าเรื่องของการแบ่งเขตหรือรวมเขตนั้นนี้ได้มีการสร้างภาพที่ดูสุดแสนจะน่าสะพรึงกลัวในเรื่องของการแบ่งเขตไว้มาก ซึ่งกระผมอยากจะขอตัดเตือนท่านสมาชิก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส.ส. เก่า ๆ ไว้ว่า อย่าพูดอะไรที่มันเกินความจริงนัก บางคนนั้นนะพูดว่า ถ้าเมื่อแบ่งเขตแล้วอีก ๑๐ ปีบ้านเมืองจะพินาศฉิบหาย กระผมขอบอกอย่าพูดอย่างนั้นอีก หลายคนพยายามที่จะอ้าง อ้างว่าตัวเองนั้นมีประสบการณ์ เพราะฉะนั้นย่อมจะรู้ดี กระผมอยากจะบอกว่าเชื่อโรคนี้มันไม่รู้หรอกว่ามันคืออะไร แต่คนที่ศึกษาเชื่อโรครู้ว่าเชื่อโรคมีพฤติกรรมอย่างไรมากกว่า ถ้าอยากจะทำเชื่อโรคมีพฤติกรรมอย่างไรอย่าไปถามเชื่อโรค มาถามหมอครับ กระผมอยากจะขอฝากไว้ด้วย เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ประสบการณ์ไม่มีความหมายอะไรทั้งสิ้น กระผมไม่เอ่ยถึงใครโดยเฉพาะ ไม่ต้องประห้วงไม้ได้เอ่ยชื่อเลย กระผมอยากจะบอกว่าอย่างนี้ว่า กระผมอยากจะตั้งข้อสังเกตนิดหนึ่ง เวลาเราฟังเรื่องของการอภิปรายแบ่งเขตรวมเขตนี้ ซึ่งคนภายนอกอาจรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่เหลวไหลเหลือเกินไม่น่าจะมีความหมายอะไรเลย พวกนี้มันมาบ่นน้ำลายอะไรกันมากมายกองถึงเพียงนี้ ซึ่งกระผมก็อยากจะเห็นด้วยกับคุณสมัชชาว่าความจริงแล้วเป็นเรื่องของความเป็นความตายของการเมืองในอนาคตเหมือนกัน ถึงไม่มากที่สุดก็มีส่วนอยู่ประมาณสัก ๓๐-๔๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นเรื่องที่ใหญ่พอสมควร กระผมถึงอยากจะพูดภายใน ๑๐ นาที นั่นก็คือว่าเรื่องของการแบ่งเขตนั้นหรือรวมเขตนั้นนะ ถ้าท่านจะสังเกตจะเห็นได้ว่านักการเมืองหน้าเก่า ๆ หรือ ก้าว ๆ บางคนอ้างว่า ๕ สมัย ๘ สมัยนั้นนะขอให้สังเกตดู ส่วนมากแล้วรวมเขตทั้งนั้น มันน่าจะมีอะไรอยู่เหมือนกัน ทำไมเขาถึงสนับสนุนให้รวมเขตกันนักหนา มันน่าจะมีอะไรซึ่งนอกเหนือจากอารมณ์มากกว่า มันเป็นเหตุผลบางประการ กระผมอยากจะขอสมมติว่าถ้าเมื่อในประเทศไทยนั้น ท่านอยากจะเห็นคนหน้าใหม่เกิดขึ้นในวงการเมืองของไทย สมมติว่าคน ๆ นั้นนะไปเกิดในนครศรีธรรมราชหรือที่ไหนก็แล้วแต่ อายุสัก ๓๐ กว่า ๆ กำลังพีค มีความตั้งใจจริงพอสมควร อดสำหรัรักษาชื่อเสียงวงศ์ตระกูลมาเป็นเวลาช้านาน ไม่โกงกิน

เลยทั้ง ๆ ที่มีโอกาส เก็บเงินไว้ได้สัก ๒ หมื่นกว่า ๆ พอที่จะไปพิมพ์โปสเตอร์ชั่วคราว หรือสัก ๆ หรือสัก ๘-๙ พันฉบับ แล้วก็เช่ารถกระบะสักคันหนึ่งไปต่อสู้อย่างไรก็ได้ให้มาซึ่งสิทธิในการที่เข้ามานั่งเพื่อเป็นปากเสียงของชาวบ้านที่เขาารู้สึกว่าขณะนี้กำลังทุกข์ยากเหลือหลาย ธรรมดาผมอยากจะถามชีวิตว่า ๓๐ กว่า ๆ หน้าใส ๆ คนนั้นมันจะสู้ ส.ส. บางคนซึ่งโฆษณาตนเอง ตลอดเวลาจากจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งได้หรือไม่ หรือว่ามีชื่อเสียงมาตั้งเป็นเวลาสิบ ๆ ปีจะสู้กันได้อย่างไร ธรรมดาผมเชื่อเลยนะครับว่า ท่านประธานแล้วก็ท่านสมาชิกที่มีใจเป็นธรรมทั้งหลาย ถ้าเมื่อมีการรวมเขต บรรดาเจ้าจำนำเก่า ๆ ของท่าน ซึ่งเห็นบทบาทกันมาแล้วได้ยื่นการพูดกันมาแล้ว รู้พฤติกรรมกันมาบ้างแล้ว ไม่อยากจะพูดในที่นี้เพราะว่าผมก็เป็นคนที่มีความให้อภัยอยู่มากเหมือนกัน สำหรับเพื่อนร่วมชาติไม่อยากจะไปสาวไส้ออกมาทั้ง ๆ ที่ผมก็เป็นนักวิชาการหรือว่าเป็นคนที่ศึกษาเชื่อโรครามากก็มีข้อมูลไว้มากกว่า ชายนั้นเป็นชาย ๓ โปสท์ หญิง ๓ ผัวอะไรก็แล้วแต่ เปลี่ยนหน้า เปลี่ยนพรรค เปลี่ยนวิธีการ เปลี่ยนคำพูด เปลี่ยนอุดมการณ์ เปลี่ยนทุกอย่าง มันอยู่ในที่นี้ คนพวกนี้จะเข้ามาอีกครับ ส่วนมากที่นั่งอยู่ในที่นี้เป็นคนดี เพราะฉะนั้นผมถึงเสวนาด้วย และก็สนับสนุนอยู่ตลอดเวลา แต่เป็นจำนวนมากขณะนี้กำลังมาแล้ว เริ่มแล้ว แจกแล้ว ทุกอย่างคนหนุ่มจะไม่ได้พูดได้เกิดเลย ถ้ามีการรวมเขต ธรรมดาผมขอพูดคำเดียว เพราะผมจดไว้เยอะแยะมากมายกอง กอง แต่ว่า ๑๐ นาทีก็คงจะไม่พอแน่ คนหนุ่มจะไม่ได้พูดได้เกิดเลยครับ ในวงการเมืองไทย ถ้ารวมเขต และถ้าพูดกันว่าคอมมิวนิสต์จะครองเมืองก็ดี ความปั่นป่วนยิ่งกันตายก็ดีนั้น ไม่ได้มีข้อมูลทางวิชาการเลย แบ่งเขตหรือรวมเขตก็เหมือนกัน ไม่ค่อยตายเท่าไรหรอก เมืองไทยเป็นเมืองของพระพุทธธรรม ที่ตายเพราะว่ากินเหล้าแล้วก็โมโหโทโสชกปากกันมีมากกว่านั้นมาก วงการเมืองนั้นมีน้อยมาก แต่ไม่มีข้อมูลที่สนับสนุนเลยว่าถ้าแบ่งเขตแล้วฆ่ากันตาย ถ้ารวมเขตแล้วไม่ฆ่ากันตายอะไรอย่างนี้เป็นต้น ไม่มีความจริงอย่างยิ่ง แล้วคอมมิวนิสต์จะครองเมือง หรือว่ายันตราয়มหาดศาลบ้านเมืองจะพินาศนั้นผมก็รู้สึกว่าเป็นเรื่องของการวาดภาพพจน์มากกว่า แต่ของตายที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตเมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วนะถ้าเกิดขึ้นในอนาคตจะเกิดขึ้นได้เพราะว่าเราสามารถที่จะมองย้อนหลังไปได้คือมองเห็นเลยว่าคนบางคนควรจะทำอย่างไร พอเข้ามาวันแรกในสภา สภาอันสุดแสนที่จะสวยและก็มีเกียรติวันแรกจะทำอย่างไรบ้างเรารู้เลยเพราะเคยทำมาแล้ว....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ๑๐ นาทีแล้ว

นายกมล สมวิเชียร (กรรมกร): เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าอยากจะสนับสนุนคุณกระมล ทองธรรมชาติเพื่อนรักของกระผมคนหนึ่งว่า แบ่งเขตไว้ก่อนครับแล้วท่านจะปลอดภัย ขอบพระคุณ

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ผมขอประท้วงการอภิปรายของดอกเตอร์กมล สมวิเชียร นักวิชาการ เพราะว่าได้กล่าวถึงอดีต ส.ส. ประการหนึ่งผม สุรินทร์ มาศดิตถ์ เป็นอดีต ส.ส. ประการที่สองได้กล่าวพาดพิงถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผม ทำให้ผู้ฟังแม้จะไม่ออกชื่อผม คิดไปว่านายกมลผู้นี้ได้กล่าวเสียดสีผม ดังนั้นผมขอประท้วง แต่จะไม่ขอให้ท่านผู้นั้นถอน อยากจะขออภิปรายกล่าวชี้แจงบ้างตามสมควรเท่านั้น เพื่อเป็นการป้องกันตัวของผมเองให้เขาเข้าใจไปอย่างนั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็ภายใน ๑๐ นาที

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ครับ ขอขอบคุณท่านประธานมาก ผมขอขอบพระคุณที่ได้กรุณาให้ร้องต้อนรับผม เพราะว่าการที่ดอกเตอร์กมลท่านกล่าวนั้นท่านกล่าวถึงว่า พวกอดีต ส.ส. เก่า ๆ เอาเรื่องเหลวไหลขึ้นมาพูด ผมก็ได้กล่าววาทีก่อนว่าการอภิปรายของเราคงภายนอกฟังว่าเป็นเหลวไหลนั่นคือคนภายนอกประเภทไหนท่านประธานที่เคารพ ผมนี้ล้าลึกอยู่เสมอกว่าคนอย่างผมนั่นคนที่มีอาชีพอย่างผมนั่นพื้นเพอย่างผมนั่น เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ในเมืองไทยคับขันขึ้นแล้วไม่สามารถที่จะบินไปเมืองนอกเพื่อไปสอนหนังสือในเมืองนอกหรือไปหากินกับฝรั่งมังค่าได้ เพราะแม้แต่ฝรั่งค้าเดียวผมก็พูดไม่ได้ ผมจึงจำเป็นต้องรักษาผืนแผ่นดินไทยของผมเพื่อตัวผมเองและเพื่อชนชั้นผมเท่านั้นเอง ผมขอกราบเรียนอย่างนี้ใครจะหาว่าผมเอาเรื่องเหลวไหลภายนอกออกมาพูดที่บ้านเมืองจะยุ่งยากอย่างนั้นอย่างนั้นเป็นความคิดส่วนตัวของผมซึ่งจากประสบการณ์และจากการเห็นมาจากบ้านนอก ผมเห็นว่าอย่างนั้นและผมเชื่อว่าความเห็นของผมนี้ถ้าเป็นไปอย่างนั้นจึงจะเกิดวิกฤติอย่างนั้นจริง ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานข้อหนึ่งว่าเดี๋ยวนี้ ๓๕ จังหวัด ผู้ก่อการร้ายเขาดำเนินการอยู่การฆ่ากันเอง ผมไม่อยากจะให้เกิดมีขึ้น ในจังหวัดของผม ๑๓ อำเภอเป็นไปแล้ว ๗ อำเภอผมก็ไม่อยากจะให้มีขึ้น แต่เป็นไปแล้วเพราะอะไร เพราะอาจจะเกิดความผิดพลาดทางการเมือง

ทางสังคม ทางเศรษฐกิจก็ได้ เราจึงต้องมาช่วยกัน ที่นี้ปัญหาต่อไปว่าเราต้องการให้สมาชิกเกิดความอุ่นใจยุ่งยากหรือเปล่า ถ้าเราได้เป็นผู้แทนที่ไม่ดีเข้ามา ผมตั้งหลักไว้ตั้งแต่อภิปรายครั้งแรกว่าผมต้องการผู้แทนที่ดี ผมจะไม่ได้เป็นผู้แทนก็ไม่ใช่ไร แต่ผมต้องการผู้แทนที่ดี ใครก็ได้เข้ามา จะหนุ่ม ๑๗-๑๘-๓๐-๓๕ ก็ได้เข้ามา ต้องการผู้แทนที่ดี แต่ที่ผมอภิปราย อภิปรายเพื่อป้องกันไม่ให้คนไม่ดีเข้ามาในสภา ท่านประธานที่เคารพ ถ้าแบ่งเขต เขตละ ๑ คน ท่านประธานคิดดูใน ๗ อำเภอ ถ้าแบ่งเขต เขตละ ๑ คน อำเภอใหญ่ๆ ก็ประมาณ ๔ เขตเข้าไปแล้ว ใน ๔ เขตเหล่านั้นถ้าผู้ที่ไม่เคารพกฎหมายเขาส่งคนของเขาเข้ามาสมัครพูดกันตามตรงว่า ผู้ก่อการร้ายส่งคนเขาเข้ามาสมัคร คนอื่นเข้าไปหาเสียงเขาใช้ปืนเป็นที่ตัดสิน ท่านนักวิชาการที่นั่งวิจัยอยู่ในมหาวิทยาลัย ท่านที่อยู่อย่างสุขสบายบนรถเก๋ง ท่านจะทราบไหมว่าเสียงปืนจะเป็นอย่างไรทางไหน ผมอยากทราบเรียนให้ทราบก็ได้ คราวที่แล้วผมสมัครรับเลือกตั้งในวัดนาเกรียง ขณะที่ผมกำลังอภิปรายกำลังปราศรัยหาเสียงอยู่นั้น เสียงปืน ๒๐ กว่านัดยิงขึ้นในวัดแล้วทำเหตุการณ์ขึ้นว่าผู้ก่อการร้ายมายิง ผมยังยืนเฉย และขว้างออกไปที่อำเภอท่ามกลางว่าผมตายเสียแล้ว นั่นเป็นวิธีการหลายวิธีการซึ่งผมประสบมา ผมก็จำเป็นต้องพูดในสภานี้เพื่อถ่ายทอดความจริงให้รู้ที่บ้านนอกนี้อะไรมันจะเกิดขึ้น นี่ประการหนึ่ง.....

(นายกมล สมวิเชียร ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ้า อะไรอีกล่ะ

นายกมล สมวิเชียร (กรรมาธิการ) : ท่านประธาน ผมต้องขอประท้วงแล้วครับ มากไปหน่อยแล้ว ผมคิดว่าถ้าประท้วงผมนิดหน่อยก็ไม่ใช่ไร ผมว่าถือโอกาสหาเสียงมากกว่า การที่ผมเอ่ยถึงนครศรีธรรมราชนี้ คุณสุรินทร์ไม่มีสิทธิที่จะมาอ้างว่าเพราะผมพูดถึงคุณสุรินทร์นะ ผมบอกให้แค่นี้ ส.ส. เก่านั้นนะมีตั้งเยอะแยะในที่นี้ ผมคิดว่าคุณสุรินทร์ถือโอกาสหาเสียงมากกว่า ผมคิดว่าพอสมควรแล้ว เพราะว่าคุณสุรินทร์เคยอภิปรายมาหนึ่งแล้ว ให้เพื่อนฝูงได้อภิปรายบ้างดีกว่า

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : อาจารย์ครับ อันนี้ผมไม่ได้ว่าอะไรท่านอาจารย์ เมื่อผมพูดแล้วท่านประธานให้ผม ๑๐ นาที ผมก็อภิปรายประกอบ ผมอภิปรายประกอบญาติติของ

ผมที่ผมสงวนไว้ให้รวมเขตว่าข้อเสนอนั้น อีกข้อหนึ่งที่ผมอยากจะให้สภานี้พิจารณาให้มากที่สุด คือข้อว่าด้วยคุณสมบัติของผู้สมัคร ผมเชื่อว่าในสภานี้มีน้อยคนที่สุด หรือจะไม่มีใครที่จะไปคัดค้านการให้สิทธิลูกคนต่างด้าวสมัครรับเลือกตั้งได้นี้ ซึ่งเราจะต้องพิจารณากันในมาตราต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านประธานครับ บางจังหวัดบางอำเภอในทางภาคใต้ เช่นเบตงนี้เกิดในเมืองไทยจริง ๆ แต่พูดไทยยังไม่ชัด บางคนพูดไทยไม่ได้แต่เขามีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้าบุคคลประเภทนั้นแยกเขต ๆ ละ ๑ คน ใช้สิทธิพลจากโจรเงินมาด้วย ชมชูราษฎร แล้วได้เลือกเข้ามา สภานี้ไม่ต้องจ้งล่ำมจตรายงานการประชุมหรือ นี่ปัญหาที่ผมอยากจะให้สภานี้คิด ส่วนสภาจะเอาอย่างไรนักวิชาการจะว่าอย่างไรจะไปเถอะผมไม่ว่า แต่ผมบอกได้อย่างเดียวคนอย่างผมไม่มีโอกาสที่จะไปบินออกไปอยู่นอกประเทศเพื่อไปสอนหนังสือในโรงเรียนฝรั่ง ไปหากินกับฝรั่ง ผมต้องตายอยู่ในเมืองไทยครับ ท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ คุณสุรินทร์นั้นคุณว่าผมหรือเปล่าเมื่อกี้

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : เปล่าครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เปล่านะ เปล่า ผมจะได้ไม่ประท้วงอะไรมั่ง คุณชนะครับ เชิญครับ

นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ : ท่านประธานครับ เกี่ยวกับความเข้าใจอันดีเมื่อตะกี้ ท่านอาจารย์กลมบอกว่า บรรดาอดีต ส.ส. หน้าเก่า ๆ เจ้าจำนำเก่า ๆ นี้มักจะมุ่งไปในทางที่จะต้องการให้มีการรวมเขต ซึ่งกระผมคิดว่าผิดข้อเท็จจริง ถ้าเราสังเกตดูคุณทวีช กลิ่นประทุมก็โน้มไปในทางแบ่งเขต คุณใหญ่ ศวิตชาติก็โน้มไปในทางแบ่งเขตก็มันมีทั้งรวมทั้งแบ่ง เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าการกล่าวเช่นนี้ไม่เป็นการถูกต้องและทำความเสียหายให้แก่อดีต ส.ส. นอกจากนั้นในแง่ที่จะอ้างว่าข้อมูลทางวิชาการบอกว่า ทางฝ่ายที่สนับสนุนทางรวมเขต ฝ่ายอดีต ส.ส. นี้ไม่มีข้อมูลทางวิชาการ ก็เช่นเดียวกัน ทางฝ่ายที่ต้องการแบ่งเขตก็ไม่มีข้อมูลทางวิชาการที่จะสนับสนุนเช่นเดียวกัน ก็ทำไมนักวิชาการที่นิ่งอยู่ในมหาวิทยาลัยทำไมไม่ไปทำข้อมูลออกมาเล่าให้เห็นชัด ปัญหาที่จะพูดกันในเรื่องนี้.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จะเอาอย่างไร ว่ามา

นายตำรวจ ลัทธพิพัฒน์ : กระจงอยากจะเรียนให้เข้าใจครับ คือว่า.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ก็พอจะเข้าใจ ผมก็ ส.ส. เก่าเข้าใจอยู่เหมือนกัน

นายตำรวจ ลัทธพิพัฒน์ : คือเราไม่ใช่สภาคอมมิวนิสต์ ถ้าสภาคอมมิวนิสต์ก็.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เราก็ต้องอดใจบ้าง หน้าเขาเขาสู้กันบ้าง พุทโธ่ คนมาก คุณชนะพูดที่ ผมอยากฟังคุณ ใครอย่ามายุ่งอีกเลย

(นายสถาปนั ศิริจันทร์ ได้ยืนขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาอีกแล้ว คุณสถาปนัว่าอย่างไร

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ เพื่อนรัก ของกระผมได้กรุณาอภิปรายเมื่อก็ นอกจากจะพาดพิงถึงคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ นอกจากจะ พาดพิงถึงจังหวัดนครศรีธรรมราชแล้ว ยังได้เน้นคำกล่าวซึ่งกระผมได้อภิปรายไปว่า ถ้ามีการ เลือกตั้งแบบรวมเขต เขตละคนแล้วไซ้รก็จะทำให้บ้านเมืองนี้ถึงกาลพิเนาศในที่สุดในอนาคต เป็นคำกล่าวของกระผม เพราะฉะนั้นกระผมจึงใคร่ขอกราบเรียนว่าที่กระผมกล่าวมานี้ กล่าว มาด้วยประสบการณ์ที่กระผมได้เห็นมา กระผมเองอยู่ในวงการเมืองนี้ กระผมอยากจะทำได้ ว่าอายุในการที่กระผมเข้าในวงการเมืองและศึกษาการเมืองนั้นก็เท่า ๆ กับท่านประธานครับ.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี่เดี๋ยวล่ะ เอาอย่างนี้ไม่ได้แล้ว คุณสถาปนั ขอโปรดนั่ง คือว่าการอภิปรายในสภานี้จะให้เห็นพ้องต้องกันไปหมดไม่ได้ คุณสถาปนับอก ว่าต่อไปบ้านเมืองจะหายนะ เป็นสิทธิของคุณกมลที่เขาจะพูดว่าไม่หายนะ เพราะฉะนั้นคุณ สถาปนัจะได้ตอบต้องยกมือให้ผมชี้ ไม่ใช่ลุกขึ้นยืนประท้วงแบบนี้ ผมไม่ยอมแล้ว นั่งลง ก่อนครับ ผมจะให้คุณชนะพูด แล้วเดี๋ยวล่ะชี้ให้พูดอย่าตกใจ

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : หมายความว่า ท่านประธานไม่ยอมใช้ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ยอมอะไร

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : ไม่ยอมให้ผมพูดใช่ไหมครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ยอมให้พูด แต่ไม่ใช่พูดในลักษณะนี้ ยอมให้พูดตามข้อบังคับเมื่อถึงคราวผมจะชี้ให้พูด

นายสถาปน ศิริจันทร์ : เมื่อถึงคราวชี้ใหม่ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ตามที่ผมจะเห็นสมควรครับ ถูกแล้ว ผมเป็นคนชี้

นายสถาปน ศิริจันทร์ : ครับ ขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างยิ่งครับ คือเผอิญมันเฉียวมาแล้วครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาเถอะนั่งได้แล้ว ไม่ใช่หрок ถ้าจะพูดแล้วจะแก้สวนคว้นกันอย่างไม่ได้แล้ว ความเห็นในสภาต้องแตกต่างกันเสมอ เราต่อสู้เพื่อให้คนมามีความเห็นแตกต่างกันอย่างนี้ ไม่ใช่มานั่งยกมือพริบเหมือนกันหมด

นายสถาปน ศิริจันทร์ : ท่านประธานครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เพราะฉะนั้นคุณนั่งก่อน คุณชนะอภิปรายได้

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผม ชนะ รุ่งแสง ครับกระผมได้รับแจ้งคิดมาจากที่แจกกาแฟทางข้างนอกเมื่อคืนนี้เอง ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติซึ่งท่านเป็นผู้ที่กระผมเคารพท่านหนึ่ง กระผมขอประทานกล่าวนามในที่นี้ว่าท่านผู้นั้นคือคุณใหญ่ ศวิตชาติ ได้พูดว่านักการเมืองนั้นต้องมีกิลเลส เมื่อท่านพูดว่านักการเมืองนั้นต้องมีกิลเลส เผอิญกระผมไม่ได้เป็นนักการเมือง กระผมเป็นทหารเกณฑ์ที่เกณฑ์เข้ามาสู่สภานิติบัญญัติแห่งนี้ กระผมได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ กระผมไม่มีความเป็นนักการเมือง กระผมจะทำหน้าที่สมาชิกสภานิติบัญญัติของกระผมให้เสร็จสิ้นและแล้วเสร็จไปด้วยดีเท่านั้น ไม่มีความผูกพันทางการเมืองต่อไป กระผมขอกราบเรียนว่าอันกิลเลสของนักการเมืองอย่างที่คุณใหญ่ท่านพูดนั้นว่า เป็นสิ่งอันหนึ่งซึ่งพอที่จะเห็นได้ เราเห็นจากวิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญที่เรากำลังพิจารณากันอยู่ในขณะนี้ ร่างของรัฐบาลนั้นเป็นร่างเดิมซึ่งร่างมา วิวัฒนาการต่อมาก็คือการพิจารณาของกรรมาธิการทั้งเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อย แล้วก็จากความแตกแยกของกรรมาธิการเองในเรื่องนี้ซึ่งบ่งให้เห็นได้ชัด

ทำให้เห็นว่าท่านเหล่านั้นซึ่งเป็นทหารเกณฑ์มาเหมือนกระผมเหมือนกัน ท่านอาจจะเป็นนักการเมืองไปแล้วก็ได้ แต่กระผมขอพูดอย่างไม่ใช่นักการเมือง กระผมเห็นว่าในกรณีที่บ้านเมืองกำลังก้าวไปสู่ยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคนี้นั้นความเดิมและสิ่งเดิมที่พอจะเป็นผลประโยชน์แก่ใครหรือว่าสิ่งใหม่ี่จะเป็นผลประโยชน์อันเท่าเทียมกันและความยุติธรรมแล้ว กระผมขอพูดในความยุติธรรม ท่านทั้งหลายก็ต้องยอมรับแล้วว่าพรรคการเมืองทั้งหลายที่มีมาในอดีตนั้นก็หมดสิ้นไปแล้วโดยกฎหมาย แต่จะอย่างไรก็ตามพรรคการเมืองที่เก่าก็ยังมียุทธศาสตร์แห่งความนิยม มีกิตติคุณ (goodwill) อยู่ แต่จะอย่างไรก็ตามความนิยมในสิ่งปัจจุบันนี้เป็นสิ่งที่สร้างกันไม่ได้ในระยะเวลาอันสั้น กระผมจึงคิดว่าพรรคการเมืองทั้งหลายที่เกิดขึ้นมาในระยะหลังนี้ควรจะเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับความยุติธรรมเช่นพรรคการเมืองเก่า ๆ ด้วย เพราะฉะนั้นด้วยเหตุผลและความยุติธรรมเป็นที่ตั้งและเพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้เลือกตั้งโดยสิทธิอันสมบูรณ์และหลักเกณฑ์ที่ควรระวังได้ กระผมจึงขอเสนอว่าร่างของรัฐบาลนั้นเป็นร่างที่เป็นความยุติธรรมที่สุด ร่างของกรรมาธิการนั้นเป็นร่างซึ่งกระผมไม่อยากจะพูดว่านักการเมืองว่าท่านจะเป่ ๆ ไปในทางการเมืองเข้ามาแทรกแซงด้วยแล้ว กระผมจึงขอยืนยันว่ากระผมจะสนับสนุนร่างของรัฐบาลที่เสนอมานี้ ขอขอบพระคุณครับ

นายศักดิ์ สายบัว : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเป็นนักเศรษฐศาสตร์แล้วสนใจเรื่องคุณภาพของทรัพยากรที่เรามีอย่างจำกัดควรใช้ให้เป็นประโยชน์โดยเต็มที่ สิ่งที่มีค่ามากที่สุดทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่งก็คือน้ำลาย กระผมคิดว่าถ้าหากเราใช้น้ำลายเพิ่มขึ้นประโยชน์ไม่ได้รับเพิ่มขึ้นก็ควรจะหยุด กระผมขอเสนอปิดอภิปราย ถ้าท่านผู้ใดเห็นด้วยโปรดรับรอง

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้รับรองถูกต้องครบถ้วน ในตอนแรกผมไม่ถืออภิปรายในประเด็นละ เป็นการพูดเรื่องน้ำมูกน้ำลายอะไรก็ช่างเถอะ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : กระผมจะขออภิปรายได้ไหม หรือว่าจะต้องขอเปิด ไม่ทราบว่ามีเมื่อไหร่หรือยัง

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เมื่อก็มีท่านผู้เสนอปิด แล้วก็มีผู้รับรองครบถ้วนแล้ว

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ถ้าอย่างนั้นกระผมขอประธานเสนอเพื่อเปิดอภิปราย เพราะว่ามีประเด็นเหตุผลสำคัญที่กระผมยังใคร่อยากจะขอให้ท่านได้พิจารณาก่อนที่จะลงมติ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ใช่ ๆ ก็มีด้วยกันทุกคน ผมยังมีเลย เดียวมีใครแปรญัตติอีก

นายจำลอง เทวารุท : ผมครับ มาตรา ๑๑๒ ครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดียว เรายังไม่ได้พูด ยังไม่จบมาตรานี้ คุณจำลองนี้เราพูดกันในประเด็น ของคุณจำลองนั้นเป็นอีกประเด็นหนึ่งเลย เรื่องถ้าว่ามีคนเดินเข้าไปสมัครจำนวนพอดีแล้วก็ไม่ต้องเลือกตั้ง

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานครับ กรรมการพิมพ์ของกระผมตกครับ ตะกี้ที่กระผมได้เรียนท่านรองเลขาธิการฯ แล้วครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาอย่างนั้นนะครับ อ้าว ไม่ทราบ

นายจำลอง เทวารุท : ครับผม ของกระผมมีแบ่งเขตแล้วรวมเขตด้วยเหมือนกันครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้าวไม่ทราบนี้ ไม่มีที่ผมนี้

นายจำลอง เทวารุท : กรรมการพิมพ์ตกครับ กระผมจะให้เอาร่างตัวพิมพ์...

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ่านก็แล้วกัน ไม่ต้องมาให้หรอก อ่านเถอะ ๆ ผมพอจำได้ เอ้า อย่างนั้นก็ว่าไป ขอโทษครับ ถ้าอย่างนั้นยังลงมติไม่ได้ เพราะท่านผู้แปรญัตติท่านหนึ่งยังไม่ได้อภิปราย

นายจำลอง เทวารุท : แปรญัตติขอตัดข้อความในวรรคสามออกทั้งวรรคนะครับ แล้วก็ให้เพิ่มเติมลงไปว่า จังหวัดใดมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนพอดี จังหวัดนั้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้ง และผู้สมัครนั้นย่อมถือว่าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

โดยสมบูรณ์แล้วก็มีอีก มาตรา ๑๑๒ ขอแปรญัตติวรรคสี่ วรรคสี่เหตุผล การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตก็ทำให้ผู้สมัครที่มีอิทธิพลในการใช้เงินซื้อคะแนนเสียงอย่างไม่ยับยั้ง ผู้มีอิทธิพลเกรงก็จะหาคะแนนเสียงได้สะดวกสบายภายในเขตของตน ส่วนการเลือกตั้งรวมเขตนั่นส่วนใหญ่จะได้แต่คนดี และผู้สมัครเลือกตั้งก็ภูมิใจและไม่เป็นการเปิดโอกาสให้มีการซื้อคะแนนนิยม ส่วนในด้านประชาชนเมื่อตนต้องการเลือกคนหนึ่ง แต่คนนั้นสมัครในเขตอื่นเขาก็ไม่สามารถจะเลือกบุคคลคนนั้นได้ อันนี้กรรมาธิการไม่ได้พิมพ์ของกระผมลงไปครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เพราะฉะนั้นอภิปรายได้ไม่ว่าอะไรครับ อภิปรายได้ เห็นใจ

นายจำลอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ เหตุผลที่กระผมขอตัดข้อความในวรรคสาม แล้วก็ให้เพิ่มเติมลงไปว่า จังหวัดใดมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนพอดี จังหวัดนั้นไม่ต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และผู้สมัครนั้นย่อมถือว่าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยสมบูรณ์ อันนี้กระผมคิดว่ากรรมาธิการคงจะลืมคิดไป เพราะว่าเหตุการณ์ทำนองนี้มักเกิดขึ้นได้ แล้วก็บ่อย ๆ ด้วย สำหรับเหตุผลในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตหรือรวมเขตนั่น กระผมก็มีความเห็นแบบเดียวกับท่านสมาชิกหลายท่านที่เห็นว่าควรรวมเขต เพราะว่าการที่ได้มาในแบบรวมเขตนั่นนอกจากจะเป็นสิ่งภูมิใจว่าเขาได้รับเลือกมาจากคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของคนในจังหวัดนั้นเหมาะสมกับเป็นตัวแทนของระดับจังหวัดนั้น ยังทำให้ผู้ที่มีอิทธิพลเกรงใช้อิทธิพลในทางอาชุกฤติ ในทางการเงินก็ดี มีความท้อถอย เพราะว่าเขตมันกว้าง แต่ว่าถ้าเรามาแยกเพียงอำเภอ ๒ อำเภอนี้ นอกจากจะเป็นผู้แทนไม่สมภาคภูมิแล้วก็สามารถใช้อิทธิพลกันได้ต่าง ๆ นานา ดังที่เพื่อนสมาชิกหลายท่านได้อภิปรายไปแล้ว กระผมจะไม่อภิปรายซ้ำ เพราะฉะนั้นกระผมจะขอสรุปสั้น ๆ เพื่อไม่ให้ท่านประธานต้องหนักใจว่ากระผมนิยมในแบบรวมเขตครับผม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ทางเรื่องที่มีผู้สมัครแล้ว แล้วก็ผู้สมัครจำนวนพอดีนี้กรรมาธิการว่าอย่างไรครับ เชิญครับ

นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ (กรรมาธิการ) : ท่านผู้เป็นประธาน เรื่องนี้มันเป็นเรื่องเบ็ดเตล็ด ซึ่งจะต้องไปเขียนในกฎหมายเลือกตั้ง ไม่ต้องมาเขียนในรัฐธรรมนูญครับ

แล้วอีกอย่างหนึ่งแม้ในกฎหมายเลือกตั้งไม่เคยเขียน ถ้าสมัครคนเดิมก็เป็นผู้แทนเหมือนกัน กระผมก็เคยเป็นมาแล้วแบบนี้ครับ ไม่ต้องมีกฎหมายเลือกตั้งด้วย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : โทนครับ ยังไม่ปิด มีผู้ปิดไปเสียอีกแล้วนี้ ใครจะเสนอปิดก็ปิดใหม่ คุณสถาปนัเขิญ

นายสถาปนั ศิริจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอปิดอภิปรายครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีท่านผู้ใดจะรับรองครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองครบถ้วนแล้ว อาจารย์ยอดสุดสมอย่างไรครับ

นายยอด วิเชียรเจริญ : กระผมขอเสนอเปิดอภิปรายครับ โปรดกรุณารับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยื่นขึ้นรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มีผู้รับรองถูกต้องแล้วครับ ท่านผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นควรปิดอภิปรายได้แล้ว ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๔๖ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เป็นอันว่าที่ประชุมนี้มีมติให้เปิดอภิปรายได้ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติครับ ในการลงมตินี้ผมอยากจะขอเสนออะไรอย่างหนึ่งเพื่อที่จะให้ท่านสมาชิกได้ลงมติดด้วยความมั่นใจ และด้วยความบริสุทธิ์ใจที่สุด คือผมอยากจะขอให้ลงมติก่อนว่า ถ้าหากว่าเราจะแบ่งเขตแล้ว จะแบ่งเขตแบบกรรมมาธิการ หรือแบบรัฐบาล หรือ

แบบคุณสถาปน ศิริพันธ์ ๓ อันนะครับ แล้วเมื่อลงมติไปอย่างนั้นแล้ว ถ้าเมื่อถึงคราวที่ผมจะถามว่า จะเอาแบ่งเขตหรือรวมเขต ท่านสมาชิกจะได้มั่นใจว่าแบ่งเขตนั้นคืออะไร นี่ผมขอปรึกษาจะเอาอย่างนี้ได้ไหมครับ

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุรินทร์ เทพกาญจนา ครับ กระผมคิดว่าควรจะแบ่งตามหลักที่ท่านประธานได้เสนอแนะตั้งแต่ครั้งแรกครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาแบ่งเขตหรือแบ่ง.....

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : กล่าวคือว่าจะแบ่งตามที่กรรมการเสนอหรือว่าเอาแบบรวมนะครับ นี่.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : มันไม่ได้หรอกครับ อย่างนี้ครับ สมาชิกหลายท่านได้อภิปรายสลับซับซ้อนว่า เห็นด้วยว่า ควรจะคงไว้ตามร่างของรัฐบาล ผมทั้งไม่ได้ครับ ร่างของรัฐบาล

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : คืออย่างนี้ครับ กระผมอยากจะทราบเรียนอย่างนี้ว่า ตอนแรกนั้นขอให้เสนอว่า ตามที่คณะกรรมการแก่มันนั้นะครับ คือแบ่งเขตเดียวกันกับเรื่องนี้ จะเอาทางไหนนะครับ ที่นี้ก็.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้ เทียบไม่ได้ มันต้องเทียบกับร่างของรัฐบาล ร่างของกรรมการต้องเอาไปลงมติดกับร่างของรัฐบาลครับ ตามระเบียบ

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : กระผมอยู่ที่ก็จะเรียนต่อไปอย่างนี้ครับว่า ถ้าหากว่ารวมปัญหาที่ว่า รวมทั้งจังหวัดทั้งหมด หรือว่ารวมเขตละ ๕ คนตามที่คุณสถาปนว่า หรือรวมไม่เกิน ๓ ตามร่างของรัฐบาลเดิม

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : อ้ายนี้เลยยิ่งสับสนกันใหญ่เลยครับ ผมเกือบจะไม่เข้าใจใหญ่เลยครับ ขอประทานโทษเถอะคุณสุชน ว่าอย่างไร

นายสุชน ชินสมจิตต์ : ท่านประธานครับ ตอนแรกท่านประธานบอกว่าให้ที่ประชุมนี้พิจารณาว่าจะรวมหรือแบ่งเขตเมื่อลงมติไป สมมติว่ารวมเขตก็เป็นอันว่าเสร็จสิ้น

ก็ไม่ต้องมาพูดอีก ถ้าแบ่งเขตแบ่งอย่างไร แบ่ง ๕ คนหรือแบ่ง ๓ คนตามร่างรัฐบาลหรือแบ่งคนเดียว เพราะฉะนั้นกระผมขอเสนอว่า ตามที่ท่านประธานได้พูดไว้ตอนแรกนั้นถูกต้องแล้ว ขอให้โหวตก่อน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ใช่ คือว่าผมมาคิดออกทีหลังว่าอย่างนี้ มันคล้ายๆ กับว่าผมต้องถามท่านสมาชิกว่า ที่จะไปกันนี้จะใส่เสื้อไปกันดีหรือไม่ใส่ดี ที่นี้ท่านสมาชิกไม่รู้ว่าจะใส่ตัวไหนที่อาจจะตัดสินใจไม่ได้ นี่ผมเสนอเท่านั้นนะครับ ถ้าเผื่อว่าจะเห็นยืนยันว่าจะให้ลงมติเฉพาะว่า รวมเขตหรือแบ่งเขตผมก็ทำได้ ผมไม่ว่า เชิญครับ คุณถาวร

นายถาวร ชะนะภัย : ถ้าหากว่ามีปัญหา กระผมจะเสนออย่างนี้ได้ไหมครับ ท่านประธานที่เคารพ กระผมอยากจะเสนอว่าให้ใช้มติของสภานี้ว่าตามที่ท่านประธานเสนอให้มีการลงมติแบ่งเขตนั้น จะเอาอย่างของกรรมาธิการหรือของรัฐบาลเป็นอันดับแรกเสียก่อน กระผมจะขอเสนออย่างนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมก็ว่าอย่างนั้น

นายถาวร ชะนะภัย : ครับ ถ้าหากว่ามีสมาชิกบางท่านไม่เห็นด้วยก็ขอให้ใช้มติของสภาเป็นเครื่องตัดสินครับผม กระผมมีความคิดเห็นอย่างนี้ครับ ขอขอบคุณ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมฟังยังไม่เข้าใจอีกซักจะยุ่งกันใหญ่ นะครับ ผมก็หวังดีไป เอ้าคุณยุวรัตน์ ผมให้อีกคนหนึ่ง เตี้ยวก่อน ผมว่า.....

นายยุวรัตน์ กมลเวชช : กระผมคิดว่าที่ท่านประธานเสนอนั้น เป็นการดีแล้วครับ และถ้ามีข้อสงสัยว่ามีผู้คัดค้าน กระผมก็อยากจะขอรียนท่านประธานขอให้ถามมติดต่อที่ประชุมว่าจะเอาอย่างที่ท่านประธานว่า หรือจะเอาอย่างที่คุณสุรินทร์คัดค้านครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ ผมก็ขอ แหมอย่างที่คุณสุรินทร์คัดค้าน ผมไม่เข้าใจว่าคุณสุรินทร์คัดค้านว่าอะไรนะครับ คุณสุรินทร์เชิญครับ

นายสุรินทร์ เทพกาญจนาน : ท่านประธานที่เคารพ แบบที่กระผมกราบเรียนก็คือแบบของท่านประธานหรือครั้งแรกนะครับ กล่าวคือว่า ครั้งแรกนี้เราลงมติว่าจะแยกแบ่งเขตหรือว่ารวมเขตนะครับ ที่นี้ถ้าหากว่าปรากฏว่ารวมเขตชนะนะครับ ก็รวมแบบไหน

แบบคุณสมบัติ ๕ คน ขอประทานโทษคือรวมแบบ ๕ คน หรือรวมแบบ ๓ คนตามร่าง
รัฐบาลอย่างไรเล่าครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ได้หรอกครับ มันไม่ถูกแล้วครับ

นายสุรินทร์ เทพกาญจนา : หรือว่ารวมทั้งหมดเลย

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ใช่ครับ ผมตีความชี้ขาดไว้ตั้งแต่แรกแล้ว
ว่าการรวมเซตนั้นหมายความถึงรวมทั้งจังหวัด การแบ่งเซตนั้นหมายความถึงว่าร่างของรัฐบาล
เซตละ ๓ คนก็ถือว่าการแบ่งเซต ร่างของกรรมาธิการ เซตละ ๑ คนก็ถือว่าการ
แบ่งเซต แล้วตลอดจนคำแปรญัตติของคุณสถาปน์ที่ว่าจังหวัดไหนมีผู้แทนราษฎรไม่เกินเท่าไร
ให้แบ่งเซต นั้นผมก็ถือว่าการแบ่งเซต เป็นการแบ่งเซตของคุณสถาปน์ นี่เรื่องมันอย่างนี้
เพราะฉะนั้นผมก็จะขอมติที่ประชุม ผมจะถามอย่างนี้ว่า จะลงมติกันเรื่องว่าการจะแบ่งเซต
แบบไหนก่อน หรือว่า....

(นายสง่า วงศ์บางซวด ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอาว่าไป ใครก็ได้ ผมก็ชักจะหมดปัญญา

นายสง่า วงศ์บางซวด : ท่านประธานที่เคารพ กระผมว่าตามที่ท่านประธานว่า
นั้นมันไม่ถูกหรอกครับ คือว่าประธานจะต้องตั้งประเด็นออกมา ๒ ประเด็น ว่าแบ่งเซต
หรือรวมเซตนะครับ เมื่อได้แบ่งเซต จึงไปแบ่งเซตของผู้แปรญัตติว่าแบ่งอย่างไรครับ ถ้าว่า
รวมเซตมันก็เป็นอันสิ้นสุดกันก็รวมเซต อย่างที่ประธานตีความ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เออ ผมตกลงตามนั้น ไม่ต้องเถียงกันอีก เอา
เลยครับ ผมก็ตั้งใจไว้แต่แรก ผมก็ออกจะนั่งบัลลังก์นานชักจะเหงิง ๆ อย่างว่า

นายไพจิตร เอื้อทวีกุล : ขอประทานโทษ ท่านประธานนะครับ คือกระผมคิดว่า
ที่ท่านประธานเรียนปรึกษาที่แรกนั้นถูกต้องที่สุดแล้ว ก่อนที่จะตัดสินใจลงคะแนนได้ว่า
จะแบ่งเซตหรือรวมเซต เราจะต้องรู้ว่าแบ่งแบบไหนครับ เพราะแบ่งบางแบบนี้เราเอาด้วย แบ่ง
บางแบบเอาด้วยไม่ได้เด็ดขาด เพราะฉะนั้นการที่จะมาบอกว่ารวมเซตก่อน แบ่งเซตก่อนนี้

กระผมว่าไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นกระผมอยากจะขอเสนอยืนยันว่าให้ท่านประธาน เอาตามที่ท่านประธานเรียนเสนอนี้ละครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมจะขอมติที่ไรก็ตามสมาชิกลุกขึ้นประท้วง ผมก็เสนอด้วยความหวังดีทั้งหมดนี้ แต่เมื่อเห็นประท้วงกันหลายคนแล้ว จะผิดจะถูกอย่างไร ก็เอากันไว้อย่างที่ตกลงกันได้เมื่อเข้าเป็นมติที่สุด ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรทั้งสิ้น แฟร์ (fair) ที่สุด แล้วนี่มาคิดกันใหม่ตอนบ่ายนี้ ไม่เอาละ มันยุ่งไปก็เลิกกันเสียที

นายสุรินทร์ มาศดิตถ์ : ท่านประธานครับ ถ้าตกลงเมื่อเช้า มีการเสียเปรียบได้ เปรียบนะครับ คือว่าถ้าเอาแบ่ง เอารวมก่อน พวกที่แบ่ง ๓ พวก เขาก็ไปรวมกันที่แบ่ง แบ่ง ก็ชนะอยู่แน่ ๆ ท่านประธานเสนอตอนหลังนี่เป็นการชอบธรรมแล้ว คือให้เสนอทั้ง ๔ ประเด็น ให้เรียกทั้ง ๔ ประเด็น เพราะมันมี ๔ ประเด็นครับ แล้ว ๔ ประเด็น ท่านจะเอา ๓ ประเด็นไปรวมกันเป็น ๑ แล้วอีก ๑ ประเด็นอย่างนี้ ฝ่าย ๓ ก็ชนะอยู่แล้ว ที่ท่านกรุณา แยกประเด็นตอนหลังนี้ถูกต้องแล้ว คือให้แบ่งแล้วรวม คือเลือก ๔ ประเด็นครับท่าน ผมว่าอย่างนี้ยุติธรรมแล้ว

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมเห็นว่ามีส่วนผู้ประท้วงมากเหลือเกิน ผมไม่ อยากจะทำให้เกิดความประสงค์ของสภาฯ คุณสุรินทร์ ทุกคนเราก็มีเห็นผิดเห็นถูกด้วยกัน ผมบอกลงไปเอง คือด้วยความหวังดี ก็นึกว่าในการตัดสินใจจะให้แน่นอน แต่เมื่อจะเอาอย่าง เมื่อเช้าละก็เอาเป็นเมื่อเช้า ผมตัดสินใจว่าจะเอาอย่างที่พูดเมื่อเช้านี้ ห้ามประท้วงห้ามอะไร ทั้งสิ้น เลิกกันที ผมจะถามละครับ ผมจะขอมติที่ประชุมนี้ว่า ท่านผู้ใดเห็นว่าการเลือกตั้ง ควรจะรวมเขต ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๘๑ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่า ควรจะแบ่งเขต ขอได้โปรด ยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑๒ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คะแนนแตกต่างกัน เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้แบ่งเขต

ต่อไป ผมจะถามทั้ง ๓ วิธี ในการแบ่งเขต คือ ๑. ร่างเดิมของรัฐบาลเขตละ ๓ คน ๒. ร่างของกรรมาธิการ เขตละ ๑ คน ๓. ที่คุณสถาปนั้แปรญัตติไว้เขตละ ๔ คน นะครับ เอาตามคำแปรญัตติของคุณสถาปนั้

ท่านผู้ใดเห็นว่าควรแบ่งเขตตามร่างเดิมของรัฐบาล ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๘๐ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดเห็นว่าควรแบ่งเขตละ ๑ คน ตามกรรมาธิการ ขอให้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐ คน)

(นายสถาปนั้ ศิริจันทร์ ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เชิญ คุณสถาปนั้ ว่าอย่างไรครับ

นายสถาปนั้ ศิริจันทร์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นมีพายุทางฝั่งโน้น รู้สึกจะพายุกันเต็มที่เหลือเกิน เห็นว่าร่างของกระผม นั้น ถ้าจะยื่นเอาไว้ก็จะทำให้เจ้าพนักงานการพิมพ์เปลืองกระดาษ เปลืองอะไรหลายอย่าง กระผมจึงขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณมาก หนึ่งครับ ขอบพระคุณมากครับ

นายสถาปนั้ ศิริจันทร์ : ขอบพระคุณมากครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เจตนาารมณ์ประชาธิปไตย มันต้องอย่างนั้น

(นายประคอง เทวารุท ได้ยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เอ้า คุณประคองว่าอย่างไรอีกล่ะ

นายประคอง เทวารุท : ท่านประธานที่เคารพ ถ้าอย่างนั้นก็ต้องลงโหวตใหม่ครับ เพราะว่าคนที่ยังไม่ได้ลง รอจะลงทางคุณสถาปนั้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เออ เป็นอย่างนั้นไป.....

นายประคอง เทวารุทธ : เสี่ยงก็เสียไป

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : จริงซี

นายประคอง เทวารุทธ : ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ถ้าอย่างนั้น เอาไว้ครับ คุณสถาปนีย่อย่าไป
ถอนให้มันหมดเรื่องเสียทีเถอะ ขอเถอะ มันชักจะเย็น ท้องร้องแล้วละ ใครเห็นว่าควรจะใช้
วิธีแบ่งเขตละ ๔ คน แล้วก็มิอะไรปล่อยเล็กน้อยตอนต้นแบบของคุณสถาปนีย์ ขอได้โปรด
ยกมือขึ้น

นายสถาปนีย์ ศิริจันทร์ : ขอความกรุณา ได้โปรดเถอะครับ ถ้าจะไม่ให้กระผมถอน
ก็ปล่อย ๆ นี้ กระผมไม่มีเลยในนั้นนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ใช่ครับ ขอประทานโทษ กรุณาให้เป็น
รายละเอียด

นายสถาปนีย์ ศิริจันทร์ : ทุกตัวอักษรได้ไหมครับ อ้ายปล่อย ๆ กระผมไม่ได้เขียน
ไว้เลยนะครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมถอนปล่อยครับ คือว่าโดยมีเงื่อนไขรายละเอียด
ตามในวรรคหนึ่งนะครับ คือผมพยายามตัดให้มันสั้น ใช้ศัพท์ผิดไปจริง ๆ ไม่ได้เจตนา ใคร
เห็นด้วยกับคำแปรญัตติของคุณสถาปนีย์ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๔ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ยังดีกว่ากรรมาธิการเป็นไหน ๆ ครับเป็นอัน
ว่าที่ประชุมนี้ลงมติให้เป็นไปตามร่างเดิมของรัฐบาล ผมขอขอบคุณท่านสมาชิก และขอเลิก
ประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๑๕ นาฬิกา

